

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
530

Subotica, 31. svibnja 2013. Cijena 50 dinara



ČELNICI HRVATSKE
ZAJEDNICE U BAČU



SUSRET STRUKE I POLITIKE

POTICAJI OBRAZOVANJU
NA HRVATSKOM JEZIKU

RASTE DJEČJE SIROMAŠTVO

INTERVJU
MILAN BOŠNJAK



LIRA NAIVA 2013.



Javno komunalno preduzeće „SuboticaGas“ - Subotica
Szabadkai Gázművek Kommunális Kőzvéallalat - Szabadka
Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ - Subotica



Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58
tel: 024/641-200, fax: 024/641-220
Dežurna služba : 024/641-211



POSTAVITE FOTO OGLAS



**JEDNOSTAVNO,
BRZO,
LAKO...**

Svaštara ONLINE **PLUS** Informativne novine u Svaštari

3210 Rezultata pronadjeno za Kuće - prodaja

Kategorije

Kuća - prodaja	3210
Kuća - iznajmljivanje	100
Kuća - prodaja	81
Stambeni kompleks	2447
Stambeni kompleks	100
Stambeni kompleks	80
Stambeni kompleks	2040
Stambeni kompleks	41
Stambeni kompleks	145
Stambeni kompleks	81
Stambeni kompleks	80
Stambeni kompleks	350
Stambeni kompleks	273
Stambeni kompleks	400
Stambeni kompleks	42
Stambeni kompleks	310
Stambeni kompleks	171
Stambeni kompleks	100
Stambeni kompleks	910
Stambeni kompleks	1500
Stambeni kompleks	170
Stambeni kompleks	10

kuća na Palicu
Prodajem kuću bez obaveza posrednika na Palicu 140 kvadrata
ploc 800 kv. Srednja gradnja komplek od autostopara do...

Subotica-Kuća
Novi grad kuća 200 kv. 5-sobna, ispravnica za veće
poslovanje, mala ulica 2 garaze, razmaknuta, veliki ploc
800...

Novo selo
Prodaja se izlazi dva kupa jednog od 150m razmaknuta
izlazi do...

Ploc na prodaju - HITNO!!!!
Ploc se nalazi u blizini ulice Plovanje, 200 metara od
predstojećeg stanice 300 Ploc je gata razmaknuta u 300m

kuća u paciru
Prodajem kuću u paciru iz razmaknuta za poslovanje
komplek u izlazi paciru iz razmaknuta

Subotica-velika kuća sa lepin
Prodajem 3.5 sobna kuća od izlazi razmaknuta sa
izlazi razmaknuta razmaknuta razmaknuta razmaknuta...

Subotica-velika kuća sa lepin
Prodajem 3.5 sobna kuća od izlazi razmaknuta sa
izlazi razmaknuta razmaknuta razmaknuta razmaknuta...

Prodajem kuću u Zemunu 270 m2
Kuća na prodaju od 270 m2 iz izlazi razmaknuta
razmaknuta razmaknuta razmaknuta razmaknuta...

Prodaja ili zamena kuće
Prodajem kuću sa razmaknuta razmaknuta razmaknuta
razmaknuta razmaknuta razmaknuta razmaknuta...

Senta - kuća
Kuća na prodaju od 270 m2 iz izlazi razmaknuta
razmaknuta razmaknuta razmaknuta razmaknuta...

www.svastara.rs

VOJVODANSKA
Svaštara

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

Širi mrežu **TippNetovaca**

OSIGURAJ
BESPLATAN INTERNET
ZA SEBE!



Korisnik si TippNet 5G Interneta?
Pozovi drugare da i oni to postanu. Dovedi svoju ekipu u TippNet i surfaj besplatno. Za svakog novog korisnika, koji po tvojoj preporuci postane TippNet-ov 5G korisnik, ti dobijaš po mjesec dana besplatnog Interneta.

Više informacija
pronađi na sajtu
www.tippnet.rs

Posjeti nas:
Karadorđev put 2, Subotica
Ili nas pozovi: 024/555-765



Privatna stomatološka ordinacija

**Opće stomatološke i specijalističke
ortodontske usluge**

dr. Róbert Horvát

www.poslovnabaza.com/drrhorvatrobert

24000 SUBOTICA Đure Đakovića 7/a Tel.: 024/554-136

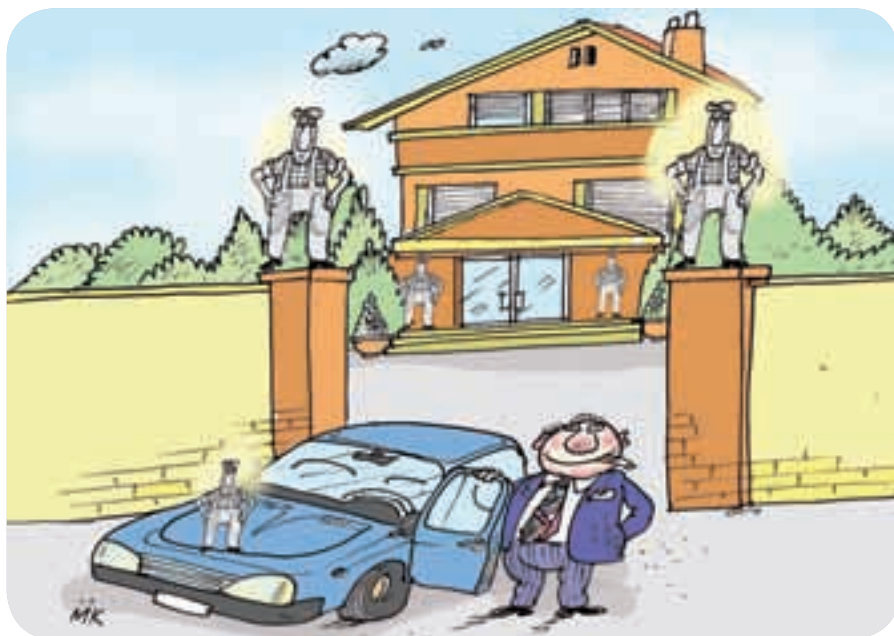
Retrovizor

Krajem svibnja, kada se na grobu Josipa Broza Tita u Beogradu i u Kumrovcu okupljaju njegovi poklonici i dan-danas, nakon više od tri decenija od njegove smrti, u medijima se nanovo i nanovo raspravlja o njegovu liku i djelu. Ocjene su različite, ali se uglavnom svode na dvije dijame-tralno suprotne - za jedne je Tito bio i ostao jedan od najsposobnijih političara na ovim prostorima i veliki državnik, a za druge je, pak, tek zločinac i diktator - simbol jednog totalitarnog režima.

Ali nije 25. svibnja jedini datum kada se evociraju uspomene na zajednički život u nekada zajedničkoj državi i na blagodati realsocijalizma. Takva su evo-ciranja skoro uvijek neminovna na skupovima gdje se raspravlja o hrvatsko-srpskim ili srpsko-hrvatskim odnosima, a u njima odjekuju i ideološki nanosi bivšega sustava. Često se čuje na takvim skupovima kako netko ne voli da ga se naziva nacionalnom manjinom, radije bi da ga nazivaju narodom. Nacionalna manjina, ne razumijem zašto, nekima loše zvuči. Pa naravno da pripadnici nacionalnih manjina pripadaju određenom narodu, ali imaju status nacional-ne manjine ne zato jer su »manje« vrijedni, već zato što u određenoj državi čine manjinu i na takav način im se priznaju određena prava i sustavno štite, kako bi se osigurala ravnopravnost svih. Sjetimo se da je Hrvatima u Srbiji tek donošenjem Zakona o pravima i slobodama nacionalnih manjina 2002. godi-ne prvi put priznat status manjine. I to priznanje statusa nacionalne manjine je omogućilo formiranje institucija i početak izgradnje nacionalno-manjinske infrastrukture koja treba omogućiti ravnopravan položaj pripadnika hrvatske nacionalne manjine u odnosu na pripadnike drugih nacionalnih manjina, koji taj status imaju mnogo duže.

I Srbi i Hrvati su u bivšoj SFRJ imali status konstitutivnih naroda, možda to bolje zvuči. Ali i u bivšoj SFRJ je bilo nacionalnih manjina - samo su se onda zvale narodnosti. Status nacionalne manjine je funkcionalne prirode, a ne emotivne, emotivna i identitetska komponenta svakako je vezana uz pripad-nost određenom narodu. U svakom slučaju, stvari su se promijenile, dvadeset godina je prošlo od raspada jedne zemlje i jednoga sustava. Jednom je netko rekao kako automobil ne vozimo pogleda prikovanog za retrovizor. Retrovizor je neophodan, mora biti pravilno postavljen i u određenim situacijama se mora pogledati u njega, i ako to ne uradimo padamo na vozačkom ispitu. Ali ipak vozimo gledajući prije svega naprijed, imajući pri tome u vidu i druge sudionike prometa.

J. D.



SADRŽAJ

AKTUALNO

Seminar za učitelje hrvatske nastave
**POTREBA POZITIVNE PERCEPCI-
JE7**

TEMA

Vodstvo hrvatske zajednice posjetilo
općinu Bač
**OSNAŽIVANJE HRVATSKE ZAJED-
NICE.....8-9**

INTERVJU

Prof. Milan Bošnjak iz Ministarstva
znanosti, obrazovanja i sporta
Republike Hrvatske
PROMICANJE POZITIVE.....12-13

SUBOTICA

Pripreme za upis budućih gimnazijalaca
**U SVAKOJ GENERACIJI JEDAN ODJEL
NA HRVATSKOM JEZIKU19**

DOPISNICI

U Apatinu održan Međunarodni sajam
Tradicija za budućnost
OD MASLINA DO MANGULICA24-25

KULTURA

HKC »Bunjevačko kolo« na festivalu
folkloru u Vinkovcima
**POBRATIMILI SE S VINKOVČANI-
MA I KORČULANIMA35**

SPORT

Dragana Kekezović, prvotimka KK
Spartak iz Subotice
**IGRAČICA PRED KOJOM JE LIJE-
PA BUDUĆNOST POD OBRUČI-
MA.....49**

SEMINAR ZA UČITELJE HRVATSKE NASTAVE

Potreba pozitivne percepcije

Prije par godina jedan novinar objavio je reportažu iz Južne Koreje. Otišao je uvjeriti se u surovost sjevernokorejskih gulaga, izgladnjivanja stanovništva, militarizacije i kulta komunističkih careva. S druge se strane pripremao pisati o južnokorejskoj gospodarskoj snazi, blistavom Seulu, ultramodernim komunikacijama i prometu, pedantno uređenoj državi. Jednog jutra probudila ga je sirena dok je boravio u Seulu. Specijalni policijski odred opkolio je jednu zgradu i uhitio sumnjivca. Novinar se, jasno, zainteresirao i uspio saznati kako se nije radilo o teroristu, nije to bio ubačeni špijun Sjeverne Koreje, ništa toliko zanimljivo. Uhićeni je čovjek navodno distribuirao letke sindikalne sadržine, dakle bio je ljevičarski aktivist. Naš se novinar nakon povratka s dalekog istoka dobro upitao što se tamo dešava, kako to da se svijet bori protiv ispiranja mozgova Sjevernokorejaca komunističkom ideologijom, a Južnokorejcima umjesto prave demokracije nudi sofisticiranu inačicu iste paradigme neupitnosti modela.

Ali, svima je jasno da stvari nikako nisu iste. Južnokorejca može odbiti uvjete rada, povući se na selo, otići u Sjevernu Koreju ako poželi. Sjevernokorejci nemaju niti mogućnost odbiti posao, preseliti se, a ukoliko nešto mrđnu protiv sustava, po svemu sudeći neće biti tek unićeni. Globalni kapitalizam se dakle bazira na jednomylju. To je tako. Priča o sindikalnim pravima, zakonskoj zaštiti, očito je tek smokvin list za skrivanje. Jer, u realnosti, i kod nas i u svijetu ljudi rade i prekovremeno, i za blagdan, i u noćnim smjenama, koliko tko izdrži. Druga opcija za mnoge je biti na ulici, tako da se raduju tome što će makar pokušati spašavati svoju obitelj od bijede.

U Kragujevcu je netko izgrebao vozila na tvorničkoj traci Fiata, iritiran uskraćivanjem radničkih prava. Junak se nije oglasio ni javno ni tajno, nije tiskao letke, samo se svetio. Nije se upitao hoće li to pomoći njegovim kolegama, kome time čini dobro. Nije dao otkaz i jednostavno potražio bolju priliku. Možda je bio maltretiran, možda je bio izrabljiv, ne sumnjam, ali gdje bi stigli kada bi svi tako radili? Policajci bi tukli svakoga jer su im loši uvjeti rada, liječnici bi uništavali skupe instrumente jer im kasni plaća, administrativni djelatnici bi pisali grafite protiv vlasti jer su nezadovoljni visinom plaće. A novinari bi pisali laži, jer moraju raditi blagdanom i vikendom. To sve skupa ne bi imalo smisla. Bolje je mijenjati posao ako nešto ne štima, jer samoupravljanja već dulje vrijeme nema, a neće ga ni biti. Buduće generacije neće vjerovati ni da ga je ikada bilo.

Nikola Perušić

U prostorijama Hrvatskog nacionalnog vijeća proteklog je četvrtka održan stručni seminar za učitelje hrvatske nastave u Crnoj Gori, Rumunjskoj, Slovačkoj Republici i Republici Srbiji.



Sudionike skupa je pozdravio generalni konzul RH u Subotici *Dragan Đurić*, a otvorio ga je prof. *Milan Bošnjak*, voditelj odjela Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, s predavanjem o ulozi i zadaćama učitelja hrvatske nastave. O identitetu hrvatskoga jezika predavanje je držao dr. sc. *Ante Bežen*, redoviti profesor Učiteljskog fakulteta u Zagrebu, dok je na temu hrvatske književnosti i rodoljubne poezije radionicu držala mr. sc. *Vesna Budinski*, predavačica na Učiteljskom fakultetu u Zagrebu. Plodan rad seminara, koji je po prvi put organiziran na ovaj način, nastavljen je radionicom o hrvatskom kao drugom stranom jeziku, koju je koordinirala prof. *Tihana Radojčić*, pomoćnica ravnatelja Agencije za odgoj i obrazovanje. Na koncu je tehnička organizatorica ovog skupa prof. *Marina Balažev*, koordinatorka hrvatske nastave u Republici Srbiji, održala radionicu s temom nastavne prakse hrvatske nastave u inozemstvu i posebnim osvrtom na aktivnosti hrvatske nastave u Republici Srbiji.

Prof. Bošnjak je istaknuo kako proces razvoja identiteta nikako nije getoiziranje i to ne smije biti.

»Republika Hrvatska djelomično ili potpuno financira nastavu na hrvatskom u 20 država svijeta, na 319 mjesta uči 6.715 učenika, a u tome sudjeluje 95 učitelja«, istaknuo je Bošnjak. U Srbiji 272 učenika pohađa nastavu na hrvatskom, ali dodatnih 337 djece pohađa sate hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture. Pored toga, ukazao je na potrebu međusobne komunikacije na više razina, i među djecom i s učiteljima i među učiteljima. Učitelji su upućeni i na suradnju s drugim tijelima uključujući i diplomatska predstavništva, katoličke misije, kulturne i sportske udruge, nacionalna vijeća.

»Važno je da učitelji budu prepoznati u zajednici. Oni ne mogu podnijeti cijeli teret organiziranja nastave, ali trebaju pokazati kako su dio zajednice i da su svjesni uloge u očuvanju identiteta. Doista se od njih očekuje da budu motivatori, aktivni promicatelji kulture, te fleksibilni u komunikaciji. Učitelji su upućeni na javno djelovanje, za razliku od domovine«, napomenuo je Milan Bošnjak i ukazao na potrebu pozitivne percepcije, jer imamo naviku pretjerano kritizirati sebe, svoju naciju i domovinu.

N. P.

NOVI MEDIJ CENTRA ZA ISTRAŽIVANJE MIGRACIJA IZ BEOGRADA

Minority news

Predstavnici Centra za istraživanje migracija iz Beograda, koordinatorka programa *Iva Jurić* i urednik biltena i web stranica »Minority news« *Sveta Lukić*, sastali su se prošloga četvrtka s predstavnicima Bunjevačkog, Hrvatskog, Mađarskog i Rusinskog nacionalnog vijeća u Subotici. Na sastanku održanom u sjedištu Mađarskog nacionalnog vijeća predstavljen je jednogodišnji projekt pod nazivom »Minority news« a koji se sastoji od mjesečnog elektroničkog biltena i web stranica na kojima će se pisati o temama od značaja za pripadnike nacionalnih manjina u Srbiji.

Predstavnici Centra pozvali su nacionalna vijeća nacionalnih manjina na suradnju u pripremi biltena koji će se objavljivati na srpskom i engleskom jeziku i sudjelovanje u Programskom odboru novoga medija.



Prema riječima urednika biltena Svete Lukića, u Srbiji se vrlo malo zna o manjinskim nacionalnim zajednicama koje u njoj žive te će jedan od ciljeva ovoga projekta biti utjecanje na velike medije da preuzimaju informacije koje će biti brze i točne o događanjima u nacionalno-manjinskim zajednicama. Projekt obuhvata i četiri okrugla stola te je najavljen prvi 30. svibnja u Beogradu.

Na projektu kojeg financiraju Veleposlanstvo SAD-a u Beogradu i OEES radit će tri stalno uposlena novinara i vanjski suradnici.

J. D.

REGIONALNA KONFERENCIJA U SRIJEMSKOJ KAMENICI

Nacionalne manjine da se uključe u policiju

Državni tajnik Ministarstva unutarnjih poslova *Vladimir Božović* pozvao je pripadnike nacionalnih manjina da konkuriraju za upis na osnovne policijske obuke i tako se uključe u policijsku službu, objavio je Tanjug.



»Mada je promotivni materijal u okviru natječajne kampanje uoči upisa u Centar za osnovnu policijsku obuku bio preveden na jezike svih nacionalnih zajednica koje žive u Srbiji, mi nikoga ne favoriziramo. Naprotiv, dajemo šansu svima«, rekao je Božović na otvaranju regionalne konferencije »Integracija pripadnika manjinskih nacionalnih zajednica u policijsku službu« u Srijemskoj Kamenici.

U Centru za osnovnu policijsku obuku u Srijemskoj Kamenici održana je početkom tjedna dvodnevna regionalna konferencija koja je organizirana uz potporu Misije OEES-a u Srbiji. Ukazavši da Ministarstvo već godinama ima veoma uspješnu suradnju s Misijom OEES-a u Srbiji, Božović je podsjetio da je kao zamjenik ministra zadužen za međunarodnu suradnju imao priliku boraviti u policijskim upravama u kojima žive i rade predstavnici različitih nacionalnih zajednica. Tijekom konferencije sudionici surazmijenili iskustva u pogledu integracije pripadnika manjina u policijsku službu kroz marketinške aktivnosti, profesionalno informiranje i stručnu obuku. Na konferenciji su sudjelovali predstavnici centara i škola za osnovnu policijsku obuku iz regije i EU – Albanije, Bosne i Hercegovine, Bugarske, Njemačke, Rumunjske, Crne Gore i Srbije.

H. R.

Oснаžивање hrvatske zajednice

Dužnosnici razgovarali s predsjednikom općine, predstavnicima škola iz Plavne i Vajske, ravnateljicom Radio Bačke, te s predsjednicima hrvatskih udruga kulture koje djeluju u toj općini

Čelnici hrvatskih institucija u Republici Srbiji – predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća dr. sc. *Slaven Bačić*, predsjednik IO HNV-a *Darko Sarić Lukendić*, članica ovoga tijela zadužena za informiranje *Ankica Jukić-Mandić*, ravnatelj Zavoda za kulturu voJVodanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov*, ravnatelj NIU »Hrvatska riječ« *Ivan Karan*, te predsjednik DSHV-a i zastupnik u Skupštini Srbije *Petar Kuntić*, posjetili su u četvrtak 23. svibnja općinu Bač.

Tom je prigodom upriličen razgovor s predsjednikom općine *Ognjenom Markovićem*, predstavnicima škola iz Plavne i Vajske, ravnateljicom Radio Bačke *Aleksandrom Stojanović*, te s predsjednicima hrvatskih udruga kulture koje djeluju u toj općini. Teme sastanaka bile su unapređenje položaja i očuvanje hrvatske zajednice u ovoj općini, međusobno upoznavanje čelnika hrvatskih institucija s novom vlašću u Baču, a u fokusu razgovora bilo je izučavanje hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture, te poboljšanje kvalitete emisije na hrvatskom jeziku na Radio Bačkoj. Sastanku kod predsjednika općine nazočili su i predsjednik Skupštine općine *Dragan*



Sastanak s predstavnicima škole

Medić i njegova zamjenica *Mirjana Vuković*.

OBRAZOVANJE

Dr. Bačić je ovom prigodom pohvalio udruge i pojedince zaslužne za uvođenje nastave hrvatskoga jezika s elementima nacionalne kulture u školama u Plavni i Vajskoj i istaknuo kako bi to bilo potrebno uraditi i u školi u Baču. Glede emisije na hrvatskom jeziku naglasio je kako je bitno poboljšati koncepciju uređivanja programa, koji se ne bi trebao zadržavati samo na razini lakše glazbe i zabave, nego se mora unaprijediti i drugim ozbiljnijim temama. U tom smislu potrebna je razmjena i s drugim radijskim postajama, odnosno njihovo umrežavanje.

Darko Sarić Lukendić je ukazao na dvije ključne stvari o kojima treba razgovarati: unapređenje i financiranje

emisije na hrvatskom jeziku i izučavanje hrvatskog jezika u svim školama, gdje za to postoji interes.

Ravnateljica škole u Plavni *Svetlana Nedimović* istaknula je dva problema glede nastave na hrvatskom jeziku: nedostatak udžbenika i potreba za stručnim kadrom. U Vajskoj je problem samo pomanjkanje udžbenika, dok je sve ostalo u redu, izjavila je bivša ravnateljica ove škole *Maja Uzurov*.

Dr. Bačić je na ove primjedbe odgovorio kako će se pitanje udžbenika uskoro riješiti, a budući da nastavnica hrvatskog u Plavni ima potreban certifikat za ovaj oblik nastave Ministarstvo će ovakvo rješenje za sada prihvatiti.

Domaćin skupa bio je načelnik Općinske uprave Bač *Željko Pakledinac*, koji je ujedno i tajnik HNV-a. Pakledinac je ukazao na probleme s kojima se u ovom

kraju susreće hrvatska zajednica, te obavijestio nazočne da je škola »Aleksa Šantić« iz Vajske već uspostavila prekograničnu suradnju sa školama u Vukovaru (RH) i Orašju (BiH), a uskoro će to učiniti i škola u Plavni.

PODRUČJE INFORMIRANJA

Ravnateljica Radio Bačke *Aleksandra Stojanović* je istaknula dobru suradnju s urednikom emisije na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice«, podsjetila je kako je ova emisija produljena na dva sata, ali da je glavni problem nedostatak sredstava za kvalitetniji rad.

Direktor NIU »Hrvatska riječ« *Ivan Karan* je naveo kako je potrebno riješiti pravni status ove emisije, odnosno precizirati tko ju producira – udruga HKUPD »Dukat« iz Vajske ili Radio Bačka,



Dragan Medić, Mirjana Vuković, Ognjen Marković i Željko Pakledinac

Uvjeti za poboljšanje postoje

Predsjednik općine Bač Ognjen Marković je u izjavi nakon sastanka ukazao na glavne zaključke ovih razgovora.

»Želio bih iskazati zadovoljstvo posjetom predstavnika hrvatske zajednice našoj općini. Slušajući njihove sugestije i prijedloge, mislim kako postoje dobre osnove za poboljšanje položaja Hrvata u općini Bač. U području kulture, informiranja i obrazovanja imamo dobre uvjete te smo sve sugestije prihvatili i praktički se dogovorili o realizaciji ideja o kojima smo razgovarali. To konkretno znači da će se emisija na hrvatskom i dalje emitirati na našem lokalnom mediju, razgovarali smo i o uređivanju same emisije i poboljšanju njezine koncep-

cije. Glede ovoga nastojat ćemo dati veću slobodu predstavnicima HNV-a i 'Hrvatske riječi' koji će moći više sudjelovati u koncipiranju emisije, kako bi slušatelji imali priliku pratiti sva događanja u hrvatskoj zajednici i šire. Tako će moći bolje ostvarivati svoje interese dobivanjem adekvatnih informacija putem ovoga medija. Što se tiče obrazovanja, dogovorili smo se da se, nakon škola u Plavni i Vajskoj, provede anketa i u školi u Baču u kojoj će se roditelji i učenici izjasniti žele li izučavati hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. U području kulture dogovoreno je da u Upravnom odboru fonda 'Stoljeća Bača', koji se bavi zaštitom kulturne baštine, bude jedan predstavnik hrvatske zajednice iz naše općine«, rekao je Marković.

jer o tome, kako je dodao, ovisi rješavanje preostala dva problema – koncepcije emisije i njezinog financiranja. U kontekstu rješavanja ovih pitanja predložio je sastanke predstavnika Radio Bačke, spomenute udruge i resornih dužnosnika HNV-a. Karan je naveo i niz dobrih rješenja na osnovi rada i iskustva u sličnoj emisiji na Radio Somboru, čiji je producent HKD »Vladimir Nazor« iz Stanišića.

Inače, ovom sastanku, iako je bio pozvan, nije nazočio urednik emisije »Zvuci bačke ravnice« Pavle Pejčić.

SASTANAK S PREDSEDNIKOM OPĆINE

Prigodom prijama čelnika hrvatske zajednice u Srbiji predsjednik Marković iznio je osnovne podatke o općini. Izrazio je i protivljenje privatizaciji Radio Bačke, upravo zbog zaštite prava manjinskih zajednica. On je informirao nazočne o bogatoj kulturnoj baštini cijele općine, koja će se kao takva naći na preliminarnoj listi UNESCO-a (Franjevački samostan, Bačka utvrda, Manastir u Bođanima i dr.).

Ravnatelj ZKVH-a Tomislav Žigmanov je predložio da se u projekt zaštite Franjevačkog samostana uključe i hrvatske institucije, jer je to u interesu Hrvata koji žive u ovoj općini i šire, a Petar Kuntić je govorio o političkoj situaciji istaknuvši kako Hrvati u Vojvodini odnosno Srbiji ne traže ništa više od onoga što već imaju Mađari ili Slovaci. Kuntić je pritom istaknuo izvanrednu suradnju sa Srbima u Hrvatskoj o čemu mnogi nisu dobro informirani. Na taj način ovdašnji Hrvati pridonose poboljšanju odnosa između dviju zemalja.

Zvonimir Pelajić



Darko Sarić Lukendić, Ankica Jukić Mandić, Slaven Bačić, Željko Pakledinac, Tomislav Žigmanov i Petar Kuntić

PREDSTAVLJEN ZBORNIK: »SRPSKO-HRVATSKI ODNOSI: RJEŠAVANJE OTVORENIH PITANJA«

Susret struke i politike

I vi ako ste pametni, vodite dobro računa o tome tko ste i što ste, ne zaboravite vaše očeve, vaše djedove, ne zaboravite vaše običaje, ne zaboravite vaš jezik, ne trčite samo za novcem, jer ćete postati ono što niste, poručio je Gavrilović

Centar za istoriju, demokratiju i pomirenje iz Novog Sada i Udruženje za povijest, suradnju i pomirenje iz Golubića, te Hrvatsko nacionalno vijeće u Srbiji, predstavili su prošloga petka zbornik s prošlogodišnjeg skupa u Golubiću (Obrovačkom) u Hrvatskoj, s nazivom »Srpsko-hrvatski odnosi: Rješavanje otvorenih pitanja«.

Predsjednik Demokratskog saveza Hrvata *Petar Kuntić* istaknuo je kako su skupovi u Golubiću kraj Obrovca u Hrvatskoj posvećeni problemima koje imaju Srbi u Hrvatskoj i Hrvati u Srbiji. To je mjesto na kojem se susreću političari iz jedne i druge manjine, stručnjaci i znanstve-

nici, te raspravljaju o aktualnoj manjinskoj problematiki. »Ako bismo se mi dobro organizirali, možda bi se za par godina zimski seminari na istu temu mogli organizirati na Bikovu ili u Tavankutu, ali mi još nismo na takvoj razini da možemo to organizirati, ali sigurno ćemo ići u tom smjeru da jednom bude u Hrvatskoj, gdje su Srbi u većini, a jednom u Srbiji, gdje su Hrvati u većini«, rekao je Kuntić.

TEMATIZIRANJE POLOŽAJA HRVATA

Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća dr. sc. *Slaven Bačić* istaknuo je kako od prošle godine osim političkih predstavnika Hrvata

na skupu sudjeluju i znanstvenici sa stručnim člancima kojima se tematizira položaj Hrvata u Srbiji, te stoga Hrvatsko nacionalno vijeće podupire održavanje ovih skupova. Predstavio je zatim radove o položaju Hrvata u Srbiji koji su objavljeni u zborniku. To su radovi *Janka P. Veselinovića* »Rješavanje otvorenih pitanja između Srbije i Hrvatske u novonastalim političkim okolnostima«, *Stevana Mačkovića* »Bački Bunjevci između Beograda i Zagreba (1918.-1941.)«, *Tomislava Žigmanova* »Politike Republike Srbije prema Hrvatima kroz prizmu izgradnje tzv. bunjevačke nacije«, *Darka Gavrilovića* i *Nemanje Dukića* »Problemi



Slaven Bačić, Janko Veselinović, D.

tranzicije u Srbiji i položaj hrvatske nacionalne manjine u Vojvodini«, rad *Maria Bare* »Od nepriznavanja do ostvarivanja manjinskih prava: Hrvati u Srbiji nakon 2000. Godine«, te rad *Slaven Bačića* »Garantirano parlamentarno zastupstvo Hrvata u Republici Srbiji u svjetlu sporazuma o zaštiti manjina između Hrvatske i Srbije«.

UDRUŽIVANJE OKO ZAJEDNIČKIH INTERESA

Prof. dr. sc. Janko Veselinović kazao je kako su međunacionalni odnosi izme-

O IZUZEĆU TZV. CRKVENOG ZEMLJIŠTA IZ PROCESA JAVNOGA NADMETANJA

Posjed naš, daj nam danas

Kao i zimus - kada je neposredno uoči dražbe Osnovni sud u Subotici donio odluku na temelju zahtjeva Odvjetničkog ureda »Uzelac« (koji zastupa tri crkve) o izuzeću tzv. crkvenog zemljišta iz procesa javnoga nadmetanja – predstavnici triju crkava oglasili su se i prošloga tjedna priopćenjem u kojemu traže da Skupština Grada ne stavi na (jučerašnji) dnevni red odluku kojom se izvan snage stavlja odluka Skupština Općine iz

2007. Pozivajući se na zakonitost nekadašnje odluke i upozoravajući da sudski proces između crkava s jedne i Grada i Ministarstva poljoprivrede s druge strane još nije okončan, predstavnici triju crkava u neuvijenoj formi pozivaju vijećnike da glasuju protiv usvajanja odluke kojom bi im se uskratilo uživanje dosadašnjih povlastica.

Na njihovu sreću, vrh lokalne vlasti - na čelu s gradonačelnikom *Modestom Dulićem* - izašao im je u susret i dva

dana prije održavanja sjednice - sa šest glasova za i tri protiv (sve troje iz Saveza vođanskih Mađara) - Gradsko vijeće povlači prijedlog da se crkvama uskrati pravo korištenja državnog zemljišta bez naknade. Tim potezom većina u vladajućoj koaliciji donijela je kompromisno rješenje u kojem se od Ministarstva poljoprivrede traži decidan stav da li da Skupština Grada poništi ili ne poništi odluku iz 2007. Iako je Ministarstvo poljoprivrede i u užujku ove godine u preporu-

*Iako je i do sada bilo sporadičnih reakcija pojedinaca, udruge subotičkih poljoprivrednika u utorak su prvi puta javno progovorile o problemu za koji znaju od njegova postanka * Riječ je o blizu 700 hektara državnog poljoprivrednog zemljišta, kojega je Skupština Općine Subotica 2007. na korištenje bez naknade dala Srpskoj pravoslavnoj, Katoličkoj i Evangeličkoj crkvi.*



ić, Darko Gavrilović i Petar Kuntić

đu Srba i Hrvata veoma složeni, »nisu to samo odnosi ratova i sukoba, već i odnosi u kojima je dugi niz godina prevladalo povjerenje, razumijevanje, ljudi su se međusobno ženili i udavali i to se dešava ponovno«.

Veselinović je istaknuo kako je problem koji opterećuje i Hrvate i Srbe što je jako malo rođenja na ovim prostorima, a mnogo više sprovoda i sve je manje i Hrvata i Srba. »Umjesto 70.000 sada ima oko 57.000 Hrvata u Srbiji, umjesto pet posto sad ima 4 postotka Srba u Hrvatskoj. I jedna i druga manjina se osi-

paju i ne samo što se osipaju manjine nego i većine, i ako se ovako nastavi i kad znamo koliko nam djeca odlaze u inozemstvo, na ovim prostorima u nekih sljedećih 50-ak godina živjet će malo i Srba i Hrvata, a ne znam hoće li živjeti nekih drugi naroda. I po svemu sudeći bit će nas toliko malo da se nećemo imati oko čega gložiti i zato nam je suradnja neophodna kako bismo stvorili bolje uvjete za život. Ne mislim više na stvaranje neke zajednice, već na udruživanje oko zajedničkih interesa na ovim prostorima, jer bez toga nam neće pomoći ni Europska Unija«, rekao je Veselinović.

NE ZABORAVITE TKO STE I ŠTO STE

Povjesničar iz Novog Sada prof. dr. Darko Gavrilović pobrao je najviše pljeska s tri »poučne priče« koje govore o našoj prošlosti, sadašnjosti i budućnosti, kao neprekinutom nizu.

Prva je priča o kralju koji je izgubio svoje bogatstvo, a

svoj identitet je bio zaboravio u utrci za bogatstvom, druga priča je deset stoljeća kasnije iz arapskog svijeta, koja govori tome da ako se zaboravi »tko si i što si« u stalnoj jur-njavi za novcem i čitavi narodi nestaju. »I vi ako ste pametni, vodite dobro računa o tome tko ste i što ste, ne zaboravite vaše očeve, vaše djedove, ne zaboravite vaše običaje, ne zaboravite vaš jezik, ne trčite samo za novcem, jer ćete postati ono što niste«, poručio je Gavrilović. Treća priča je o Stjepanu Radiću, koji je poučen onim što se događa u Velikoj Britaniji rekao novinarima: »Pa ljudi, tko je više zadovoljan Kraljevinom SHS, stvorena je 1918. godine 1. prosinca na jedan potpuno divlji i nedemokratski način. Kada je izglasan Vidovdanski ustav niti jedan Hrvat nije digao ruku gore, i mi danas, pošto neće da razgovaraju s nama, želimo povesti razgovor o tome da pokušamo mirno otići kao što je Irska. Kada je Svetozar Pribićević to pročitao sutradan u novi-

nama brže-bolje opet saziva novinare kod sebe i kaže: ako Radić hoće praviti hrvatsku Irsku u Kraljevini SHS neka zna da će dobiti srpsku Irsku u Hrvatskoj, jer bez pola milijuna Srba ne može se voditi politika.«

»Sve tri priče itekako nas uče o onome tko smo i što smo. Prva priča nam kaže kako ne smijemo sebe zaboraviti, a druga da trebamo biti svjesni svoje pripadnosti, svoje nacionalnosti, svoje vjere, svojega identiteta, a ne mrziti drugog«, kazao je Gavrilović.

Zbog toga je bitno, istaknuo je na koncu »da upravo hrvatski intelektualci odlaze u Golubić, jer doista i imaju što reći. I svi naši tekstovi u dobroj mjeri govore što su i tko su Hrvati u Vojvodini, dok drugi tekstovi govore o tome tko su i što su Srbi s one strane i otvaraju mogućnost dijaloga, povezivanja i suradnje političkih vođa manjina«.

Ove godine skup u Golubiću održat će se 19. kolovoza.

J. D.

ci da se sve državno zemljište stavi u program zaštite, uređenja i korištenja, lokalna samouprava s iste adrese traži da potvrdi misli li i sada kao prije. Dulić tvrdi kako je uvjeren da će odgovor iz Beograda stići za dvadesetak dana, te da će se kristalizirati stav naći na dnevnom redu Skupštine Grada za mjesec dana, dodajući kako na taj način poljoprivrednici neće biti oštećeni, jer će dražba za preko 12.000 hektara državnog zemljišta biti održana na vrijeme.

Tako, međutim, ne misle predstavnici Udruge poljoprivrednika »Subotica«, Udruge seljaka »Stari Žednik«, Udruge odgajivača svinja

»Bajmok« i Udruge odgajivača goveda sjeverne Vojvodine. Iako je potpisniku ovoga teksta prije samo pola godine kao razlog za ne(o)davanje stava naveo kako nije upoznat sa svim detaljima, član Upravnog odbora Udruge poljoprivrednika »Subotica« Miroslav Kiš u međuvremenu se s istima upoznao, jer je prije tri dana na konferenciji za novinare iznio mnoštvo detalja do kojih je u međuvremenu došao. Tako je Kiš rekao kako i crkve zbog 700 hektara onemogućuju provedbu programa izdavanja u najam kompletnog državnog zemljišta u subotičkom ataru. Pritom je doznao i kako je odluka 2007. donesena protu-

zakonito, dodajući kako bi to tek bilo daljnje omogućavanje crkvama da bez naknade koriste zemlju koju svi drugi plaćaju. Upoznao se Kiš i s činjenicama da – zbog toga što zemlju izdaju u podnajam, a možda dobivaju i državne poticaje – crkve krše i druge zakone. Konačno, shvatio je i kako se ovakvom praksom ne štite interesi crkava nego pojedinaca u njoj i onih koji joj u konkretnom slučaju služe. Ističući kako je poznato o kome se radi, ali ne želeći i imenovati ih, namjesto Kiša, a zarad javnosti, spomenimo kako neutemeljeno pretpostavljamo da je riječ o poznatim poljoprivrednim obiteljima i

kombinatima s teritorija Grada Subotice.

U zaključku, poslužimo se matematikom i pomozimo udrugama, Gradu, Pokrajini i državi. Ako u obzir, recimo, uzmemo činjenicu da je prosječna cijena najma u posljednjih pet godina za hektar zemlje bila 200 eura i pomnožimo to s brojem hektara koje su crkve koristile, dolazimo do brojke da su vjerske zajednice gradski, pokrajinski i državni proračun uskratile za minimalnih 700.000 eura (od čega 40% ide lokalnoj samoupravi). Koliko su na tome zaradile crkve i oni koji im zemlju obrađuju, znaju oni sami. I, naravno, dragi Bog. Z. R.

MILAN BOŠNJAK, VODITELJ ODJELA MINISTARSTVA ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I SPORTA REPUBLIKE HRVATSKE



Promicanje pozitivne

*Kreću veliki koraci izdavanjem udžbenika * Dobra organiziranost Hrvata u Vojvodini * Poboljšati znanje jezika učitelja * Getoizacija nije rješenje za asimilaciju*

Razgovor vodio: Nikola Perušić

Profesor *Milan Bošnjak*, voditelj odjela Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske, rado se odazvao pozivu na intervju za Hrvatsku riječ tijekom svog boravka u Subotici. Ozbiljno, ali neopterećeno tekao je razgovor u dvorištu Hrvatskog nacionalnog vijeća.

HR: Što se tiče trenutnog stanja s nabavom udžbenika, hoće li tu biti nekih kvalitetnih rješenja u budućnosti, ili ćemo biti prinuđeni navikavati se na sadašnje probleme i poteškoće?

Meni je veliko zadovoljstvo što prvi put mogu reći kako osjećam da se radi o velikim koracima. Napokon, nakon ovih godina čekanja i stajanja na mrtvoj točki Republika Srbija je izdala udžbenike na hrvatskom jeziku za hrvatski jezik i u ozbiljnoj su fazi pripreme udžbenika za druge predmete, tako da će već od početka školske godine 2013./2014. hrvatski učenici

imati kompletirane udžbenike za osnovnu školu za hrvatske odjele.

HR: Vi ste član Međuvladinog mješovitog odbora za provedbu Sporazuma između Republike Hrvatske i Srbije o zaštiti prava hrvatske manjine u Srbiji i srpske u Republici Hrvatskoj, te ste sudjelovali u radu odbora kada je u ožujku u Zagrebu boravio prvi potpredsjednik Vlade Srbije Aleksandar Vučić. Je li to bio događaj koji je pokrenuo sve ovo s mrtve točke?

Pa, sigurno je bilo nekoliko događaja koji su pokrenuli stvar unaprijed, u nekakvom boljem smjeru. Boravak gospodina Vučića je zasigurno pridonio, ali je prije toga bilo puno susreta i ministrica vanjskih poslova gospođe *Vesne Pusić*, i naši su diplomatski predstavnici obavili puno razgovora, i dužnosnici našeg Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta raznim prigodama koriste mogućnosti sa srpskim kolegama to spomenuti, i naravno značajna je

aktivnost hrvatske zajednice koja upozorava na te probleme. Kada se sve to skupa zbroti, ipak se došlo do toga da su se stvari za Hrvate u srpskom obrazovnom sustavu počele dovoditi na onu točku na kojoj su već odavno trebale biti.

HR: Svakome je svoj problem najveći, pa smo i mi nekako naviknuli da su naši problemi veliki. Ali, ako pogledamo u odnosu na Hrvate u drugim zemljama, kako zapravo stojimo, kakva je situacija vojvođanskih Hrvata?

Situacija vojvođanskih Hrvata je takva da je zajednica dosta dobro organizirana, da postoji visoka svijest o potrebi očuvanja identiteta i da se provode brojne aktivnosti na tome. Naravno da se uvijek može bolje, više, jače i nadamo se da će tako i biti. U nekim drugim državama situacija je nešto bolja, ali na žalost postoje i one u kojima je osjetno lošija. U brojnim državama zemlje primateljice ne organiziraju nastavu hrvatskoga jezika i kulture, nego Republika Hrvatska pomaže sukladno mogućnostima. Tako primjerice upućujemo jednog učitelja u Crnu Goru, jednog učitelja u Slovačku, jednog učitelja u Makedoniju, iako bi zapravo te primateljice trebale organizirati nastavu

materinskog jezika i kulture. Ali velim, dok one to ne čine, Republika Hrvatska i tu pomaže, kao što pomažemo i dalje ćemo pomagati u Vojvodini upućivanjem stručnoga kadra dok se ne stvore uvjeti da takav kadar doista postoji i u Republici Srbiji.

HR: Na koji bismo se način mogli usporediti s nekim zapadnijim susjedima, ili možda prekooceanskim državama?

Priča je malo drugačija, mogli bismo povući paralelu s Austrijom i Mađarskom, jer je riječ o hrvatskoj manjini. Tamo postoji dulji kontinuitet u njegovanju materinske nastave, gdje se pripadnicima hrvatskog naroda uglavnom nudi mogućnost učenja hrvatskog jezika i kulture. Poučavanje svih predmeta je dosta rjeđe, u Republici Austriji nema takve mogućnosti, postoje dvije dvojezične škole u Gradišću, u Mađarskoj postoje tri centra u Budimpešti, Pečuhu i Santovu, ali kada razgovarate s Hrvatima u Austriji i Mađarskoj oni naravno nisu zadovoljni razinom postojećih prava u području odgoja i obrazovanja. Sigurno da i tu ima puno prostora da se stvar poboljša, jer se bez kvalitetnog obrazovanja jako smanjuju mogućnosti da se zadrži ova razina manjinske

organiziranosti, povezanosti s hrvatskom domovinom, očuvanje i razvijanje hrvatskog identiteta. Obrazovanje je po mome sudu ključ očuvanja identiteta.

HR: Kakvim biste mogli ocijeniti kvalitetu nastave koja se kod nas odvija u sklopu nastave na hrvatskom jeziku?

Nastava na hrvatskom jeziku u Republici Srbiji ima svojih izazova, ima svojih teškoća, do sada je najveća teškoća bila upravo u pripremi i izvođenju nastave zbog neadekvatnih udžbenika. Ali, da tu priču sada iznova ne započinjemo, problem je u tome, ili bi mogao biti u tome, što značajan dio učitelja koji predaju u hrvatskim odjelima ne poznaje u dovoljnoj mjeri hrvatski jezik da bi na kvalitetan način mogli prenijeti sadržaje učenicima u hrvatskim odjelima. I tu vidim prostora za napredak i za pomoć učiteljima koji predaju predmete koji nisu hrvatski jezik, da poprave svoju jezičnu kompetenciju i na taj način uz jasno potrebno stručno usavršavanje podignu kvalitetu nastave. Želio bih istaknuti koliko je važno stalno poboljšavati kvalitetu nastave, ali jednako tako i kontinuirano povećavati broj učenika koji su obučeni nastavom na hrvatskom jeziku.

HR: Vi ste na seminaru spomenuli i druge uloge koje učitelji imaju u zajednici i po čemu se razlikuju u odnosu na učitelje u domovini. Oni imaju specifičnu ulogu, kako ste zadovoljni time, odgovaraju li ovdašnji učitelji tim zahtjevima?

Ja sam zadovoljan načinima na koji naši učitelji u Vojvodini surađuju s hrvatskom zajednicom ovdje, neki od njih su i sami pripadnici te zajednice, što onda jasno

daje jednu drugu dimenziju toj zajedničkoj suradnji, ali i kolege koji dolaze iz drugih dijelova Hrvatske osviješteni su kako je jako važno da učitelj bude prepoznat u zajednici i da sudjeluje u kulturnom životu zajednice, što bitno utječe na motiviranost zajednice za pohađanje nastave i na kvalitetu hrvatske nastave u širem smislu.

HR: Jednako tako ste spomenuli kao veoma bitnu točku pozitivnu percepciju. Na što točno mislite?

Životopis

Milan Bošnjak je rođen 1974. godine u Gospiću, studij filozofije i komparativne književnosti završio je na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1998. godine, gdje je 2010. godine upisao i poslijediplomski sveučilišni doktorski studij kroatistike.

Radio je u školama u domovini (Kosinj i Zagreb), u hrvatskoj nastavi u SR Njemačkoj (učitelj i koordinator), te od 2006. godine kao stručni suradnik, savjetnik i viši savjetnik za hrvatsku nastavu te voditelj odsjeka i odjela u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta.

Član je međuvladinih mješovitih odbora za zaštitu manjina i bilateralnih mješovitih odbora u njemačkom govornom području, od 2007. godine do danas.

Aktivno sudjeluje u brojnim kulturnim, književnim, sportskim i ekološkim projektima i događanjima; stručne članke i književne uratke objavljuje u dnevnim novinama, tjednicima, časopisima za djecu, časopisima za suvremenu poeziju i stručnim časopisima. Održava predavanja na brojnim seminarima u organizaciji Ministarstva, Agencije za odgoj i obrazovanje, njemačkih obrazovnih institucija, institucija Europske Unije te hrvatskih zajednica izvan domovine. Zajedno s prof. dr. sc. Antom Beženom 2012. godine priredio je priručnik za učiteljice i učitelje hrvatske nastave u inozemstvu. Aktivno se koristi njemačkim i engleskim jezikom, pasivno talijanskim.

Dakle, stvar je prilično općenita. Meni se čini kako živimo u vremenu kada je samo loša vijest dobra vijest, kao da se uvijek traži i inzistira na onom negativnom, na onom lošem. Upravo suprotno toj tendenciji, zadaća svakog učitelja hrvatskog jezika izvan Republike Hrvatske je

između ostaloga i da razvija i stvara pozitivnu sliku o Republici Hrvatskoj, da približava te učenike hrvatskoj domovini. Ja doista mislim kako imamo puno toga čime se možemo ponositi, što možemo istaknuti kao svoje vrijednosti, kao svoje kvalitete i to su stvari na kojima učitelji trebaju inzistirati, s kojima trebaju upoznavati i učenike i njihove roditelje i hrvatsku zajednicu, ali i sve druge građane koji žive u sredinama u kojima ti učitelji

Često se, po mome sudu pogrešno, na dva pola stavljaju s jedne strane očuvanje hrvatskoga identiteta, a s druge strane integracija u društvo u kojemu se živi. Ja mislim da mi moramo ići u oba smjera. Dakle, da moramo težiti da naša djeca i mladi budu odlično, potpuno integrirani u društvo u kojemu žive. Naglašavam integrirani, nikako asimilirani, ali da su s druge strane osviješteni i da njeguju svijest o svom hrvatskom identitetu. Te dvije stvari tako lijepo idu paralelno, toliko je puno tih dobrih primjera i zapravo se pokazuje kako onaj dio Hrvata koji su dobro integrirani u društvo u kojemu žive, u našem vremenu, u 21. stoljeću, lakše i bolje održavaju i hrvatski identitet.

HR: Imamo suvremene načine komunikacije, skraćene poruke putem SMS-a, facebooka, twittera, kako to utječe na hrvatski jezik i prepuručujete li takvo što učiteljima da uvode u nastavu ili se možda toga treba kloniti?

Stvar je vrlo kompleksna. Naravno da mi moramo osjetiti duh našeg vremena, da moramo nastavu osuvremenjivati, da moramo uvoditi u nastavu sve ono što je djeci prihvatljivo i što je njima zanimljivo. Metode rada moraju biti suvremene. Ministarstvo je toga svjesno. Mi smo prije 5-6 godina sve naše učitelje koji rade u inozemstvu opremili prijenosnim računalima i od njih očekujemo da najprije međusobno puno i dobro komuniciraju, kao i s Ministarstvom, ali isto tako da u svoju nastavu uvode multimedijalne sadržaje i na takav način, u našem vremenu grade stvarnu, realnu, pozitivnu sliku domovine.

rade. Promocija hrvatskoga jezika i kulture, na onaj pozitivan, prihvatljiv, kvalitetan, tolerantan način je isto tako važna zadaća učitelja hrvatske nastave u inozemstvu.

HR: Spomenuli ste i potrebu integracije, protivnik ste getoizacije, na što točno mislite?

U SUBOTICI ODRŽAN XI. POKRAJINSKI SUSRET HRVATSKIH PUČKIH PJESNIKA »LIRA NAIVA 2013.«



Skupna fotografija u Gradskoj kući

Pjesmom čuvaju jezik

Manifestacija okupila dosad rekordan broj sudionika * Gost književnik bio je profesor i pjesnik iz Pečuha Stjepan Blažetin, koji je ujedno uredio zbirku pjesama »Lira naiva 2013.«

Okupivši oko pedesetak sudionika, ovogodišnji 11. po redu pokrajinski susret hrvatskih pučkih pjesnika »Lira naiva 2013.«, održan prošle subote, 25. svibnja u Subotici, pokazao se najbrojnijim do sada. Osim pjesnika iz Vojvodine, susret je okupio i pučke pjesnike iz Beograda te iz Hrvatske.

Uz obilazak znamenitosti Subotice, u okviru susreta pjesnici su imali prigodu čuti stručno mišljenje *Stjepana Blažetina*, ravnatelja Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj i profesora na Odsjeku za kroatistiku Sveučilišta u Pečuhu, koji je ujedno i uredio ovogodišnju zbirku pjesama »Lira naiva

2013.«. U zbirci se nalazi osamdesetak pjesama čak 64 autora. Kruna susreta bila je književna večer u HKC »Bunjevačko kolo« na kojoj su autori čitali svoje stihove. Bilo je riječi i o pjesničkom stvaralaštvu *Alekse Kokića*, budući da je ovogodišnje izdanje »Lire« održano u znaku 100. obljetnice njegova rođenja. O životu ovoga pjesnika govorio je katedralni župnik mons. *Stjepan Beretić*, dok su pjesme *Alekse Kokića* govorile najbolje recitatorice na hrvatskom jeziku u Vojvodini i Srbiji, *Donna* i *Claudia Karan*. Večernji program uljepšao je i tamburaški orkestar HGU »Festival bunjevački pisama« iz Subotice sa solistima.

ČITANJE DRUGIH

Gost književnik i urednik zbirke pjesama »Lira naiva 2013.« *Stjepan Blažetin* kaže kako je smisao ovakvih okupljanja dati potporu onima u kojima se vidi »određena pjesnička žica«.

»Tijekom razgovora s pjesnicima amaterima koristio sam se primjerima, po mojem mišljenju, najuspjelijih pjesama u ovogodišnjem zborniku. Na temelju tih pjesama pokušao sam pokazati koja je to poezija koja je poželjna danas, koja smjera prema suvremenim tendencijama. Nastojao sam također ukazati na to da se treba puno više brinuti o jeziku, budući da

poezije nema bez jezika, bez brige prema jeziku. Druga stvar koju sam pokušao naglasiti jest da moraju čitati. Što više čitati, ne samo sebe već i druge autore, jer se jedino na taj način može koraknuti dalje«, kazao je *Blažetin*.

Organizatorica susreta *Katarina Čeliković* ističe važnost činjenice da je izbor pjesama za zbirku koja tradicionalno prati svaku »Liru naivu«, ove godine po prvi puta sačinila osoba izvan Hrvatske čitaonice. *Čeliković* ističe i druge značajne karakteristike ovoga susreta. »Imali smo rekordan broj sudionika do sada, a okupili smo i veoma širok dijapazon pjesnika, od najmlađe sudionice *Maje Andrašić* iz Sonte

koja završava osnovnu školu, do najstarije sudionice *Kate Ivanković* iz Subotice s 88 godina. Važno je i da smo prostorno nadišli manifestaciju budući da su uključeni pjesnici s područja Beograda, iz Hrvatske, te Bosne i Hercegovine. Dogovoreno je da 'Lira naiva 2014.' bude održana u Srijemskoj Mitrovici, što će nam nakon Golubinaca biti drugi susret u Srijemu», kaže Katarina Čeliković.

DOJMOVI SUDIONIKA

Tonka Šimić iz Plavne kaže kako joj poezija pomaže da izrazi sve ono što osjeća. »Kad mi je teško, sjednem i



Tonka Šimić

nešto napišem. U početku je teško, treba raditi. Imam dar

od Boga, još kao mala dok nisam znala pisati, diktirala sam svoje stihove majci koja ih je zapisivala. Pišem poeziju i prozu, teme su mi mahom duhovne, ali sam u skorije vrijeme počela pisati i na neke druge teme. Ovo mi je deveto sudjelovanje na 'Liri naivi'. Imam dosta materijala u rukopisu, i voljela bih da nešto od toga bude objavljeno u knjizi. Sugestije koje smo dobili tijekom ovog susreta su od značaja, a posebice me raduje to što je moja pjesma 'Moć riječi' citirana u pogovoru ovogodišnje zbirke», kaže Tonka Šimić.

Stara 88 godina, *Kata Ivanković* je bila najstarija sudionica. Poeziju, kako



Kata Ivanković

kaže, piše od djetinjstva, i dosad joj je objavljena knjiga

»Ruku mira pružam svima«, a druga joj je u pripremi. »Pišem kad god mogu. Volim doći na ovakve susrete, išla sam na 'Liru naivu' u druga mjesta. Na prvom susretu nas je bilo desetak, a danas nas ima nekoliko puta više. Drago mi je zbog toga.«

Josipa Dević iz Subotice veseli povećanje broja sudionika iz godine u godinu. »To



Josipa Dević

znači da je među nama veći i broj ljubitelja pisane riječi, i riječi općenito. A samim time i onih koji rade na očuvanju našeg hrvatskog jezika. Pišem zavičajnu, ljubavnu i duhovnu poeziju. U domeni ove posljednje imala sam najviše uspjeha jer mi je uglazbljeno tridesetak pjesama. Tu su pristigle i neke nagrade, što mi je drago, ali mi je ipak u cijeloj

priči najbitnija svjesnost da mi imamo svoj jezik kojega je potrebno čuvati i prenositi na mlađe generacije«, kaže Josipa Dević.

Ivo Mijatović iz Gradišta (Hrvatska) je prvi puta na susretu u Subotici. »Neke od pjesnika iz Vojvodine susretao sam na manifestacijama u Slavoniji. Mogu reći kako dijelom poznajem njihov



Ivo Mijatović

rad. Ono što sam vidio danas zbilja je pohvalno, posebice onaj dio koji se odnosi na očuvanje kulturne tradicije i identiteta ovdašnjih Hrvata«, kaže on.

Organizatori »Lire naive« su Hrvatska čitaonica i Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« iz Subotice.

D. Bašić Palković



Književna večer u HKC »Bunjevačko kolo«

Raste dječje siromaštvo

Programom besplatnih užina u subotičkim osnovnim školama od ukupno 11.970 učenika za sada je obuhvaćeno oko 13 do 14 posto djece, međutim u lokalnoj samoupravi procjenjuju kako će se taj postotak povećati na oko 30



dva tjedna besplatno boraviti u Njemačkoj. Ravnateljica Stantić-Prčić ističe kako je Grad za četvero ovih učenika financirao izradu putovnica, jer je za njihove obitelji to bio preveliki izdatak.

»Jako bi dobrodošla pomoć učenicima u školskom materijalu i udžbenicima, koji su najveća stavka u kućnom proračunu. Država osigurava besplatne udžbenike, ali samo do 4. razreda, a udžbenici za više razrede su još i skuplji. Zapravo, najveća pomoć bi bila kada bi roditeljima našli posao«, kaže ravnateljica Stanislava Stantić-Prčić.

Lokalna samouprava je za ovu proračunsku godinu izdvojila 20 milijuna dinara za program besplatnih užina u 22 osnovne škole. Dogradonačelnik Blaško Stantić ističe kako je Grad prepoznao potrebu da pomogne roditeljima koji su u teškom tranzicijskom razdoblju ostali bez posla. »Gospodarstvo vrlo malo radi, jako je puno nezaposlenih i mnoge obitelji imaju veoma mala ili nikakva primanja, te je Grad prepoznao potrebu za financiranjem užine u školama«, kaže Stantić.

I DOKUMENTACIJA SKUPA

Ovim programom u subotičkim osnovnim školama od ukupno 11.970 učenika za sada je obuhvaćeno oko 13 do 14 posto djece, međutim u lokalnoj samoupravi procjenjuju kako će se taj postotak povećati na oko 30.

U Osnovnoj školi »Matija Gubec« u Tavankutu skoro 30 posto od ukupnog broja učenika (353) dobiva besplatnu užinu, koju od drugog polugodišta ove školske godine financira lokalna samouprava. Ravnateljica škole Stanislava Stantić-Prčić kaže kako popis

od 99 besplatnih užina nije konačan, još je djece koja žive u socijalno ugroženim obiteljima, ali roditelji nisu podnijeli neophodnu dokumentaciju, jer jednostavno nemaju novca niti za autobusnu kartu kako bi stigli do grada i povadili papire kojima dokazuju svoje materijalno stanje.

20 MILIJUNA ZA ĐAČKE UŽINE

»Podatak da je skoro trećina učenika iz socijalno ugroženih obitelji govori kako je njima problem ne samo osigurati užinu za dijete, nego i osigurati udžbenike, platiti odlazak na izlet, ekskurziju. To je pokazatelj koliko je jako teška materijalna situacija naših učenika«, kaže ravnateljica škole Stantić-Prčić. Ona dodaje kako je škola pokušavala kroz neke aktivnosti i projekte osigurati pomoć djeci, te je tako od Crvenog križa Bavorske dobivena povećana količina odjeće i obuće, a ovog ljeta će 7 učenika slabijeg materijalnog stanja, a koji uče njemački jezik,

Pokazatelji materijalnog oskudijevanja

Relativna stopa siromaštva ne govori o tome koliko je građana doista siromašno, upozoravaju stručnjaci, te ističu kako je bolji pokazatelj stopa materijalne deprivacije (lišenosti) koja pokazuje koliko je stanovnika isključeno iz društva. To su svi oni građani koji si ne mogu priuštiti najmanje tri od devet stavki materijalnog oskudijevanja - jesti meso, piletinu i ribu, održati stan toplim, zamijeniti stari namještaj, kupiti novu odjeću, platiti tjedan dana godišnjeg odmora, pozvati prijatelje na večeru, jednom mjesečno počastiti prijatelje pićem u kafiću.

ENIH OBITELJI



Stanislava Stantić-Prčić, Blaško Stantić, Atila Čengeri i Etela Jerinkić

»Problem je što roditelji ne pribavljaju dokumentaciju i zbog toga kasnimo malo u realizaciji. Neke uprave u školama su bile brže u prikupljanju dokumentacije, zahvaljujući tome što su i roditelji bili u prilici pribaviti ih, a neki to još do sada nisu učinili, tako da će programom biti obuhvaćen još veći broj djece«, kaže *Etela Jerinkić*, članica Gradskog vijeća zadužena za obrazovanje.

Svaka škola je pojedinačno putem javnih nabava rješavala osiguravanje hrane, te su i cijene različite od škole do škole. Tako se cijena pojedinačne užine kreće od 50 do 80 dinara. Škola »Matija Gubec« već desetu godinu užinu za učenike osigurava od kikindske »Fontane«, koja isporučuje zamrznuto pecivo te koje školski kuhar svakog jutra peče.

»Od Fontane smo dobili peč i zamrzivač, koji po ugovoru poslije pet godina postaju naše vlasništvo i nismo više u obvezi s njima surađivati, međutim nastavili smo suradnju, jer su na natječaju javne nabave i ove godine bili najpovoljniji ponuđač. Osim stogramskog peciva djeca imaju napitak, jogurt, čaj, čokoladno mlijeko ili sok, a jedanput tjedno voće. Pojedinačna cijena užine je 70 dinara, a jelovnik se mjesečno mijenja i predlažu ga djeca«, kaže

ravnateljica škole Stanislava Stantić-Prčić, te dodaje kako ovo poduzeće i na druge načine sudjeluje u životu škole – sponzoriralo je kupovinu vodovodnih cijevi za školske svlačionice i redovito donira slastice i torte za školske svečanosti.

Gradska uprava je prošlog tjedna započela kontrole po školama kako bi se provjerila kvaliteta i utvrdilo ne ide li niža cijena užine na uštrb kvalitete. »Smatramo da je kvaliteta bitna, jer gladno dijete ne može učiti niti pratiti nastavu, frustrirano je i ne može postići određeni uspjeh, a u pedagoškim i psihološkim krugovima je poznato kako je 40 posto uspjeha rezultat socijalnog statusa, odnosno materijalnog položaja i uvjeta

u kojima dijete uči i živi«, kaže Etela Jerinkić.

Skupštinskom odlukom iznos mjesečnog prihoda koji je granica da se ostvari pravo na besplatnu užinu je 14.560 dinara za nositelja primanja u obitelji, s tim da se taj iznos uvećava za 3.600 dinara po osobi. Tako se za četveročlanu obitelj računa prosječno primanje od oko 24.000 dinara.

SUMORNA SOCIJALNA SLIKA GRADA

»Podaci govore kako je jako sumorna socijalna situacija u gradu, još uvijek nema novih zapošljavanja i stoga moramo malo više voditi socijalne skrbi kako bi se ravnomjernije podnio teret krize

i najmlađi je što manje osjetili, budući da oni nisu za to krivi«, kaže Jerinkić i dodaje kako se Nacrtom zakona o osnovnoj školi, koji je trenutno u javnoj raspravi, predviđa zakonska obveza lokalne samouprave da pomaže i osigura besplatan obrok u svim vidovima obveznog obrazovanja, i to ne samo užinu nego i ručak. »Bude li zakon usvojen rujna ove godine, kako se planira, onda ćemo imati i zakonsku obvezu, pa je ovo neka vrsta pripreme. Također smo u realizaciji ovog programa besplatne užine dobili dosta podrške i opaski da bi ga trebalo ponuditi i u obveznom pripremnom predškolskom programu. Nadam se da će u sljedećem gradskom proračunu biti sredstava da se to proširi na sve vidove obveznog obrazovanja, jer ako zakon obvezuje obitelj na školovanje, onda djetetu treba osigurati boravak i ishranu«, kaže Jerinkić.

Član Gradske vijeća zadužen za zdravstvo, socijalnu zaštitu i zaštitu okoliša *Atila Čengeri* ističe kako je iznos mjesečnih prihoda obitelji namjerno veći od socijalnog minimuma, kako bi što više djece ušlo u kategoriju besplatnih užina.

»Trenutačno na teritoriju grada 1.655 učenika prima besplatnu užinu, u nekim školama je to više od 200 djece. Cilj ovog projekta je da Grad Subotica nema gladno dijete, odnosno da bar ono vrijeme dok su u školi djeca mogu uživati«, kaže Atila Čengeri, te dodaje kako gradskoj upravi predstoji pomaganje u pribavljanju neophodne dokumentacije za one obitelji koje ispunjavaju uvjete i u stanju su socijalne potrebe, a još nisu podnijeli kompletne zahtjeve.

S. Mamužić

U Srbiji prvi puta anketa o prihodima i uvjetima života

Republički zavod za statistiku od 7. svibnja do 17. lipnja 2013. godine po prvi puta na teritoriju Republike Srbije provodi anketu o prihodima i uvjetima života (SILK). Anketom će biti obuhvaćeno 8.000 kućanstava. Anketa o prihodima i uvjetima života (SILK) se u Europskoj Uniji provodi jedanput godišnje i smatra se najrelevantnijim istraživanjem za praćenje siromaštva, socijalne isključenosti, nejednakosti i životnog standarda, kroz pokazatelje o postotku siromašnih, pragu rizika od siromaštva, jazu odnosno dubini siromaštva, nejednakostima u raspodjeli dohotka, zdravstvenom stanju i slično. Primjenom iste metodologije u svih 27 zemalja članica EU, kao i u nekoliko država koje nisu njene članice, osigurava se usporedivost podataka.

»URBANOVI DANI« NA PALIĆU KAO NEUSPJELA SMOTRA REGIONALNE PROIZVODNJE VINA, RAKIJE I MEDA

Časkanje o vremenskim pogodama i nepogodama

*Paličke vinske svečanosti, kako organizatori još nazivaju »Urbanove dane«, protekle u znaku izuzetno malog broja izlagača i posjetitelja * Proizvođači koji su ipak došli različito tumače proteklo i buduće vrijeme glede rodnosti godine*



Čak i najslabiji dan na glavnoj subotičkoj tržnici u prosjeku prođe s više prodavača i kupaca nego što se u subotu na »Urbanovim danima« na Paliću okupilo izlagača i posjetitelja. Tek tridesetak izlagača vina sa sjevera Bačke (od kojih bar polovica nije ni došlo na Palić) i po jedan štand s izloženim rakijama, odnosno medom i ostalim pčelinjim proizvodima trebali bi biti dovoljno jasan razlog za alarm u glavama organizatora »Urbanovih dana«, »Parka Palić« i Reda vitezova vina »Arena Zablatkiensis« prije svih. Ali, namjesto odgovora što da ubuduće rade, možda bi im prije toga najbolje bilo upitati kolege iz Vršca ili Mađarske kako im za slične prigode uspijeva ulice doslovce pretvoriti u prenapučene vinske ceste.

VINOGRADARI I VOĆARI -- ZDRAVO!

S obzirom na to da baš i nemamo puno toga za opisati glede opće zabave i narodnog veselja proteklog vikenda, kao najuputnije za ovaj tekst smatrali smo porazgovarati s proizvođačima koji

su se udostojili doći na Palić i obilježiti njegove vinske svečanosti, kako glasi službena apozicija »Urbanovih dana«. S nelagodom se prisjećajući prošlogodišnjih proljetnih mrazeva i ljetne suše vinogradari i proizvođači vina općenito tvrde kako u prvih pet mjeseci 2013. godine vladaju vremenski uvjeti koji daju razloga za optimizam. Tako, primjerice, *Stevan Dubajić* iz Subotice, iako ne uzgaja grožde nego ga kupuje i od njega pravi vino, kaže kako vrijeme do sada daje nadu da će i kvaliteta grožđa, a samim tim i vina, biti bolja u odnosu na 2012. S obzirom na to da je nositelj srebrne medalje s »Urbanovih dana«, degustatori njegovih vina zacijelo mogu očekivati još bolju kvalitetu »bermeta« kojega proizvodi. *Oszkár Maurer* s Hajdukova jedan je od rijetkih proizvođača »srijemske zelenike«, za koju je, kao i Dubajić, dobio srebrnu medalju. Iako se tijekom proljeća ne mogu požaliti na nedostatak obilnih oborina, Maurer kaže kako su one vinogradima i više nego dobro došle da se nadoknadi prošlogodišnji deficit vlage koji je samo u zemlji (da ne

govorimo o pijeskovima) išao i do dubine više od jednog metra. Istina je da je vinova loza biljka čiji koren seže i do 25 metara dubine, ali je isto tako istina da nijednoj biljci ne škodi optimalna količina vlage. Ipak, Maurer kaže kako bi sada bilo dobro jedno sunčano razdoblje, dodajući da je sve u rukama dragoga Boga.

PČELARI I MEDARI -- ČAO!

U dobroj kondiciji, tako bar tvrdi i *Saša Kopilović* iz Udruge proizvođača mlade rakije iz Mirgeša, su i voćnjaci. Kako su, kaže, u vinogradima već jasno formirani grozdovi tako se i u voćnjacima, ovisno o vrsti, naziru plodovi buduće osnovne tvari za proizvodnju panonske verzije vatrene vode. Uz malo prijeko potrebnog sunca, kaže Kopilović, stvorit će se uvjeti da i rakije ove godine budu mnogo kvalitetnije nego što su to bile lani. Ipak, ljubitelji kraljice među rakijama teško da će se zadovoljiti Kopilovićevim odgovorom da će marelica ove godine biti više nego 2012. Podsjetimo, lani se teško tko mogao pohvaliti proizvodnjom ove vrste rakije, a i ovogodišnji mrazevi desetkovali su ovu plemenitu voćku još u fazi cvjetanja.

Najmanje razloga za zadovoljstvo imaju pčelari. *Zoltán Nagy* iz Subotice tvrdi kako vremenski uvjeti ovoj grani poljoprivrede ne idu na ruku još od prošlog proljeća. Zimsko masovno trovanje pčela pesticidima na Kelebiji, proljetni mrazovi i ljetne žege ostavili su posljedice u mjeri da je broj pčelinjih društava opao za bar 30%. Kako kaže Nagy, taman kada su se pčele i oporavile i počele popravljati brojno stanje, u proteklih mjesec dana naišle su velike temperaturne oscilacije, od preko 30 stupnjeva Celzijevih u pojedinim razdobljima travnja do nešto više od 10 stupnjeva većim dijelom svibanjskih jutara. Nagy kaže kako tako velike temperaturne oscilacije ne odgovaraju samo pčelama, nego i bagremu, koji je, kao i marelica kod voća, većim dijelom izostao i ovoga proljeća zbog neuspjelog cvjetanja. Naravno, posljedice toga bit će da će ova vrsta meda, kod onih koji ga budu imali, zacijelo poskupjeti. Ništa izvjesnija situacija nije niti kada je riječ o većini ostalih vrsta meda, jer smo 11. svibnja vidjeli što dvadesetak minuta nevremena može učiniti biljkama koje i pčelama služe za proizvodnju.

Z. R.

PRIPREME ZA UPIS BUDUĆIH GIMNAZIJALACA



Slobodan Čamprag

U svakoj generaciji jedan odjel na hrvatskom jeziku

Gimnazija »Svetozar Marković« u Subotici u pripremi školske 2013./14. godine planira upis učenika prvih razreda u deset odjela (za 300 učenika), među kojima je 6 na srpskom, 3 na mađarskom i 1 na hrvatskom nastavnom jeziku. »U subotičkoj Gimnaziji 'Svetozar Marković' u svakoj generaciji je upisan po jedan odjel na hrvatskom nastavnom jeziku,

tj. uobičajeno imamo četiri razreda u četiri generacije. Gimnazijski odjeli na hrvatskom nastavnom jeziku počeli su se formirati od školske 2007./08. godine, tada na društveno - jezičnom smjeru, a već od sljedeće školske godine, i sada, to su odjeli općeg smjera«, kaže *Slobodan Čamprag*, ravnatelj subotičke gimnazije.

Među odjelima maturanata koji su upravo okončali sred-

njoškolsko obrazovanje, ovaj na hrvatskom jeziku broji 26 učenika. Inače, za formiranje jednog đачkog odjela propisi nalažu najmanje 15 učenika.

Upoznavajući buduće srednjoškolce s mogućnostima obrazovanja, ova škola je 18. svibnja imala Dan otvorenih vrata, kada se predstavila zainteresiranim učenicima i roditeljima nastavnim programima i uvjetima školovanja. Jer, upis novih đaka je blizu, predstoji polaganje »male mature« polovicom lipnja, a onda i upis u prvoj polovici srpnja. Sasvim je neizvjesno kako će ove godine izgledati ta upisna slika,

jer se nastavlja dugogodišnja tendencija pada broja djece, te iz osnovnih škola izlazi svega 1.306 osmaša (podaci kažu kako je 869 đaka na srpskom, 396 na mađarskom i 42 na hrvatskom nastavnom jeziku). Srednje škole računaju i na upis djece iz okolnih mjesta koja nakon osnovnog obrazovanja kreću prema ovom regionalnom obrazovnom središtu, te će tek upisni rok stvoriti jasniju sliku o broju učenika u Subotici u novoj školskoj godini.

Osim gimnazije, odjel učenika prvog razreda na hrvatskom nastavnom jeziku planira i Politehnička škola.

K. K.

DOM ZA DJECU ČIJI SU TEMELJI POSTAVLJENI PRIJE 110 GODINA

Veliki jubilej »Kolijevke«

U četvrtak 23. svibnja, u nazočnosti velikog broja gostiju, suradnika i donatora, Dom za djecu ometenu u razvoju »Kolijevka« iz Subotice obilježio je 110 godina postojanja. Osnovana davno na temeljima gradske socijalne skrbi za nahočad i djecu bez roditelja, i u kontinuitetu okrenuta zbrinjavanju namlađih, »Kolijevka« je danas socijalno - zdravstvena ustanova u koju je smješteno oko 180 djece iz mnogih općina. U ovom domu su najmlađi sa smetnjama u psihofizičkom razvoju, tj. teže i teško mentalno nedovoljno razvijena djeca, mnoga dodatno s teškim fizičkim smetnjama i zdravstvenim

poteškoćama, što od ustanove u svakodnevnom radu zahtijeva veliki udio zdravstvene njege i zaštite.

Naziv koji simbolizira humanu djelatnost, »Kolijevka« je dobila 1920. godine, a visoki profesionalni ugled konstantnim ulaganjem u uvjete zbrinjavanja djece i predani način rada. Brojni prijatelji »Kolijevke«, donatori, umijeće njegovanja suradnje i otvorenost doma također su neke od odlika ove specifične institucije.

Osim brojnih gostiju na svečanosti, koji su s uvažavanjem govorili o kvaliteti rada, o razvoju institucije s različitim



aspekata (ulaganja u kadrove, oplemenjivanje prostora, energetska učinkovitost i drugo) podatke je iznijela ravnateljica »Kolijevke« *Mirjana Čabrić*, na čelu doma protekle 22 godine. Podsjetila je na prijedeni razvojni put, teškoće s kojima su se suočavali i postignute uspjehe do ustanove kakva je

danas, s kvalitetnim uvjetima za boravak djece i visokom energetskom učinkovitošću objekta. Za posljednjih 10 godina, istaknula je, uloženo je 137 milijuna dinara, u čemu su donatori sudjelovali s 46 milijuna dinara (ili pola milijuna eura).

K. K.

Čelarenje

O d starina je med (među) ljudima bilo i taki koji su se bavili čelama, pa je i med našim salašarima bilo čelara. Jedan od nji bio je i naš prvi komšija na salašu Luka Stantić Sveti, u ono vrime velik čelar, koji je u obaško napravljenom čelnjaku od nabijanice imo tridesetak košnica. Ko dite sam izbliza gledao kako čelari. Kako sam se dobrim posli s tim i ja bavio, svatio sam da je on prija II. svickog rata imo dobru priliku da se bavi ovim zahtivnim i pipljivim poslom od hasne. Onda nije bilo dobru priliku čele seliti s paše na pašu ko danas, al je on i iz mista od nji imo veliku hasnu, jel je pustara onda bila bogata medonosnim račom. U to vrime čelari su po jednoj osridnjoj košnici, u osridnjoj medonosnoj godini, vrali (vrčali) i do 20-30 kila meda, već spram tog koliko njim je bio jak roj.

Svetom Luki je zemlja (njiva), ko i drugim Stantićanima iz šora, udarala u do u kojem su još na kraj zime najprija u dolu procvatale vrbe, u vinogradima lišnjaci, koji su medili, a polenovim pravom poticali razvoj roja čela. Posli vrba procvatale su voćke, najviše višnje, pa su tako s tušta izletnica čele dočekale cvatanje drača, u početku pa i sridinom svibnja. U pustari je od svi drva najviše bilo dračova, pa ako je vrime bilo podesno da drač medi, a kad mu je cvat lučio nektar (tiho sunčano vrime, pa još ako je noćom prija rominjala kiša, a ajer je za dana više od 20°C, a nika-

ko ne priko 30°C), za nikoliko dana čele su u toj dobroj medonosnoj godini znale uneti i do polak godišnjeg meda.

Posli drača čele su kupile nektar s drugog rača koje medi u mlaki dola. Račca koje medi bilo je i najviše u uvratinama strni žitarica, u jendecima nuz prtene putove i ortačke putove. Na suvljim



Nadzor unosa meda

pa još zapuštenim piskuljama i piskovitoj crnjevinu u kolubarima raslo je cigansko perje (svilenica, diviji duvan) koji dobro medi. Čim su pokosili ječam i žito, posli prve kiše, strnike su pobilile od procvatalog bilog čistaca (bosiljka), na salašima posli drača najvažnije medonosne biljke. Čistac je medio od sridine srpnja do kasne jeseni. U to vrime strnike nisu uzorali do jeseni, pa su se od čistaca bilile, izdaljeg većina izgledale ko da je na nji pao snig.

Do II. svickog rata vrlo malo se sadio cincokrt, pa je čelama glavna paša bio drač i čistac, a od obilja meda i njevog cvitnog prava čele su dobro prizimile.

Da čelarenje ima dubok koren u starini, pokazuje nam i podatak da je 1699. godine u Bačkoj bilo 2804 košnice, a po jednom podatku iz 1747. u Subatici je bilo 2280 košnica (Rácz 1884.).

Čelarenjem se ne mož bavit svako čeljade, jel ima čeljadi čije tilo ne podnosi otrov od uboda čela, pa kad se to desilo dotičnog su odneli doktoru da ne dođe do veće bole. Ko podnosi otrov od uboda čela on mu je dobar za ličenje

koje bi se mogle nosit odaleg u šume i druga mista di raslinje dobro medi (drač, lipa, pitomi kesten i osobito metvica). Naši čelari iz XIX. vika i prija, većinom su čelari iz prosti mali košnica pletara (oplet slame, roguze i sl.), u kojima su dobili meda za obitelj, a malo je priteklo za naprodaj.

U početku XX. vika najviše se čelari iz prosti košnica tzv. pološki sa zaklopcom odozgor, pa se te košnice nisu mogle slagat jedna na drugu. U našem kraju najpoznatije su bile Boconadi košnice. Za razvitak jakog društva (dvadesetak-tridesetak hiljada čela), u našem kraju najviše su se hasnirale košnice nastavljace Langstroth, a hasnirali su ih čelari koji su imali svoje ili drugo, jeptino nošenje košnica s jedne na drugu pašu meda.

Za čelarenje jedne na drugoj poznate AŽ (Alberti-Žnidaršić) košnice med naše čelare proširile su se najviše u drugoj polovici prošlog vika. One su podesne za privoz jedne na drugu ili u poslidnje vrime na stalno misto u priopraavljenim autobusima ili u velikim prikolicama.

ili da ublaži bolu od reume, pogotovu ako mož podnet više od desetak uboda.

Čelari onda nisu imali priliku, a ni podesne košnice,

SA ROGLJA

Cigansko perje

Raslinje cigansko perje (lat. *Asclepias syriaca* L., svilenica, diviji duvan) raste u kolubarima po jendecima, na rubovima piskoviti šuma, a širi se rizomima ispod zemlje – nalik zubači. Kad procvata dobro medi. Měd mu je dobrog šmeka. Čelari ne vole ovo raslinje jel mu je cvast lipijiva od čeg čelama izletnicama stradaje krila pa prija uginu, tušta nji ne dočeka kraj svog životnog vika (čele žive oko četrdeset dana). Kad svilenica pricvata, na mistu di je bila cvast izrastu tanke nalik lopti niti kao na pamuku. Kadgod su ga sirotinja i Cigani brali i njime punili uzgljance i pokrivala tila. Ratari i vinogradari cigansko perje ne vole, jel se teško iskorenjiva.

(O tom više: Rácz, Vilmos, *Kőzgazdasági viszonyok a Bácskában, Első könyv*, Szabadka 1884.)

BELA JENOVAI, GRAFIČAR I FIRMOPISAC, AUTOR ŠTAFETE »DRVO JUGOSLAVIKA«

Jugonostalgija ili nešto drugo



Za Subotičana Belu Jenovaija, koji za sebe kaže kako nije jugonostalgicar, bivša država i Tito ipak su tema o kojoj ne prestaje razmišljati i govoriti, jer tada se bolje živjelo

kako nije jugonostalgicar, bivša država i Tito ipak su tema o kojoj ne prestaje razmišljati i govoriti, jer tada se bolje živjelo, kaže.

ŽIVJELO SE BOLJE

Bela je iz mješovitog braka, kao i njegova supruga *Aida* koja je rodom iz Sarajeva, a upoznao ju je u Dubrovniku. Imaju kćerku *Maju*. Možda zbog toga, a i zbog brojnih radnih akcija u kojima je sudjelovao i činjenice da je dolaskom devedesetih izgubio i posao, mnogo toga ga vezuje za bivšu Jugoslaviju i zato je ove godine njegovo djelo koje je nazvao *Drvo Jugoslavika*, kao stilizirana štafeta, prvo odneseno na Titov grob da bi zatim bilo smješteno u Muzej istorije Jugoslavije.

»Volim Jugoslaviju i Tita, ali činjenica je da sam i prije dvadeset godina mislio da se Jugoslavija treba adaptirati novim vremenima i da se to uradilo vjerojatno se ne bi na ovaj način rasturila. Ali, nikada nisam smatrao da se treba teritorijalno umanjiti, niti sam podržavao aspiracije na druge teritorije, a sve u skladu s onom 'tuđe nećemo, svoje ne damo'. Nekada smo bili srednje razvijena država i mnogo se sretnije živjelo u to vrijeme. Neki su bili i povrijeđeni, ali većina je živjela bolje, a

danas većina ljudi jako teško živi«, objašnjava Bela.

NAJVAŽNIJA JE LJUBAV

Uz svoje osnovno zanimanje grafičar-firmopisac, Jenovai se u mladosti bavio i likovnom umjetnošću, prije svega kiparstvom i bio je član likovne kolonije koju je vodio akademski vajar *Ivan Jandrić*. »U to vrijeme to je bila jedna od najozbiljnijih likovnih kolonija, koju su vodili priznati akademski umjetnici«, kaže Bela, »ali od dolaska devedesetih godina i svega što su one donijele dugo nisam radio ništa. Jugoslaviku sam uradio veoma brzo, ali sam razmišljao skoro mjesec dana o tome. Napravljena je od lima, armatura, cijevi i varena je švajcaratom.«

Premda je njegov rad odnesen na Titov grob i zatim u muzej, ne sadrži nikakve ideološke simbole bivšeg sustava, jer Bela kaže kako želi da ga svatko gleda na svoj način. »Treba poštovati ono što je najvažnije i najjače, a to je ljubav. Ovo djelo nije nikakva mini Jugoslavija i zato nisam stavio nikakve simbole, petokrake, to je za arhivu, da se smjesti na pravi način, jer život ide dalje. I roditelje žališ, ali trebaš živjeti dalje i svoj život adaptirati prema novim okolnostima i situacijama. Znam da većina

ljudi oko mene baš i nisu sretni s ovim vremenom danas. Kažu nam – bit će bolje, a prošlo je dvadeset godina, ali nije bolje. Nešto se srušilo, a nitko nije zamislio kako će biti dalje«, kaže Bela, te dodaje kako nakon iskustva raspada Jugoslavije ne vjeruje u Europsku Uniju.

»Ako je nešto slično postojalo kao Jugoslavija pa se raspalo, dokle će ovo trajati? Koja će država htjeti biti ravnopravna sa svim državama koje su nastale iz Jugoslavije? Ne vjerujem u Europu iako sam u početku mislio da je Europa bez granica dobra stvar. Mi pravimo carine, a hoćemo u Europu bez granica. Tu meni nešto ne štima. Ne mogu ja biti pametan za sve, ali trebamo shvatiti da se kroz život treba ići s ljubavlju, svi trebamo gledati i drugog, a ne samo sebe. Bilo je pogrešaka i za vrijeme komunizma i kasnije, nije sve ni za lomaču, treba tolerancije, ali postoje neka djela koja se ni slučajno ne smiju tolerirati, jer će nadjačati zlo«, zaključuje Bela, te poručuje kako bi želio da se i njegov rad doživi u kontekstu nekadašnje povezanosti Južnih Slavena u zajedničkoj državi, prijateljstava i ljubavi koji su u njoj nastali i koji se ne mogu izbrisati gumicom.

J. D.

Itrideset i tri godine nakon smrti lik i djelo *Josipa Broza Tita* ne prestaju izazivati emocije i prijeptore. Dok ga s jedne strane napadaju kao diktatora i zločinca, s druge strane ga cijene kao velikog državnika i svake godine u Beograd na njegov grob i u Kumrovec, mjesto rođenja, stižu nekoliko tisuća ljudi kako bi mu odali počast u povodu 25. svibnja – koji se u bivšoj SFRJ slavio kao njegov rođendan.

Tito je za neke velika povijesna ličnost, za neke prigoda za zaradu, a za druge inspiracija. Za Subotičana *Belu Jenovaija*, koji za sebe kaže

MARIJA KUJUNDŽIĆ, ORGANIZATORICA RISARA KOJI ĆE SE NATJECATI NA DUŽIJANCI

Njegovanje lijepog narodnog običaja i očuvanje tradicije



Marija Kujundžić



I ove će godine biti izabran najbolji risarski par

Piše: Dražen Prčić

Jedan od centralnih događaja tijekom svake završne proslave žetvenih svečanosti jamačno je i natjecanje risara na kojem se na prethodno posvećenoj njivi i žitu za naslov najboljeg natječu domaći risari iz okolice Subotice, ali i gostujući natjecatelji iz susjednih država. Ovaj događaj, uz naravno završni svečani defile, uvijek plijeni najveću pozornost javnosti, jer u praktičnoj izvedbi predstavlja svojevrsan most sadašnjosti u očuvanju tradicije načina na koji se u prošlosti ubirala nova ljetina. A da bi

sve perfektno izgledalo, kako to konačno uvijek bude na svakom natjecanju najboljih i najspretnijih risara, već skoro dva desetljeća brine se organizatorica *Marija Kujundžić*, koju smo prošloga petka posjetili u njezinom domu.

»Iduće godine će biti točno dvadeset godina od kada sam se 1994. godine prihvatila dužnosti organizatorice okupljanja svih risara koji se natječu na završnom natjecanju najboljih u tradicionalnom načinu ubiranja ljetine. Pokraj najboljih, tzv. domaćih

risara koji dolaze iz subotičke okolice, na ovom natjecanju prakticiramo pozvati i najbolje iz okolnih susjednih zemalja, nastojeći i stvarno dobiti najboljeg od najboljih. Govoreći u brojkama, na spisku naših domaćih natjecatelja uvijek imam oko 60 imena, a za potrebe jubilarne 100. Dužijance taj broj je bio identičan broju godina koje su se svečano obilježavale«, upoznala nas je Marija Kujundžić sa svojom organizacijskom zadaćom, nastavljajući svoju priču o Dužijanci.

paju isključivo u revijalnom dijelu, ali svojim nastupom prikupljaju iskustvo za buduće nastupe u službenoj seniorskoj konkurenciji. Što se tiče pripremne organizacije samog natjecanja najteži dio je onaj u kojemu se određeni, osobito oni nešto mlađi, sudionici službene konkurencije moraju malo i nagovarati na sudjelovanje. S onim najstarijima nema problema i oni se uvijek bez problema odazivaju pozivu na sudjelovanje u natjecanju risara. Konačni popis sudionika natjecanja mora biti finaliziran mjesec dana prije samoga natjecanja, što ove godine praktično znači da se sve mora znati do 13. lipnja. Prosjek godina naših natjecatelja je iznad 40 godina starosti, što u konačnici jamči puno iskustva u prijašnjim risovima, bez koje-

Risarski šampion

Marijin suprug Stipan Kujundžić je višestruki rekorder natjecanja risara, ali ima ozbiljnu konkurenciju u svom sinu Marinku koji je već stasao u budućeg šampiona risa.

NATJECANJE RISARA

»Prema ustaljenom programu na završnom natjecanju najboljih risara uvijek sudjeluju 24 para odraslih i 10 parova mladih (do 18 godina starosti), koji nastu-

ga se niti ne može ostvariti kvalitetan rezultat. S druge strane, imamo i jedan risarski par koji ima 80 godina, koji već godinama sudjeluje, no njima zbog objektivnih okolnosti rezultat nije u prvom planu».

Mužlje, Gornjeg Brega, Kecela (Mađarska), BiH, i hrvatski par iz Županje».

PROPOZICIJE

Što sve spada u službeni program risarskog natjecanja i kakva je satnica cijele žete-

čega slijedi izvlačenje natjecateljskih brojeva i početak risarskog doručka. Natjecanje risara započinje u devet sati, svaki natjecateljski par ispred sebe ima obilježenu parcelu veličine 10x15 metara, koja se u prosjeku može uraditi za nekih pola sata. Nakon

se trebaju obići sve parcele, sabrati bodovi i donijeti poštena odluka tko je zbilja najbolji par.

Radno–natjecateljski dio cijele manifestacije je gotovo do podneva, a oko trinaest sati slijedi zajednički risarski ručak na kojem slijedi sve-



Organiziranje risarskog ručka

NATJECATELJSKA LISTA

Listajući albume s fotografijama s proteklih risarskih natjecanja Marija Kujundžić konstatira kako su sve pripremne radnje za budući duel najboljih majstora risa već uveliko završene.

»U većoj mjeri je sve već poznato i na ovogodišnjem natjecanju najboljih risara će se natjecati parovi iz: Đurđina, Male Bosne, Tavankuta, Starog Žednika, a nakon tri godine ovog puta ćemo imati i 3 natjecateljska para iz Subotice. Sa svima njima sam bila u telefonskoj i neposrednoj komunikaciji tijekom cijele godine, jer ova dužnost to jednostavno zahtijeva. Za naslov najboljeg risarskog para ove godine će se natjecati i gosti iz: Sajana,

lačke manifestacije, Marija pojašnjava u nekoliko glavnih crta:

»Okupljanje risara je zakazano za 5,30 na salašu domaćina, gdje se nalazi njiva na kojoj će biti održano samo natjecanje. Slijedi prozivka nakon koje se popije jedna rakija, a potom slijedi pletenje užadi, za što je potrebno jedno petnaest minuta. Ovdje postoji mala razlika između naših i običaja gostiju iz drugih sredina. Mi većemo u žito, natjecatelji iz Hrvatske u raž, dok predstavnici BiH u rogozinu. Zbog toga smo i napravili ustupak gostujućim natjecateljima i dopustili im da svaki veže žito u svoju užad. Potom slijedi mala pauza do dolaska protokolarnih gostiju i gledatelja samoga natjecanja, nakon

obavljenog posla stručni žiri daje ocjene na temelju sljedećih kriterija: Izgled risara (nošnja), alat, visina strnike (preostala stabljika pokošenog žita), način košnje, izgled pokošenih otkosa, ujednačenost napravljenih snopova, izgled i razmeštaj krstine, te na koncu opći dojam koji je ostavio natjecateljski par. Žiri čini njegov predsjednik i šest članova, nastojimo da to budu stručni ljudi s velikim iskustvom u risarskom poslu. Prvi rezultati su poznati negdje oko jedanaest sati, jer ipak

čano proglašenje pobjednika i druženje svih sudionika natjecanja risara i njihovih gostiju», pomno nam je sve pojasnila Marija Kujundžić.

ZNAČAJ DUŽIJANCE

»Obilježavanje završne manifestacije žetelačkih svečanosti za mene znači njegovanje lijepog narodnog običaja koji se nikako ne bi smio zaboraviti. Dužijanca meni znači mnogo i dokle god budem mogla truditi ću se doprinijeti njezinom očuvanju u svima koji žive od zemlje i njenih plodova. Jer Dužijanca je neraskidivi dio svih naših ljudi«, konstatirala je na koncu svoje priče o Dužijanci organizatorica risara Marija Kujundžić.

Risarski doručak

Po tradiciji obrok prije natjecanja mora sadržati pečeni kruh, kiselinu, slaninu i luk.

U APATINU ODRŽAN MEĐUNARODNI SAJAM TRADICIJA ZA BUDUĆNOST

Od maslina do mangulica

Tijekom dvodnevne manifestacije promičani su tradicionalnih zanati, ruralni turizam i kulturna baština

Piše Ivan Andrašić

Dvodnevna manifestacija, II. međunarodni sajam Tradicija za budućnost održan je u Apatinu u subotu i nedjelju, 25. i 26. svibnja. Ova manifestacija nastala je iz europskog projekta Tradicija za budućnost – seoski turizam bez granica i dio je IPA II. programa prekogranične suradnje Hrvatska – Srbija 2007. – 2013. Osnovni cilj sajma je promidžba tradicionalnih zanata, ruralnog turizma i kulturne baštine, a Apatin je, uz malu izmjenju ustaljenih navika dijela svojih žitelja, gradić s ogromnim potencijalima upravo za ovaj vid turizma.

ZNAČAJ RURALNOG TURIZMA

Sajam su zajednički organizirali Općina Apatin, Centar za poduzetništvo iz Osijeka i Udruga EkoruralNet Apatin, sa svojim brojnim partnerima. Glavni pokrovitelj manifestacije je Općina Apatin. U prisustvu brojnih gostiju iz Srbije i Hrvatske sajam je otvorio predsjednik Općine dr. Živorad Smiljanić. U kratkom obraćanju sudionicima i gostima istaknuo je značaj ruralnog turizma, ne samo za



Otvorenje sajma

grad Apatin, nego i za sva naseljena mjesta ove nevelike općine. Na sajmu je svoje proizvode predstavilo više od sto izlagača iz Hrvatske i Srbije. Hrvatsku su predstavljali sudionici iz pograničnih općina od Erduta do Belog

Manastira, a Srbiju sudionici iz cijele Vojvodine, najvećim brojem iz Zapadnobackog upravnog okruga. »Po broju sudionika ovogodišnji sajam je bio istog obujma kao i prošlogodišnji, s tim da nisu sudjelovali isti izlagači. Tako

su Apatinci i njihovi gosti bili u prilici vidjeti radove mnogih zanatlija koji su se opredijelili za stare zanate kao svoju egzistenciju u budućnosti«, istaknuo je koordinator sajma *Branko Milešević*.

Komentari

Predsjednik Općine Apatin dr. Živorad Smiljanić: »Dio naše budućnosti čvrsto je vezan uz Dunav, ali isto tako i uz bogatu povijesnu, kulturološku i etnološku baštinu. Pravo bogatstvo općine Apatin je u brojnosti nacionalnih zajednica koje ju naseljavaju. Svilojevo je već dobilo status etno-sela, Sonta će otvorenjem Šokačkog doma postati nezaobilazna točka na općinskoj turističkoj karti, Kupusina ima svoje nadaleko poznate specifičnosti, a Prigrevica, pored ostaloga, sve čvršće veze s podunavskim Nijemcima koji su ranije živjeli u ovom selu. Nadam se da ćemo biti vrijedni i mudri i pobrojane resurse iskoristiti na najbolji mogući način, a osobno ću podupirati sve perspektivne projekte u ovom području.«

Svestrana umjetnica s Hvara Ana Tudor: »Sada sam Hvaranka, ali nikako ne zaboravljam niti svoje korijene. Rođena sam i odrasla u Sonti, a u svojem rodnom mjestu provodim dobar dio godine. U Sonti nastojim u što je moguće većoj mjeri promicati sve vidove turizma, jer mislim da postoje zavidni potencijali, koje bi mještani trebali prepoznati i u punoj mjeri iskoristiti.«



Vlasnica zanatskog obrta iz Malog Idoša Ljubica Tot: »Jedini smo registrirani proizvođači slanine, šunke i kulena od mesa mangulice u Bačkoj. Ova autohtona rasa svinja danas je na vrlo velikoj cijeni na ovim prostorima, pa se sve više potrošača opredjeljuje za kupovinu naših proizvoda.«

TAVANKUĆANI NA SMOTRI HRVATSKOG FOLKLORA U VELIKOJ

Čuvajmo običaje zavičaja



U organizaciji Općine Velika, lokalne Turističke zajednice, te KUD-a »Ivan Goran Kovačić« iz Velike, 23. i 25. svibnja organizirana je već tradicionalna Smotra izvornog hrvatskog folklora »Čuvajmo običaje zavičaja«. U programu ove, XXIII. po redu smotre sudjelovali su brojni gosti, ali i domaćini.

U dijelu popratnoga programa smotre folklora održan je i koncert popularne grupe *Crvena jabuka*, te je publika osim u već obveznom zvuku tamburica, mogla uživati i u popularnim melodijama ove grupe. »Najduži stol u Hrvata« ideja je koja se već četvrtu

godinu uspješno realizira u okviru ove smotre folklora. Riječ je naime o predstavljanju kulinarskih vještina, te tradicionalnih kuhinja gostiju, ali i domaćina, koji svoje kulinarske proizvode predstavljaju na ulicama Velike. Glavni dio programa održan je u nedjelju. Mimohodom ulicama Velike paradirala su sva gostujuća društva, nakon čega je uslijedio i kulturno-umjetnički program. Nakon programa svi su se sudionici družili i veselili do kasno u noć.

O počecima ove smotre predsjednik KUD-a »Ivan Goran Kovačić« i dopredsjednik Smotre *Stanko Raguž*

je rekao: »Sama Smotra izvornog hrvatskog folklora 'Čuvajmo običaje zavičaja' je prije dvadeset i tri godine utemeljena s ciljem očuvanja i prezentiranja izvornog folklora požeškog kraja, koja se u svojim prvim godinama održavala samo jedan dan. Apetiti za dužim druženjem vremenom su porasli, te već evo dulji niz godina smotru održavamo tri dana. Novina kojom smo obogatili našu smotru bilo je i okupljanje hrvatskih folklornih skupina i iz inozemstva. Tako su nam postali redoviti gosti članovi HKUD 'Dubrave' iz Aladića (Bosna i Hercegovina), Izvorna grupa iz Budimpešte,

kao prestavnici Hrvata koji žive u Mađarskoj, folklorna skupina karaševskih Hrvata iz Klokotića (Rumunjska), te vojvođanski Hrvati, članovi HKPD 'Matija Gubec' iz Tavankuta. Želja nam je na smotru pozvati i gradišćanske Hrvate, Hrvate iz Slovačke, te moliške Hrvate iz Italije.«

Turistička zajednica općine Velika od samih početaka podupire logistički, ali i materijalno ovu smotru folklora, kao jednu od manifestacija koja u ovo malo mjesto u požeškoj kotlini privlači puno gostiju. »Čini se kako je gostima, pored samog folklornoplesnog programa, vrlo interesantan dio programa koji se odnosi na predstavljanje specijaliteta domaće kuhinje, u čijem predstavljanju sudjeluju i gosti i domaćini. Tako je 'Najduži stol Hrvata' postao prepoznatljiva etno-gastro manifestacija ovoga kraja«, izjavio je *Tomislav Galić*, direktor Ureda TZ općine Velika. Tavankućani su se na smotri predstavili spletovima bunjevačkih plesova, a kao i ranijih godina i domaćim receptima bunjevačke kuhinje: domaćom divenicom, domaćim sirom i tradicionalnim kolačima: listićima, lakumićima, pogačom, prsnacom, gurabljećama i bunardžijama. I. D.

DAŠAK MEDITERANA

Veliku pozornost posjetitelja plijenio je štand koji je u panonsku ravnicu donio dašak Mediterana. Već izdaleka bile su vidljive slike s motivima Hvara, ali i ravničarske Sonte. Odjevena u mornarskom štihi, autorica ovih slika Hvaranka *Ana Tudor*, rođena i odrasla u

Sonti, izložila je i svoje brojne rukotvorine namijenjene turistima, a u Apatin je donijela i dašak Mediterana u vidu morskih ribica u ulju, maslinova ulja i kruha s maslinama. Veliku pozornost privukao je i štand *Ljubice Tot* iz Malog Idoša. Ona je izložila proizvode od svinja rase mangulica, a kako je sajam bio i prodajnog

tipa, uspjela je prodati veliki dio izloženih proizvoda. Vrlo lijepo uređen i poprilično zapažen bio je štand troje članova obitelji Hegediš iz Apatina. Uz poznate proizvode od meda i propolisa, na štandu su bili izloženi rezbareni satovi i postolja za lovačke trofeje, te oslikane flaše i čaše. Po riječima *Tamare Hegediš*, njima nije

najbitnija prodaja izloženog, nego upoznavanje s novim ljudima i njihovim proizvodima. Uz goste, predstavnike općina iz susedne Republike Hrvatske, za dobro raspoloženje na sajmu pobrinuli su se i članovi KUD-a »Branko Herceg« iz Erduta, OKUD-a »Ivo Lola Ribar« iz Sonte i GKUD-a »Dunav« iz Apatina.

TRADICIONALNO SPORTSKO DRUŽENJE TAVANKUTA I RIJEKE



Deset godina nogometnog prijateljstva

Nedavno su se ponovno susreli dugogodišnji zaljubljenici u mali nogomet

Prije dva tjedna u Tavankutu je bilo svečarski, sportski i prijateljski. Na prijateljskoj nogometnoj utakmici okupili su se zaljubljenici u nogomet, koji se već puno desetljeće druže i igraju mali nogomet. Bilo je vrlo interesantno i dojmljivo sresti se s ljudima koji su svoj životni put pronašli u svojoj matičnoj domovini. Glavni krivac ovog prijateljstva je *Josip Pap*, podrijetlom Somborac. Devedesetih godina kada u sredini u kojoj je živio nije lako mogao izjašnjavati svoju vjeru i naciju, svoju je budućnost pronašao u Rijeci. Svoj je somborski dom zamijenio riječkim, te na novom području ponovno krenuo u novi životni početak.

NOGOMETNA POVEZNICA

U svojoj novoj sredini sreo je dvojicu zemljaka iz Vojvodine koje nije poznavao prije nego li se odselio u Rijeku – *Roberta Kožula* iz Tavankuta i *Zdenka Turkalja* iz Subotice. S nekolicinom mještana oformili su nogomet-

nu ekipu koja se dvaput tjedno počela sastajati i igrati mali nogomet, te su se pojavljivali na prijateljskim utakmicama u drugim sredinama. Kada su 1999. trebali krenuti na prijateljsku utakmicu u Zagreb, svojem su timu nadjenuli ime NK »Zvonimir«, po *Zvonimiru Bobanu*, te hrvatskom kralju Zvonimiru. Njihovi veliki prijatelji s kojima se sreću i rado igraju nogomet jesu ponajprije iz Tavankuta, te Međugorja. Nekadašnji somborski župnik, danas tavankutski, vlč. *Franjo Ivanković* bio je karika u lancu koja je povezala ekipe. A da ovo nije samo sport kazuje nam Josip Pap: »Sigurno je stotinu ljudi prošlo kroz desetljeće ovih druženja. U početku su se ova druženja održavala svake godine, dok smo se sada dogovorili da jedne godine mi dolazimo ovdje, a Tavankučani sljedeće godine dolaze k nama. Svi ljudi koji dolaze iz Rijeke jako su zadovoljni dočekom, gostoprимstvom i ljubaznošću ljudi u Tavankutu, te pitaju kada ćemo ponovno u Tavankut. A mnogi su nakon dužeg vremena ponovno došli na more

zahvaljujući našim prijateljstvima, neka od djece iz Tavankuta uz našu se potporu i pomoć snašlo na fakultetima u Rijeci. Sve ovo prerasta u sve veća osobna prijateljstva.«

DRUŽENJE U TAVANKUTU

Na ovogodišnje druženje u Tavankut Riječani su došli s pojačanjem iz NK »Zrinskog«. *Zoran Pendić*, kapeten NK »Zrinski« iz Rijeke u nekoliko je riječi predstavio svoj klub: »Osnovani smo prije 11 godina. Igramo u 1. županijskoj ligi Primorsko-goranske županije, u ligi veterana. Trenutačno se nalazimo na drugom mjestu u Hrvatskoj. Igramo isključivo veliki nogomet, ali kada smo u kombinaciji s NK 'Zvonimirom' tada se držimo malog nogometa.«

Ivan Dulić, kapetan momčadi župe Srce Isusovo iz Tavankuta, o desetogodišnjem prijateljstvu s Riječanima nam je rekao: »U današnja teška vremena druženje i prijateljstvo bi trebalo biti na prvom mjestu, kako bi se sve životne teškoće lakše svladavale s prijateljima. Okupljeni oko

župnika Franje Ivankovića već deset godina se družimo i skupa igramo mali nogomet. Naša nogometna ekipa nema svoj naziv, zato se često pojavljujemo kao župska momčad. Želim istaknuti kako pokraj sve ljepote u ovom druženju, u proteklih deset godina dvojica članova naše momčadi više nisu među nama, a to su *Marko Marjanušić* i *Branislav Buza-Braca*, koji je od samoga početka bio u organizaciji ovih susreta. I ovim ih se prigodama sjetimo kroz misna slavlja na kojima svi skupa sudjelujemo. U samome turniru koji uvijek zrači prijateljstvom, jer doista nije bitno tko je pobjednik, ovom susretu se priključio i NK 'Zrinski' iz Subotice, kako bi sportski duh imao veću težinu«.

Bela Temunović, predsjednik NK »Zrinski« 1932. iz Subotice, izjavio nam je ovom prigodom: »Reosnovali smo klub 2011. godine. Osim seniorske ekipe imamo mlađu ekipu – 'petlice'. Natječemo se već dvije godine u gradskoj nogometnoj ligi dosta uspješno. Prvi put smo na turniru u Tavankutu, na ovoj prijateljskoj

utakmici, dok seniorska ekipa održava prijateljske utakmice s NK 'Tavankut'. Prošle smo godine bili pozvani u Kuševac u Hrvatsku gdje smo igrali prijateljsku nogometnu utakmicu u povodu Dana sela.«

REZULTATI

Druženje je potrajalo tri dana, a da samo napomenemo i rezultat: Riječani su bili najbolji, zatim NK »Zrinski« iz

Subotice, te na trećem mjestu domaćini. Nakon turnira druženje uz večeru nastavljeno je u restoranu HKPD »Matija Gubec« u Tavankutu. Župnik Franjo Ivanković nije krio zadovoljstvo: »Ove se dvije

ekipe deset godina druže, no osim rekreacije susret ima i duhovni karakter. Redovito zajedno prisustvujemo svetoj misi gdje se sjetimo bivših članova i obidemo njihove grobove.«

I. D.

Proslava Presvetog Trojstva u Srijemskim Karlovcima

U župi Presvetog Trojstva u Srijemskim Karlovcima svečano je proslavljena svetkovina nebeskoga zaštitnika Presvetog Trojstva 26. svibnja. Euharistijsko slavlje predvodio je vlč. *Marin Knežević*, duhovnik Pokreta Božanskog milosrđa na Ovčari nedaleko Đakova, u zajedništvu sa župnim upraviteljem *Stjepanom Barišićem* i *Željkom Štimcem*, župnim vikarom i *Markom Lošom*, župnikom župe Petrovaradin 3, te prisutnim svećenicima petrovaradinskog dekanata. Svečanost je uvećao crkveni zbor župe Presvetog Trojstva u Srijemskim Karlovcima. Na kraju mise predvoditelj Marin Knežević je poručio: »Ja vas i sebe danas pozivam da Boga

koji nam se darovao sav cijeli, da se i mi njemu darujemo, da ga možemo cijelog upoznati i da možemo tu ljubav Božju i koristiti, odnosno da možemo od nje živjeti!« Na koncu slavlja župni upravitelj Stjepan Barišić je zahvalio svima koji su pridonijeli ovome slavlju svetkovine Presvetog Trojstva kroz pjevanje, čitanje, asistenciju, ministriranje i ostale službe. Zahvalio je svim darovateljima na svakoj pomoći, te naglasio kako današnja svetkovina treba biti poticaj vjernicima na što dosljedniji kršćanski život u izgradnji župne zajednice i obitelji župe Presvetog Trojstva u Srijemskim Karlovcima.

T. Mađarević



Posveta Kopilovićevog križa

Atari na sjeveru Bačke prepuni su križeva krajputaša, koje su u prošlim vremenima podizali vjernici i skupine vjernika u svojim šorovima i na imanjima u znak zahvale Bogu, a ujedno su imali i namjenu, mještani su ih pohodili prigodom vjerskih blagdana, jer u mnogim naseljima još u to vrijeme nije bilo crkava. Što zbog političkih prilika, a što zbog raseljavanja šorova, mnogi križevi danas nijemo stoje kao svjedoci prošlih vremena, te polako propadaju pod zubom vremena. Kako bi se spriječilo njihovo nestajanje, uz blagoslov Crkve nastao je program za zaštitu i obnovu ovih čuvara naše baštine. Poslije nekoliko križeva obnovljenih u Tavankutu, obnovljen je i Kopilovićev križ uz somborsku cestu dva kilometra od Male Bosne, te je u nedjelju na dan Presvetog Trojstva održano njegovo posvećenje na kojem se unatoč kiši i vjetru okupilo mnoštvo vjernika, a posvećenje su predvodili vlč. *Franjo Ivanković* iz Tavankuta i vlč. *Dragan Muharem* iz Male Bosne s gostima, dok se *Tomislav Žigmanov* obratio

vjernicima prigodnim govorom u kojem je izrazio nadu da se s programom »Bunjevački put križa« neće stati i da ćemo nazočiti još mnogim posvetama križeva.

B. I.

Proštenje u Maloj Bosni

Blagdan Presvetog Trojstva se u ovom malom selu desetak kilometara od Subotice posebno štuje i slavi, osobito od 1931. godine kada je na kraju sela podignuta crkva i od kada se ispred nje održava proštenje na koje mještani rado dolaze, a pogotovu djeca. I ove je godine bilo tako, te iako je crkva u fazi ličenja, župnik vlč. *Dragan Muharem* se veoma potrudio da i ovo proštenje ostane u lijepoj uspomeni. Svetu misu je predvodio *Ivan Andrić*, katedralni dirigent u Đakovu i vicerektor bogoslovije. Nakon misnog slavlja među šatorima s bombonima i igračkama veseo kikut djece obećava da će u »našem malom mistu« biti proslavljena još mnoga proštenja.

B. I.

JEDNA ZABILJEŽENA PRIČA O BEREGU

Selo na granici



Tračnice više ne vode nikamo

Bereg je rubno selo koje teritorijalno pripada Gradu Somboru. Na samoj je granici s Mađarskom, odnosno, šire gledano, s Europskom Unijom

RASPOZNAVANJE PO NADIMCIMA

U selu danas ima pedesetak praznih kuća. Kupaca za njih nema, a neka starija kuća može se kupiti i za tri tisuće eura. Ukoliko ima prodaje kupci su uglavnom prvi susjedi koji tako proširuju svoje gazdinstvo. Kuriozitet je da je jedna, doduše skoro potpuno urušena kuća, prodana za nekoliko stotina eura. U selu nema ni banke, a najbliža je u Bezdanu udaljenom desetak kilometara. Radi četiri-pet kavana, isto toliko trgovina, ali se mještani žale da je sve mnogo skuplje nego u trgovinama u Somboru. U selu nema niti jednog proizvodnog pogona, a nekada je nekoliko desetina žena iz sela radilo u Beregu u pogonu bezdanske tiskare. Tračnice još postoje, ali su zarasle u korov, što i ne čudi, jer je posljednji vlak tuda prošao prije četiri desetljeća. Naš sugovornik skreće

Kada sam krenula u Bereg da bih prikupila materijal za jednu priču o tom selu ideja mi je bila pokušati prenijeti ono što se o Beregu manje zna, manje govori, ono što oslikava kako ovo selo na samoj granici s Mađarskom živi danas. Nekako, samo po sebi se nametnulo da mi neka vrsta vodiča bude kolega *Dušan Bokorac*, dugogodišnji novinar nekadašnjeg »Informativnog centra Sombor«, koji je o Beregu napisao veliki broj tekstova i radijskih izvješća. Uz to, on je i bereški zet i, što je bitno, u Beregu živi više od tri desetljeća.

»KUAJT« U BAČKOJ

Bereg je rubno selo koje teritorijalno pripada Gradu Somboru. Na samoj je granici s Mađarskom, odnosno, šire gledano, s Europskom Unijom. Neke velike koristi od graničnog prijelaza selo i nema. Tu se uglavnom odvija lokalni promet, dok je broj drugih prelazaka sporadičan.

No, prije dvadesetak godina selo je nakratko živnulo upravo zahvaljujući granici.

»Bilo je to vrijeme kada goriva nije bilo na benzinskim crpkama, već se kupovalo od švercera. Tada je blizina granice Bereženima itekako dobro došla. Mađari su gorivo dovozili u automobilima s duplim dnom, a na jednom prostoru na kraju sela prodavalo se gorivo. Dolazili su šverceri iz Šapca, Kruševca, Loznice... Kasnije se dio tog posla preselio u seoske kuće i pojedinci su imali čak ukopa-

ne cisterne u dvorištima sa po tisućama litara goriva. Cijeli Bereg je mirisao na benzin, kao neka rafinerija. Od te prodaje benzina, generalno, selo nije imalo koristi, već pojedinci koji su se time bavili na veliko«, priča Bokorac.

Paradoks je da Bereg danas nema bezinsku crpku. U to vrijeme sankcija kolone vozila prema Mađarskoj bile su duge i po desetak kilometara, pa su dovitljivi Berežani na granici prodavali cigarete, krafne, kuhani kukuruz, pečene odojke.

Povijest

Bereg se prvi puta spominje 1319. godine. Hrvati Šokci se doseljavaju 1620. godine. Prva katolička crkva sagrađena je 1740. godine. U XVIII. stoljeću doseljavaju se Nijemci i Mađari. U Beregu prema posljednjem popisu ima 1140 stanovnika, a samo desetljeće prije bilo ih je 1388. Prije 20 godina u selu je živjelo više od 1500 stanovnika. Većinski narod su Hrvati.



Bereg



Oglasna ploča

Ploča s nazivom ulice

nam pažnju na još nekoliko zanimljivih podataka o Beregu.

»U selu je mnogo ljudi s istim imenima i prezimenima. Samo u jednoj ulici, primjerice, imate dva *Marina Gorjanca*, pa se ljudi razlikuju po nadimcima. Dešava se da su supruzi na vjenčanju istoga prezimena, iako nisu u rodu. U telefonskom imeniku ima 12 obitelji prezimena *Balažev*, *Radičeva* 17, *Dekića* ima 19, osam je *Marina Gorjanaca*. Zanimljivo je i da se svaki kraj Brega zove drugačije. Imamo Čepin, Zemun (s dugim u), Tolin sokak, Čokot

i Salaše«, kaže Bokorac i kao zanimljivost dodaje i da se u Beregu i dan-danas jedna ulica zove Jugoslavenska, a jedna Maršala Tita.

SJEĆANJE VREMEŠNE BEREŽANKE

Katica Dekić Tapina jedna je od najstarijih mještanki Brega. Prisjeća se majka Katica i dolaska Rusa u Bereg. »Jedan od ruskih vojnika tražio je da koljem kokoške i patke i kuham paprikaš, naravno i vino. U potrazi za vinom sam je otišao u podrum, a ja sam ga

zaključala. Nervozan vojnik pucao je iz podruma, nisam se uplašila, već sam krenula u potragu za njegovim pretpostavljenima. Nije se taj voj-



Katica Dekić Tapina

nik dobro proveo, jer su ga poslali u Batinsku bitku. Bilo je Rusa u mnogim kućama, a ženska čeljad sklanjana je od njih«, priča majka Katica o događajima od prije sedam desetljeća. Sjeća se i pogibije jednog vojnika rodom s Raba na granici. Bilo je to nekoliko godina poslije rata u vrijeme nategnutih odnosa s Rusima. Cijelo selo je ispratilo tog vojnika. Bio je to povod da se Bereg i Rab pobratime, pa su Berežani odlazili na Rab, a Rabljani dolazi u uzvratne posjete u Bereg. Nažalost, vremenom su ti kontakti prekinuti.

Kaže nam ova vremešna Berežanka da je nekada bio običaj da žene sjede na ulici, razgovaraju, vezu. Danas mlađe žene redije gledaju TV serije, ali starije mještanke

Škola

U Osnovnoj školi »Moše Pijade« ima trenutačno 71 učenik. »Za narednu školsku godinu upisali smo sedam prvaša. U školi nema hrvatskog jezika kao izbornog predmeta, jer nije bilo dovoljno zainteresiranih. Mi ćemo i za iduću školsku godinu ponuditi mogućnost izbora hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture i ukoliko bude dovoljno zainteresiranih organiziramo nastavu«, kaže ravnateljica škole Renata Koporan.

Bereg i dalje drže do tih okupljanja na sokaku.

Obilazeći Bereg zapazili smo jednu interesantnu oglasnu ploču. Izlog na samousluzi u selu svojevrsta je seoska oglasna ploča. Obavijesti, oglasi o prodaji odojaka, tovljenika, jagoda, kukuruza, pa i električne gitare mogu se pronaći u izlogu samousluge.

Zlata Vasiljević

Udruge i manifestacije

U Beregu radi Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Silvije Strahimir Kranjčević«, Udruga žene »Berežanke«. Najmasovnije je Dobrovoljno vatrogasno društvo, koje je prošle godine obilježilo stoljeće postojanja. Nema kuće u selu koja nije vezana za vatrogasnu udrugu.

Berežani organiziraju »Mikine dane«, manifestaciju u čast čuvenog violonista Mike Ivoševa Kuzme, »Miholjdanske susrete« i »Šokačko prelo«.



Crkva svetog Mihovila

Ženska vlast u Hrvatsko-Ugarskoj Kraljevini

Piše: dr. Zsombor Szabó

U povijesti jednog kraljevstva smrt vladara bez muškog potomka, sposobnog da obnaša vlast, najčešće je značila unutarnje borbe, nemirna vremena, ubojstva. *Shakespeare* je u svojim »kraljevskim dramama« često obrađivao takve teme. Čuveni engleski kralj *Henrik VIII.* je svašta radio, samo da osigura sina nasljednika prijestolja. Nešto ranije slično se dogodilo *Velikom Ludvigu I.* (šteta što Hrvati ili Ugari nisu imali svog *Shakespearea*, imao bi što pisati).

Ludvig I. u braku s *Elizabetom* (Jelisavetom), kćerkom bosanskog kralja *Stjepana II. Kotromanića*, dugo nije dobivao dijete, tek 1370. godine rodila se prva kćer (*Katarina*), nakon godinu dana još jedna (*Marija*), te konačno 1374. godine i treće »žensko dijete« *Hedviga*. Bilo je očito da »Veliki« kralj neće imati više djece, te se počelo razmišljati, kako preko »dostojnih« brakova osigurati nasljedstvo krunice, makar po ženskoj liniji. Četverogodišnju Katarinu su zaručili za sina francuskog kralja *Ljudevita Orleanskog*, Ludovika I. planirao je dvogodišnju Mariju zaručiti za četiri godine starijeg sina *Karla Luksemburškog - Sigismunda*. Svečane zaruke su obavljene 1379. godine poslije smrti Sigismundova oca Karla. Treća je kćer zaručena 1378. godine za sina austrijskog hercega Leopolda Habsburškog. Poslije »udavanja kćerki«, što je, čini se,

bio lakši dio, trebao je uvjeriti hrvatsko-ugarsku gospodu da prihvate da će ga na tronu naslijediti »ženska osoba«. Pošto je imao neprikosnovenu vlast, nitko nije smio reći ništa protiv, ali kako se kasnije ispostavilo, »neki su krugovi« tajno razmišljali o »muškom nasljedniku«, npr. o posljednjem muškom članu iz loze Anževinaca, o *Karlu Dračkom*, sinu napuljskog kralja. On je 1348. godine došao i živio u Hrvatsko-Ugarskom Kraljevstvu, kralj ga je zadužio da upravlja Slavonijom i Hrvatskom, a kasnije i Dalmacijom, a 1379. godine predvodio je hrvatsko-ugarsku vojsku u ratu s Venecijom. Ludovik je umro 1382. godine i time je počeo »drugi čin kraljevske drame«.

MARIJA, PRVA KRALJICA U POVIJESTI HRVATA I UGARA

Kako je Ludovik I. želio, 1382. godine u Stonom Beogradu (Székesfehérvár) dvanaestogodišnja Marija okrunjena je za prvu hrvatsko-ugarsku kraljicu (Poljaci nju nisu priznavali i za njihovu kraljicu, jer nije mogla stanoovati u Krakovu - dobar izgovor). Naravno, njezina energična četrdesetogodišnja mati Jelisaveta u njeno ime odmah preuzima vlast i uz pomoć *Nikole Gorjanskog*, njenog savjetnika i tadašnjeg palatina (predsjednika vlade - rekli bismo danas), počinje vladavinu uz »tihi otpor« hrvatskih



Mlada kraljica Marija, ilustracija iz Thuróczyeve kronike

velikaša koje su predvodili slavonski velikaši podrijetlom iz Ugarske - braća *Horvat, Pavao* i *Ivan*. Sigismund Luksemburški, kao muž kraljice Marije, nije bio dio plana kraljice-majke Jelisavete i *Nikole Gorjanskog*. Umjesto njega, za Marijinog muža odabrali su bivšeg zaručnika prve kćerke Katarine (koja je u međuvremenu preminula) princa *Ljudevita Orleanskog*, brata tadašnjeg francuskog kralja. Preko izaslanika brak je sklopljen 1385. godine. Iste te godine ujesen zagrebački biskup *Pavao Horvat*, vođa otpora protiv kraljice (Marije i njene majke Jelisavete), pojavio se u Napulju ponuditi hrvatsko-ugarsku krunu *Karlu Dračkom*, koji je tada bio svježe izabrani napuljski kralj (počinje treći čin »kraljevske drame«).

KRATKO KRALJEVANJE »KARLA MALOG«

Žena *Karla Dračkog* je molila muža da ne prihvati ponudu i ne ide u tu nesigurnu zemlju (»dramski obrt«). *Karlo* nije dijelio ženine stra-

hove, »zbog ženskog zanovijetanja neću propustiti svoju životnu priliku, koja mi se nudi«, govorio je, i s četiri galije je krenuo put dalmatinske obale. Zemlju i jezik je poznavao, a i njega su znali od ranije kao upravitelja »hrvatskih zemalja«. Zato su ga senjski građani i pristaše oduševljeno dočekali kada se rujna iste godine iskrcao u Senju. Prvi put su hrvatski velikaši izabrali hrvatsko-ugarskog kralja. U studenom je već u Zagrebu, gdje se očekivao daljnji ishod događaja. Sigismund Luksemburški se uz prijetnju oružjem brzo oženio Marijom i potom napustio zemlju (novopečeni muž bježi u inozemstvo). U ime malodobne kraljice Marije, Jelisaveta je u studenom sazvala Zemaljski sabor u Budimu, ne bi li nekako popravila sve veće političke tenzije. Ugarskom plemstvu je bilo dosta »ženske stege« i kada se *Karlo Drački* u prosincu pojavio u Budimu »na pritisak javnosti vlast kraljice bila je prosto otpuhana«. Kraljica Marija se odrekla trona i *Karlo Drački* pod imenom *Karlo II.* za *Silvestrovo* (31. prosinca) u Stonom Beogradu okrunjen je za hrvatsko-ugarskog kralja. Zbog niskog rasta u Ugarskoj su ga zvali i *Karlo Mali*. Kraljica-majka *Elizabeta*, *Nikola Gorjanski* i njihove pristaše su morali prihvatiti ovu situaciju, ali urota se već pripremala (»kraljevska drama« će se nastaviti).

Deset godina »Plavog čuperka«

RUMA – U povodu obilježavanja 10. obljetnice postojanja i rada tamburaškog orkestra »Plavi čuperak«, u ljetnom vrtu HKPD-a »Matija Gubec« u Rumi održan je cjelovečernji koncert spomenutog orkestra. Koncert je održan u subotu 25. svibnja, a osim tamburaša »Plavog čuperka« na njemu su nastupili i vokalni solisti: *Dušan Stupar, Marija i Ivan Ratančić, Katarina Atanacković i Bojana Zuvic*, kao i članovi ženskog pjevačkog zbora rumske Gimnazije »Stevan Puzić« i AKUD-a »Sonja Marinković« iz Novog Sada. Rumski tamburaški orkestar »Plavi čuperak« nastupio je pod vodstvom *Nedeljka Patkovića i Dragutina Škrobota*, a posjet je i pokraj kišovito i hladnog vremena bio dobar, upotpunivši ovaj glazbeni događaj.

Izložba fotografija u monoštorskoj školi

MONOŠTOR – U sklopu projekta »Koordinatori za kulturu u selima« Kulturnog centra »Laza Kostić« iz Sombora, u Monošturu je prošloga tjedna organizirana izložba fotografija čiji su autori učenici šestog razreda OŠ »22. oktobar«.



Riječ je o radovima pristiglim na natječaj »Moj omiljeni dio Monoštora«. Učenici su fotografirali pejzaže Specijalnog rezervata prirode »Gornje Podunavlje«, zanimljive prizore monoštorskih ulica, kuća, Eko-centra... Odabrano je ukupno 26 fotografija petero autora.

Po ocjeni žirija, najbolju fotografiju izradio je *Ivan Kaplar*, koji je prigodno nagrađen. Simbolične nagrade osigurane su i za ostale mlade fotografe, s ciljem njihova motiviranja za daljnji rad na ovome polju.

Z. M.

Predstavljanje zbornika »Hrvati u Vojvodini : Identitet(i), procesi i društvene aktivnosti«

SUBOTICA – Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata organizira predstavljanje zbornika »Hrvati u Vojvodini : Identitet(i),

procesi i društvene aktivnosti«, koje će biti održano večeras (petak, 31. svibnja), s početkom u 19 sati. Predstavljanje se održava u dvorani 213 Otvorenog sveučilišta u Subotici.

Zbornik će predstaviti: prof. dr. sc. *Siniša Tatalović*, savjetnik Predsjednika RH, Zagreb, prof. dr. sc. *Čedomir Čupić*, Beograd, prof. dr. sc. *Boško Kovačević*, Subotica i *Tomislav Žigmanov*, Subotica.



»Tamburaški oproštaj« u Monošturu i Gari

SUBOTICA – Glumci Male scene Hrvatske čitaonice izvest će predstavu »Tamburaški oproštaj« autora *Marjana Kiša*, večeras (petak, 31. svibnja) u Domu kulture u Monošturu. Početak je u 20 sati.

U nedjelju 2. lipnja, s početkom u 16 sati, istu predstavu odigrat će u Domu kulture u Gari (Mađarska).

Radni susret udruga kulture u Monošturu

MONOŠTOR – Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata u suradnji s Hrvatskim nacionalnim vijećem priređuje redoviti radni susret s predstavnicima hrvatskih kulturnih udruga koji će biti održan u Monošturu sutra (subota, 1. lipnja), od 9,30 do 15,30 sati. Susret se održava u prostorijama KUDH »Bodrog« (zgrada Doma kulture i Mjesne zajednice, Ul. Ivana Gorana Kovačića 32).

Na susretu će biti riječi o sljedećim temama: osnove i elementi Kulturne strategije Hrvata u Srbiji, te obilježavanje stoljetnih obljetnica hrvatskih velikana u Vojvodini 2013.

»Srijemu od srca« u Šidu

ŠID – Proslava obljetnice Hrvatskog kulturnog društva »Šid« i crkvenog goda, pod nazivom »Srijemu od srca«, bit će održana u idući petak 7. lipnja, u dvorištu župne kuće u Ulici Vuka Karadžića 3 u Šidu.

Program počinje misom koju predvodi mons. *Đuro Gašparović*, srijemski biskup, u župnoj crkvi Srca Isusova, u 18 i 30 sati, a zatim se nastavlja revijom folklora i na kraju igrankom i druženjem sudionika.



ZAVOD ZA KULTURU VOJVOĐANSKIH HRVATA

Treći broj »Godišnjaka« dostupan na internetu

Internetske stranice »Godišnjaka za znanstvena istraživanja« Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata (www.godisnjak.zkvh.org.rs) dopunjene su tijekom mjeseca svibnja. Riječ je o objavi cjelovitog sadržaja 3. broja, te osnovnih informacija o člancima objavljenima u 4. broju, kao i svih prikaza knjiga.

Internetske stranice »Godišnjaka«, uz kratke informacije o samoj publikaciji, donose detaljan pregled tekstova po svakom pojedinom broju, te po znanstvenom području kojemu sadržaj objavljene radnje pripada. Uz nazive članaka, dani su podaci o autoru, broju »Godišnjaka« u kojem je objavljen i broju stranica, sažetak na hrvat-

skome te ključne riječi.

Znanstveni radovi objavljeni u svim brojevima



»Godišnjaka«, osim u posljednjem broju, mogu se preuzeti u cijelosti, dok će tekstovi objavljeni u 4. broju biti dostupni po izlasku sljedećeg broja »Godišnjaka«.

Posebno područje čine tekstovi koji se bave prikazima knjiga: uz svaki

prikaz objavljena je naslovnica te autor, nakladnik i godina izdanja prikazane knjige, kao i ime autora prikaza i broj »Godišnjaka« u kojemu je objavljen. Za razliku od znanstvenih radova, svi prikazi knjiga objavljeni u 2., 3. i 4. broju »Godišnjaka« (u 1. broju ih nije bilo) dostupni su za preuzimanje u cijelosti.

Uz mogućnost pretraživanja po bilo kojem obilježju objavljenog članka, web stranice »Godišnjaka« nude i mogućnost izravne komunikacije sa ZKVH-om, te detaljne upute suradnicima koji žele da im tekst bude objavljen u ovoj publikaciji. Također, tu su i upute za

kupnju tiskanog izdanja ove publikacije.

»Godišnjak za znanstvena istraživanja« ZKVH-a je znanstvena periodična publikacija i kao takva je prva u povijesti časopisne produkcije Hrvata u Vojvodini. U »Godišnjaku« se objavljuju radnje od značaja za nacionalni identitet vojvođanskih Hrvata iz sljedećih društvenih i humanističkih znanosti: povijest, kulturologija, etnologija, sociologija, psihologija, politologija, demografija, filologija, muzikologija i sl., te njihovim pojedinim konkretnim izvedenicama, kao što su povijest književnosti, povijest umjetnosti, sociologija manjina, etnologija svakodnevnog života, dijalektologija, suvremene jezične prakse, etnomuzikologija...

(www.zkvh.org.rs)

LJUDEVIT VUJKOVIĆ LAMIĆ I AUGUSTIN JURIGA U NEDJELJU NA TELEVIZIJI OBN

Subotica kroz filateliju i fotografije

Emisiji »Dejana talk show« sarajevske televizije OBN u nedjelju 2. lipnja (17,30 sati) gostovat će, među ostalima, *Ljudevit Vujković Lamić* i *Augustin Juriga* iz Subotice. Riječ je o emisiji posvećenoj kolekcionarstvu. Poziv za sudjelovanje u emisiji upućen je *Ivanu Šokčiću* – *Bati* s Palića, poznatom po izradi brodova u boci, no kako on nije mogao prihvatiti put u Sarajevo, sudjelovanje u emisiji prepustio je *Ljudevitu Vujkoviću Lamiću*.

»S obzirom da je put do Sarajeva kompliciran, obratio sam se poznatom sakupljaču razglednica *Szabolcsu Prokesu* da zajedno otputujemo u Sarajevo. Kako se on nije usudio poći iz zdravstvenih razloga, poziv je 'preusmjeren' na fotografa *Augustina Jurigu*. Nas dvojica smo u emisiji predstavili Suboticu kroz filateliju i foto-

grafije prikazavši poštanske marke izdane u povodu 100 godina Dužijance, 100

godina Gradske kuće, 100 godina od prvog leta *Ivana Sarića* i druge na kojima su predstavljeni motivi iz Subotice. Ovom bih prigodom zahvalio gradonačelniku Subotice, koji nam je za potrebe puta u Sarajevo i predstavljanja našega grada osigurao putničko vozilo s vozačem«, kaže *Ljudevit Vujković Lamić*.

D. B. P.



Subotičani gostuju u emisiji »Dejana talk show«

PROJEKT U REALIZACIJI NACIONALNOG CENTRA ZA DIGITALIZACIJU

Hrvatska kulturna baština uskoro i u digitalnom obliku

Kulturna baština Hrvata u Srbiji, pisana i materijalna, postat će dijelom digitalnog svijeta, putem projekta Europske zajednice kojim se omogućuje njezina digitalizacija i postavljanje na poseban internetski portal serbianforum.org. Na ovaj se način kulturna baština svih nacionalnih zajednica u našoj zemlji, pa i hrvatske, uvrštava u svjetsku baštinu i otvara prema svima u svijetu. U povodu uvrštavanja baštine nacionalnih zajednica u ovaj projekt, prošloga je tjedna u Domu Mađara u Subotici održan sastanak kojem su pored predstavnika drugih nacionalnih zajednica, sudjelovali menadžerica kulturnih aktivnosti u Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata *Katarina Čeliković* i predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća dr. *Slaven Bačić*.

ODGOVORNOST AUTORA

Osim što će se digitalizacijom povišena kulturna građa zaštititi od propadanja, bit će dostupna cijelome svijetu, ističe *Katarina Čeliković*. Ipak, nije riječ samo o pukom postavljanju na internetske stranice, jer će za svaki postavljeni članak biti poznat autor, koji je i odgovoran za sadržaj. »Pored izravne odgovornosti autora za svaku objavljenu jedinicu, postoji i

mogućnost listanja postavljenih knjiga, čega na drugim forumima nema. Također, postoji semantičko tj. opisno pretraživanje, što znači da se ne mora znati točan naziv traženog pojma, već se može postaviti pitanje, primjerice: 'Koja osoba se između dva svjetska rata bavila dramom među Hrvatima u Vojvodini?', ili kakvo slično pitanje«, kaže ona. Veoma je važno da je cjelokupan materijal koji je digitaliziran i postavljen na ovaj forum pod kontrolom autora ili vlasnika sadržaja i nitko ga ne može naknadno mijenjati, kao što je to slučaj kod Wikipedije, recimo.

KULTUROLOŠKO PREVOĐENJE

Svaki dokument na forumu je zaštićen po posebnoj pravnoj regulativi, a postoji i kulturološko prevođenje, za razliku od Google-ovog ili Wikipedijinog prevođenja ili njima sličnih mehanizama. »Kulturološko bi prevođenje imalo prednost kada je riječ o tradicijskoj kulturi koja ne sadrži općepoznate pojmove. Primjerice 'dužijanca' ili 'kraljice' sigurno se ne mogu prevesti doslovce i ovi pojmovi će biti nepoznanica za istražitelje recimo u Skandinaviji ili u Japanu. Stoga je kulturološko prevođenje značajno«, kaže *Katarina Čeliković*. Nakon što se potpiše ugovor o suradnji,

bit će potrebno odabrati desetak prioritarnih subjekata za digitalizaciju, što će biti početak predstavljanja hrvatske kulturne baštine na ovome objedinjenom forumu. Projekt financira i koordinira Europska komisija, središte mu je u Matematičkom institutu Srbije, a sve provodi Nacionalni centar za digitalizaciju.

OBUKA I SKENIRANJE

Zavod već ima radnu verziju strategije za digitalizaciju naše baštine uz pomoć koje će se ova ustanova pripremiti za ovaj veliki korak, kaže *Katarina Čeliković*. Projekt digitalizacije i predstavljanja naše nacionalne baštine na ovome forumu obuhvaćao bi u početku i besplatnu edukaciju naših volontera koji bi pripremali sadržaje. Svaka država u Europi potpisuje ugovor o suradnji, koji je Srbija već potpisala, i naša zemlja treba dati dva doktoranda koji će pola radnog vremena raditi na obuci volontera, ali trebaju i omogućiti skeniranje naše baštine. To će se raditi putem 2D ili 3D skenera koji su i pokretni. Ova se oprema tijekom projekta može dobro iskoristiti za digitalizaciju što većeg broja primjeraka, što književnih i literarnih djela, što fizičkih artefakata poput kipova, otkriva *Katarina Čeliković*.

(www.radiosuboticadanas.info)

REGIONALNI PROGRAM »TOČKA-TAČKA-PIKA«

Zapaženi nastup Beogradske filharmonije u Zagrebu

Pod ravnanjem maestra *Gintarasa Rinkevičiausa* i uz solistički nastup jednog od najdarovitijih pijanista s ovih prostora *Simona Trpčeskog*, Beogradska filharmonija je u ponedjeljak u sklopu regionalnog ciklusa »Točka-Tačka-Pika« nastupila u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog u Zagrebu.

Koncert pred ispunjenom Velikom dvoranom KD Lisinski beogradski je orkestar otvorio poemom »Beograd« *Dragutina Gostušskog*. Uslijedio je 4. koncert za klavir i orkestar *Sergeja Rahmanjinova* sa solističkim nastupom *Trpčeskog* koji je izazvao ovacije. Koncert je zaokružila simfonijska suite



»Šeherezada« *Nikolaja Rimski-Korsakova* na koju je zagrebačka publika također oduševljeno reagirala te snažnim pljeskom ispratila goste iz Beograda, a maestro i orkestar nekoliko su se puta vraćali na bis.

Tri nacionalne filharmonije – Slovenska, Zagrebačka

i Beogradska, započele su u sezoni 2011./2012. realizaciju regionalnog projekta pod nazivom »Pika-Točka-Tačka«, a Beogradska filharmonija je prošle godine, prvi put nakon dvadeset godina, održala koncert u Zagrebu.

D. B. P.

EXIT 2013. OD 10. DO 14. SRPNJA U NOVOM SADU

Peterodnevna glazbena revolucija

Festival će ove godine trajati pet dana, a tzv. nulti dan bit će održan u gradskoj jezgri Novoga Sada

Exit festival, kao jedan od vodećih u regiji, održat će ove godine od 10. do 14. srpnja u Novom Sadu. Exit tim ove godine najavljuje odličan program pod sloganom Exit R:Evolucija.

»Exit tim pobrinuo da ovaj festival bude najbolji do sada«, kaže za HR glasnogovornica Exit festivala *Jelena Galetin*. »Ima većih revolucionarnih promjena, a isto tako i onih manjih, ali ne manje važnih koje će iznenaditi festivalsku publiku. Najveća promjena je što će Exit ove godine trajati pet dana. Naime, uveden je tzv. nulti dan, 10. srpnja, koji će biti pomaknut s Petrovaradinske tvrđave u jezgru grada. Exit festival se zalaže za umjetnost, kulturu, sport, a ove godine posebno za znanost. Tako smo nulti dan Exit festivala posvetili velikom znanstveniku *Nikoli Tesli*, kome je ujedno i rođendan 10. srpnja«, kaže Jelena Galetin dodajući kako će početkom lipnja biti objavljen cjelokupni program.

GLAVNE ZVIJEZDE

»Ekskluzivno na našim prostorima imat ćemo prigodu čuti Atoms for Peace, bend koji je već proglašen za super bend jer u njemu sviraju Thom Yorke, Flea, Nigel Godrich, vrhunski glazbenici koje ćemo

imati prigodu vidjeti na jednom mjestu. Po prvi put ugostit ćemo i CeeLo Greena, jednu veselu festivalsku glazbu. Ugostit ćemo i britanski Bloc Party, koji su pravi predstavnici indie rock zvuka. Pored njih nastupa i legendarni Snoop Dogg aka Snoop Lion, ali i Broke'n'English, Camo & Krooked DJ SET & Dynamite MC, Dub Phizix & Strategy, Friction & Linguistics, The Prodigy, DJ Fresh Live, Brookes Brothers, Eyesburn, Feed Me DJ SET, South Central, The Prototypes, Chase & Status DJ SET and Rage, Inspector Dubplate, SkiSM, Wilkinson & Vision Obi, Diplo, Rudimental Live, SBTRKT DJ SET, Dismantle & LX One, Redlight«, najavljuje Jelena Galetin.

Dance arena je proglašena trećom najboljom arenom na svijetu. Ove godine ona će ugostiti velika imena kao što su Jeff Mills, Mathew Jonson i Gregor Tresher, uz već potvrđene Pan-Pot i Matador Live. Pored njih nastupit će i: Fatboy



Slim, Seth Troxler, Apollonia, Deniz Kurtel, Mathew Jonson Live, Dixon b2b Âme, Kate Boy Live, Subb An b2b Adam Shelton, Dubfire, Eric Prydz, Scuba Live.

FESTIVAL UNUTAR FESTIVALA

Prvi put na Exit festivalu događa se festival unutar festivala, pod nazivom Warriors Dance festival. »Na Petrovaradinskoj tvrđavi imat ćemo prigodu po treći put ugostiti The Prodigy, koji je ujedno i osnivač ovog festivala. Ovi kultni momci najavljuju nam jedan veliki spektakl 12. srpnja na Main stageu. The Prodigy će biti praćeni vrhunskim izvođačima i scenografijom, gdje će na pozornici napraviti pravi audiovizualni događaj. Pored njih nastupit će i već najavljeni DJ Fresh sa svojim live bendom, Feed Me (DJ set), The Prototypes, Brookes Brothers, kao i najnoviji članovi R:Evolucije, sastavi South Central i Eyesburn. Ono što je ekskluzivno jest da će to biti jedino Warriors Dance

izdanje ove godine u Europi«, kaže naša sugovornica.

SURADNJA S UKF MUSIC

»After 2« program Exit festivala, koji je bio popularan ranije, sada prerasta u X-Bass Takeover. »Ove se godine obilježava desetogodišnjica spektakularnog drum'n'bass programa, koji je postao jedan od zaštitnih znakova Exit festivala. Nastupi najpopularnijih DJ-ova i producenata pozicionirat će X-Bass Takeover program među pet najboljih drum'n'bass događaja na planetu. Suradnja Exit festivala i kuće UKF Music, koja je najveća glazbena platforma s bass glazbom, obilježat će se iduće godine«, kaže Jelena Galetin.

Ove godine, po drugi put na Exitu gostovat će hrvatski bend Urban&4, a pored njega na Fusion stageu nastupit će Dubioza Kolektiv, Kiril Džajkovski, Ana Popović, Delilah, Prong, Hex, Velahavle i Bad Copy.

Trenutačno, cijena petodnevne ulaznice za predstojeći Exit festival s 50 posto popusta iznosi 5.990 dinara. Studenti i srednjoškolci mogu kupiti petodnevne ulaznice s popustom od 55 posto za 5.490 dinara. Za sve informacije pratite redovito službene festivalske stranice – www.exitfest.org.

A. Klinac



Pobratimili se s Vinkovčanima i Korčulanima

Hrvatski kulturni centar »Bunjevačko kolo« iz Subotice sudjelovao je na 13. festivalu folklora »Robert Bajtal« koji je održan u subotu 25. svibnja, u vinkovačkom Gradskom kazalištu »Joza Ivakić«. Osim Subotičana, na festivalu su sudjelovali i Folklorni ansambl »Lisinski« iz Vinkovaca i Hrvatsko glazbeno društvo »Sv. Cecilija« iz Korčule. Taj je festival osmišljen kao festival koreografiranog folklora i po tome je jedinstven u Hrvatskoj, a redovito ga organizira Folklorni ansambl »Lisinski« u čast tragično preminulog člana *Roberta Bajtala*.

POVELJA O BRATIMLJENJU

Festival je počeo tzv. programom plus, u kojem se predstavila dječja postava FA »Lisinski«. Slijedila je svečanost potpisivanja povelje o bratimljenju koju su potpisali predsjednica »Lisinskog« *Zrinka Buhač*, predsjednik »Sv. Cecilije« *Đuro Čehovski*



Splet bunjevačkih plesova

i *Marinko Prčić* u ime HKC »Bunjevačko kolo«. Ovom svečanom činu osim Marinka Pričića i voditelja folklornog ansambla Centra *Andrije Bašića Palkovića* nazočila je i *Katarina Čović*, u ime Grada Subotice, te mons. *Andrija Anišić* i *Ivan Piuković* u ime HKC-a »Bunjevačko kolo«.

O značaju potpisivanja ove povelje govorila je *Gabrijela Žalac*, pročelnica Upravnog odjela FA »Lisinski« za međunarodnu suradnju i regionalni razvoj. O konkretnoj dobrobiti potpisiva-

nja ove povelje umjetnički voditelj Folklornog ansambla »Lisinski« *Danijel Šota* je između ostalog rekao: »Festival folklora 'Robert Bajtal' postao je puno više od samog folklora, jer smo potpisali povelju o bratimljenju. Ovo nije povezivanje samo folklora nego i regija, Dalmacije i Slavonije, kao i prekogranične suradnje sa Suboticom, te ćemo putem ove povelje o bratimljenju konkurirati za EU fondove. Ulaskom u Europsku Uniju ne dobivamo samo mi, već mi donosimo Europskoj Uniji puno toga, od naše kulture i tradicionalnog blaga«.

RAZIGRANI NASTUPI

Festival je službeno otvorio gradonačelnik Vinkovaca *Mladen Karlić*, a potom su s plesovima Posavine nastupali članovi vinkovačkog ansambla »Lisinski«. Oni su tijekom večeri izveli i koreografiju »Molvanski svati«. Razigrani članovi folklornog ansambla HKC-a »Bunjevačko kolo«

iz Subotice izveli su plesove makedonskog Povardarja i splet bunjevačkih plesova. Oni su za svoj nastup pobrali ovacije brojne publike.

Publika je slušala i nastup Pjevačke skupine ansambla »Lisinski«, koji je zapažen po brojnim nastupima i izvan granica Hrvatske, a osobito svojim doprinosom u očuvanju stvaralačkih djela naših predaka.

Nastup HGU »Sveta Cecilija«, koji je izveo tradicionalne korčulanske viteške igre »Moreška«, mnoge je ostavio bez daha, ne samo zbog savršene, nego i zbog »opasne« izvedbe s mačevima od čelika, tako da su iskre stvarno vrcale na sve strane.

Subotičane osobito raduje i ohrabruje izvrstan nastup mladih folkloraca HKC »Bunjevačko kolo« što očituje da su oni, sa svojim voditeljem *Andrijom Bašićem Palkovićem*, marljivo radili i u gotovo nemogućim uvjetima dok je Centar bio pod stečajem.

A. A.



Potpisivanje povelje o bratimljenju

MEDITACIJA



Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Vjera koju čovjek ispovijeda mora biti vidljiva u njegovu životu, ona mora prožimati svako njegovo djelovanje. Religiozni ljudi ponekad su skloni zatvarati se u granice svoje zajednice i distancirati se od drugih. Misle kako je dovoljno pripadati nekoj religioznoj zajednici da bi se mogli nazivati vjernikom. Ali nam Sveto pismo govori da to nije tako. U Prvoj knjizi o kraljevima, kralj Salomon prilikom posvećenja hrama moli za svoj narod, ali moli i za strance koji će doći u taj hram i uputiti Bogu svoje molitve. On moli Boga da usliši i molitve stranaca, jer će se tako ime Božje proslaviti među narodima (usp. 1 Kr 8, 41-43). Još očitiji primjer donosi nam evanđelje u liku rimskog satnika (Lk 7, 1-10). Iako je satnik poganin, svojim je stavom i načinom života od Isusa zavrijedio prekrasne riječi: »Ni u Izraelu ne nađoh tolike vjere« (Lk 7, 9). Tako satnik, iako poganin, postaje prototip pravog vjernika.

POGANIN KAO UZOR VJERE

Iako rimski satnik ne pripada židovskom vjerskom krugu, nego je poganin, predstavnik okupacijske rimske vlasti, on posjeduje tri karak-

teristike radi kojih Isus hvali njegovu vjeru. Prva karakteristika je njegovo dobro srce koje želi pomoći. On moli Isusa da ozdravi njegovog slugu, u vrijeme kada je sluga bio rob bez ikakvih prava. Takvog slugu nabavljalo se na tržnici kao bilo koju drugu stvar, a vrijedio je nešto samo dok je bio zdrav i mogao raditi. Međutim, ovaj satnik drugačije je gledao na svog slugu. Njegovu dobrotu pokazuje i svjedočanstvo Židova da im je dao sagraditi sinagogu, te da u njemu imaju prijatelja. Rimljani su prezirali Židove i njihovu vjeru, a ovaj čovjek, iako predstavnik rimskog okupatora, postupao je drugačije i otkrivao svoje veliko srce.

Druga karakteristika je poniznost. Satnik pred Isusa prvo šalje svoje prijatelje Židove, a onda kada Isus dolazi pred njegovu kuću poručuje: »Gospodine, ne muči se. Nisam dostojan da udeš pod krov moj. Zato se i ne smatrah dostojnim doći k tebi« (Lk 7, 6-7). On koji je zapovijedao drugima i čija se riječ morala slušati postaje ponizni molitelj, jer iako poganin, osjeća da je u Isusu na djelu sam Bog.

Treća karakteristika rimskog satnika je neograničeno povjerenje u Isusa - »Reci riječ da ozdravi sluga moj.« Ta jedna rečenica koju izgovara ovaj ponizni Rimljanin izražava veličinu njegove vjere. U toj kratkoj rečenici ogleda se njegova smirenost koja izlazi iz neograničenog

povjerenja u Isusovu moć. Nigdje nema ni jednog daška sumnje, nego čisto i iskreno povjerenje.

Primjer rimskog satnika pravi je pokazatelj da religiozna pripadnost ne mora nužno podrazumijevati i pravu vjeru. Nije dovoljno zvati se kršćaninom, nego živjeti život protkan vjerom. To je život u kojem dobrota, poniznost i bezgranično povjerenje u Boga imaju svoje mjesto. Jer, vjera znači suosjećati s čovjekom u nevolji i pomoći, biti

(Gal 1, 10). Život često pokazuje kako ugađati ljudima ide suprotno od ugađanja Bogu. Ugađanje ljudima vodi čovjeka nerijetko u poroke, uvlači ga u robovanje raznim vrstama grijeha i izaziva u njemu negativna osjećanja. A, služiti Kristu znači osloboditi se ropstva grijeha i živjeti slobodu djece Božje. Biti sluga Kristov ne znači njemu robovati, nego živjeti svoju vjeru po primjeru rimskog satnika i imati uvijek otvoreno srce za njegovu riječ, a ugađati čovjeku znači



pred Bogom ponizan i svjestan svoje malenosti s velikim povjerenjem u njegovu dobrotu i milosrđe.

BITI KRISTOV SLUGA

Kada se govori o životu u vjeri, dobro je osvrnuti se i na riječi sv. Pavla u Poslanici Galaćanima: »Doista, nastojim li ovo pridobiti ljude ili Boga? Ili idem li za tim da ljudima ugodim? Kad bih sveudilj nastojao ljudima ugađati, ne bih bio Kristov sluga«

biti njegov rob. To ne mora značiti samo ugađati drugom, nego i samom sebi, svojim željama za raznim vrstama užitaka. Služiti Kristu u materijaliziranom svijetu nije uvijek lako, jer se često ne slaže s poimanjima života od strane suvremenog čovjeka. Ali, to je tako bilo u povijesti, a tako će biti i u budućnosti. Služiti Kristu znači razlikovati se od svijeta, težiti za nebeskim, a ne za zemaljskim. Kroz snagu ustrajnosti u tom služenju očituje se i veličina naše vjere.



VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merковиć i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 31. svibnja do 6. lipnja 2013.

31. SVIBNJA 1924.

Na Skupštini proširenog senata Slobodnog kraljevskog grada Subotice prisutnima je predstavljen novopostavljeni veliki župan i načelnik grada dr. *Vranje Sudarević*. Na istoj su sjednici senatori (vijećnici) dali suglasnost da se na kupalištu Palić postavi 180 kabina i izdvoji potreban novac za gradnju.

31. SVIBNJA 1945.

Bezmalobli četiri mjeseca nakon što su (zbog navodne nestašice papira) prestale izlaziti »Radio vijesti« (ijekavica) i »Radio vesti« (ekavica) Subotica ponovno dobiva dnevni list, naslovljen sa »Slobodna Vojvodina«, glasilo JNF Vojvodine u Subotici, pisano onodobnim hrvatskim standardnim jezikom i tiskano latiničnim pismom. Na čelu uredništva bio je *Dragutin Franković*, dotadašnji urednik istoimenog latiničnog izdanja »Slobodne Vojvodine« u Novom Sadu. Budući da je ovo dvojstvo izazivalo stanovitu zabunu, subotička »Slobodna Vojvodina« 26. kolovoza preimenovana je u »Hrvatsku riječ«.

1. LIPNJA 1921.

Dr. *Dragutin Kalor Stipić* postavljen je za gradskog odvjetnika. Ovu je dužnost obnašao do svibnja 1927., kada postaje gradonačelnik, tada još uvijek Slobodnog kraljevskog grada Subotice. Bio je jedini ovdašnji gradonačelnik koji je u tom razdoblju izabran na ovu dužnost – a ne postavljen.

1. LIPNJA 1945.

U prostorijama bivše »Prve hrvatske štedionice« (zgra-

da Muzičke škole) otvorena je filijala »Privredne banke Vojvodine« u Subotici. Ova javno-pravna novčarska ustanova utemeljena je tijekom travnja u Novom Sadu u cilju prikupljanja sredstava na teritoriju Vojvodine radi okončanja rata, obnove zemlje i izgradnju države. Istodobno je u Subotičkoj pošti, uz poslovanje s uputnicama i čekovima, započeo štedni promet.

2. LIPNJA 1764.

Prema navodima iz »Historie domus Conventus Szabadkiensis...« majstori *Adam Harbić*, *Ivan Feil*, *Jakov Richter* i *Đuro Pichler* okončali su gotovo cjelokupnu izgradnju franjevačkog samostanskog trakta. Podizanje samostana i pratećih objekata trajalo je od 1736. do 1767., odnosno 31 godinu.

2. LIPNJA 1912.

Rođen je (Verušić) *Ivan Kujundžić* (pseud. *Krešimir Bunić*), župnik u crkvi svetog Roka. Školovao se u Subotici, Travniku i Zagrebu. Uoči II. svjetskog rata predvodnik je hrvatske katoličke mladeži (Matica subotička) i gorljivi publicist (Subotičke novine), prozni pisac i prevoditelj s francuskog. Nakon rata, zbog svojih je uvjerenja osuđen na dugogodišnju robiju. Autor je dva značajna djela: »Izvori za povijest bunjevačko-šokačkih Hrvata« (1968.) i »Bunjevačko-šokačke bibliografije. Prilog kulturnoj povijesti bunjevačko-šokačkih Hrvata« (1969.), nadalje zbirke pripovijedaka »Deran s očima« (1969.) i dr. Umro je u Subotici 23. svibnja 1969. godine.

2. LIPNJA 2000.

U povodu 500. obljetnice objavljivanja »Judite«, čiji je autor otac hrvatske književnosti *Marko Marulić* (Split, 1450.-1524.), u HKC-u Bunjevačko kolo održan je dvodnevni skup, na kojem je akademik *Mirko Tomasević* govorio o ovom istaknutom spisatelju.

3. LIPNJA 1729.

Arhiv subotičkog franjevačkog samostana čuva pismo kalačkog nadbiskupa *Emerika Csányija* o tome da su franjevci stvarni, zakoniti dušobrižnici i ravnatelji rimokatoličke župe u Subotičkom vojnom šancu. Tada, naime, većinu ovdašnjeg življa čine Bunjevci, odnosno Hrvati. Upravo u to vrijeme započinje postupno doseljavanje Mađara i Nijemaca.

4. LIPNJA 1898.

Poslije bezmalobli šest godina od pokretanja (1. siječnja 1893.) prestaju izlaziti »Subotičke novine«, list za misne, obće stvari, prosvitu, zabavu i gazdinstvo, tjednik kojega je osnovao i uređivao poznati kulturni djelatnik i novinar *Mladen Karanović*.

4. LIPNJA 1997.

Kazališni muzej Vojvodine je u serijalu »Portreti kazališnih umjetnika« priredio hommage dugogodišnjem prvaku subotičkog teatra *Gezi Kopunoviću*. O scenskim, radijskim i tvlikovima ovog glumca, njegovim redateljskim i spisateljskim ostvarajima, govorili su kolege, teatrolozi, kritičari i pisci.

5. LIPNJA 1761.

Gradsko vijeće Svete Marije (Subotice) zatražilo je od provincijala franjevaca da poveća broj duhovnika koji svoju misiju obavljaju na ilirskom, odnosno dalmatinskom jeziku, kako je tada nazivan hrvatski jezik. U tom razdoblju u Subotici djeluje pet duhovnika.

5. LIPNJA 1977.

U povodu »Svjetskog dana zaštite okoliša« na Muškom štrandu svečano je proglašeno uspješno okončanje pothvata stoljeća – sanacije Paličkog jezera, te je njegova voda proglašena – zdravom! Tijekom šest godina, od 1971. u radove i opremu investirano je 4,5 milijarde dinara.

6. LIPNJA 1934.

Uključivanjem žarulja na raskrižju Bunjevačke i Gundulićeve ulice gradonačelnik Subotice *Ivan Ivković Imandekić* označio je završetak radova na postavljanju ulične rasvjete u gradu.

6. LIPNJA 1991.

Koncertnim nastupom »Subotičke filharmonije«, »Katedralnog zbora Albe Vidaković« i »Tamburaškog orkestra«, te kulturno-umjetničkih društava Bunjevačko kolo, Mladost i Népkör, kao i prigodnim programom subotičkih gimnazijalaca i njihovih profesora, započela je središnja, višednevna proslava pod naslovom »Ova jedina Subotica«, u povodu 600. obljetnice od prvog pisanog spomena Subotice.

ŠTO VOLITE KUhati, PODIJELITE S NAMA!

Lokalni, ali i gostujući igrač!

U današnjoj rubrici družimo se s novinarom *Sinišom Jurićem*. Siniša trenutačno radi kao novinar Radio Subotice, no dodaje da je medijska preokupacija u većini njegovoga poslovnog života bila prisutna. Jer, kako kaže, »bit će ipak da je riječ o spletu okolnosti, jer me mediji u najširem smislu zanimaju danas, kao i uvijek. Upoznavanje najrazličitijih ljudi, onoga čime se bave, kako gledaju na to, postaviti pokoje intrigantno pitanje koje nitko drugi ne bi, reći nešto što nitko drugi ne bi. To je ono što mi novinarski posao omogućuje«. Na sve ovo možemo samo ustvrditi da Siniša voli posao kojim se bavi.

Na naš upit i prijedlog da se druži s nama u rubrici u kojoj se uvijek ponešto može reći i saznati o osobama kada su, ili nisu na svome radnom mjestu, kada se opuštaju, kada su samo svoji, ili kada dijele svoje slobodno vrijeme s obitelji, vrlo se rado odazvao. Drago nam je bilo što je voljan s nama podijeliti par redaka o svemu pomalo, a opet ne previše.

Kao osoba je drag sugovornik, predusretljiv, no, u svome poslu nadasve profesionalan. U medijima i novinarstvu je od 1994. godine.

DRUŠTVENE I POLITIČKE OBVEZE, PUTOVANJA...

»Upravo su mi rad s ljudima i upoznavanje sa širokim spektrom društvenih zbivanja omogućili da putem društvenih aktivnosti iznosim stavove i mišljenja. Vremenom, kako čovjek sazrijeva, osjeti

se potreba da se i na ovaj način pridonese. Pokraj angažmana u Hrvatskom nacionalnom vijeću, gdje obnašam funkciju predsjednika Odbora za informiranje, član sam i Hrvatske glazbene udruge Festival bunjevački pisama, a na osobit način pridonosim i popularizaciji Hrvatske likovne udruge Cro art.«

Na naš upit da li je često poslovno odsutan, na putu, na terenu, kaže: »Dakako. Iako sam u većini slučajeva 'lokalni igrač', vijesti, izvješća, prilozima i druge novinarske forme ne mogu se valjano sačiniti bez toga da sam nazočan na kakvom zbivanju. Uglavnom se putuje po Vojvodini ili malo šire, recimo do Beograda, ali ne izostaju niti 'gostovanja' u Zagrebu, Mađarskoj i slično.«

OBITELJSKI ŽIVOT, KUĆNI LJUBIMCI I JOŠ PONEŠTO...

Na naše zanimanje malo o obiteljskim temama i još ponečemu, Siniša nam vrlo



iskreno i otvoreno priča da bi netko njegovih godina već možda i trebao imati vlastitu obitelj, no on ima životnu suputnicu koja je s njim već dulje vrijeme. »Tu su planovi glede obitelji i nadamo se da će se i ostvariti.«

Život u kući koja ima dvorište može biti pravi raj za četveronožne ljubimce. Da li je to stvarno tako - Siniša nam priča o svom četveronožnom ljubimcu. »Nakon radnog dana, kada otvorim vrata svoga toplog doma, dočeka me jedno umiljato četvero-

nožno stvorenje, žensko kuće meni nepoznate dugodlake rase. Istina, više sam mišljenja da je tu riječ o tome da želi dobiti nešto za jelo, onako, po navici, nego što iskazuje neku pretjerano iskrenu ljubav, ali je moj doživljaj pozitivan i to je jedna svijetla točkica na kraju napornog radnog dana.«

Siniša živi u obiteljskoj kući. Kosi travnjak, oreže drveće da ljepše izgleda, a i da ne smeta »višak grana«. Životni prostor dijeli s još dva člana obitelji, svatko ima svoj stambeni prostor. »Svi skupa katkada

DIJELIMO S VAMA DANAŠNJI RECEPT SA SLIKOM !

SPAGHETTI CARBONARA

Potrebni sastojci:

400 g špageta ili druge tjestenine po izboru
100 g slanine pancete
50 g kiselog vrhnja
1 češanj češnjaka
100 g parmezana
sol, papar, ružmarin,
2 žlice maslinovog ulja



Priprema:

Slaninu isjeckati na tanke vrpce. Češnjak izgnječiti ili ga sasvim sitno isjeckati. U zdjelu ili dublji tiganj potom se sipa ulje. Kada se dobro ugrije, vrpce slanine spuste se s ljubavlju i pažnjom da se prže. Kada

postanu reš, vatra se smanji na blagu razinu, ali se tiganj ne skida. Kada se slanina malo prohladi, dodaje se češnjak i malo soli. Uz miješanje se dodaje malo ružmarina, naribani parmezan i vrhnje. Polako sve treba izmiješati i ostaviti još malo na vatri. Za to vrijeme u veću posudu se sipa voda, sol i malo maslinovog ulja. U ključalu vodu idu špageti ili može bilo koja druga tjestenina po izboru. Kuhani špageti se procijede, stave se u posudu i preliju vrućim umakom, koji je ranije napravljen. Karbonara špageti uglavnom se služe uz ribani

parmezan kao dodatak, ali i uz maštu, tko što voli.

Ovdje je Siniša naglasio da postoji vrsnija kuharica za špagete, te njoj prepušta taj dio, a tu su još i neke male tajne...!

Piše i uređuje: Branka Dulić

sjedimo u hladu, uživamo u kavi i razgovoru, itd...» Na sve ovo, morali smo priupitati ima li neki hobi, ima li kutak gdje pobjegne od svega da se malo isključi. Sumnjali smo da ima prostora za takvo što, no evo što nam je Siniša rekao: »Možda bi se i našla neka zgodna tema za bavljenje u slobodno vrijeme, ali za sada bi mi to uzimalo previše vremena. Nije odmor niti gušt raditi nešto uz gledanje na sat, ili u stanju spremnosti za spavanje. Zato, relaksira me šetnja u prirodi, ili kroz grad, dobra kapljica pića i razgovora u nekom lokalnu.«

NEKI ZANIMLJIVI INTERVJU, NEKA ZANIMLJIVA OSOBA...

Bili smo znatiželjni saznati ponešto iz Sinišinog bogatog novinarskog iskustva, nešto zanimljivo, intrigantno, nešto što ga se dojmilo ili mu je ostalo u sjećanju, neki intervju, osoba...

»Dodao bih da sam imao i posebno zanimljivih razgovora i posebno zanimljivih sugovornika. No, iz nekog razloga, najvjerojatnije opterećenosti, nemam nadahnuće za tu vrstu pripovijetke. Ne bih volio da ispadne kako sam nekoga nehotično ocrnio,

samo zato što nisam bio u stanju odabrati riječi.«

Iako smo očekivali neki mali gaf, trač ili nešto takvo, razumijemo Sinišu, možda nekom drugom prilikom, u nekoj drugoj priči, gdje će biti drugačiji naslov rubrike, a samim tim i tema!

KONAČNO U KUHINJI....

Kod Siniše svi su kuhari, nema glavnog kuhara, a kuha se po potrebi i želji. Nerijetko izbor padne iz područja, kako kaže, spremljive talijanske kuhinje. »U obzir mogu doći razne vrste špageta, tjestenine i slično. No, ne stidimo se niti

mesa i salata.« Voli i slatke i slane delicije. Ne bira, nije probirljiv u jelima. »Volim sve što je dobro, uz ogradu da čak i poneka doista dobra jela, poput janjetine u kupusu, nisu po mom ukusu. Ali, to je moj osobni doživljaj.«

Što će nam prirediti i fino skuhati, slijedi u nastavku. »Slanina je jedna od namirnica kojih nam ne manjka, iako nismo većinom 'slaninari'. Kao što sam već spomenuo, izbor u kuhinji često padne na talijanske kulinarne majstorije. Tako ovoga puta preporučujem *Spaghetti Carbonara*.«



JP SUBOTICA-TRANS
 TELEFON: +381 24/555-466, FAX 556-548,
 ta.sutrans@gmail.com www.sutrans.rs

Aranžman obuhvaća:

- prijevoz turističkim autobusom na relaciji Subotica-Beč-Subotica
- smještaj u hotelu *** na bazi noćenja s doručkom
- obilasci po programu putovanja i lokalni vodič
- pratilac grupe
- osiguranje prijeza (dodatno putničko)

ZA DETALJNIJE INFORMACIJE POZOVITE TURISTIČKU AGENCIJU SUBOTICA-TRANS» 024/555-466

SUNČANI VIKEND U BEČU 7.-9. 6. 2013.



Cijena aranžmana: 120 eura

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
 024/553-774, 024/567-495, 063/508-813, 0600/553-774, 0600/567-465

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

od 1991. sa vama

Alergotestiranje na 370 alergena, bez bola, bez krvi, pouzdano.

Poliklinika za vašu obitelj







GARDEROBA | RAZNO

| |

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Fricina kuća



Gibarac, 16. svibnja 2013. godine, nadnevak Sv. Ivana Nepomuka, nebeskog zaštitnika Gibarca i Gibarčana. Crkveni je god u selu, kirbaj, kako smo to svi u Gibarcu govorili, a u župnoj crkvi sv. Ivana Nepomuka okupilo se neveliko stado. Petnaestak Gibarčana koji su to bili i ostali, ostali svjedočiti o opstanku Hrvata u Srijemu, desetak nas koji smo nakon 90-ih rasuti diljem Hrvatske, ali dosta ljudi dobre volje, katolika iz Šida, Vašice, Sota i Kukujevac, pa nas se ovoga puta okupilo šezdesetak. E, kako je lijepo ponovno biti na kirbaju u rodnom selu, kako je lijepo čuti Božju riječ, a domaći nas je župnik obradovao lijepom propovijedi, a lijepo je i proćakulati s ljudima s kojima se više i ne srećeš odveć često. A lijepo je pozvati u pomoć i sjećanja, a u jednom od njih je i priča o Fricinoj kući.

NAJLJEPŠA KUĆA U GIBARCU

Prostrana, već oronula kuća u središtu sela, u Ulici Matije Gupca, onoj prema Bačincima, danas je to Karadorđeva, sagrađena polovicom 19. stoljeća, još uvijek odoljeva zubu vremena, a bila je

svojevremeno najljepša kuća u Gibarcu. Poput Bajivine, tj. Jankovićeve, ladanjske kuće grofa *Jankovića*, čiji su potomci bili zemaljski gospodari Gibarca i posjeda sve do Čalme. Tu je kuću prodao *Mihael Janković*, djed *Ive Martinovića*, i kako to na selu biva, te Martinovićeve Gibarčani su nazvali Jankovićima i taj se špicnomet zadržao sve do današnjih dana. Istina, oni su tu kuću poslije prodali Bajivinima, a Pava ju je Bajivin zamijenio 90-ih, kada se moralo iz Gibarca, kada se moralo iz Srijema. Fricinu kuću gradio je otac *Friedricha Spreitzera*, koji je na ove prostore došao s kolonizacijom koju je svojevremeno radila carica *Marija Terezija*, no prvobitno su se skrasili u Bačkoj, u Kulpinu. Kako je zemlja u Bačkoj bila na cijeni, vremenom su prodali sve što su dobili kolonizacijom i kupili poveće

imanje u Gibarcu, tako da je Spreitzerov bio čitav jedan kvart u Gibarcu, od velikog šora pa sve do Šarampova, a uz to i desetak lanaca zemlje u ataru i posebice na visoravni Brijest, gdje su posadili vinograd. Taj Friedrich zvani Frica u Gibarcu je i bio poznat po vinogradu i vinu, a u kući koja je na fotografiji bili su i trgovina mješovitom robom i bircuz, a uz bircuz Frica je još prije onog rata imao kuglanu.

VOLKSDEUTSCHERSKA SUDBINA

Frica je proizvodio prvo-klasno vino, posebice je poznat po rajnskom rizlingu, sorti koju su Švabe i donijele na naše prostore i autohtonoj srijemskoj sorti praskavoj plemenki. U Gibarcu se govorilo da je to vino izvezio na bečki carski dvor, a nakon pada Austrougarske Monarhije, i na beogradski kraljevski dvor. No, Fricu je zadesila sudbina pola milijuna Vollksdeutschera, koji su u jesen 1944. godine morali napustiti Bačku, Banat i Srijem, a ta je brojka svakako bila i veća u jugoslavenskim razmjerama. Frica je imao petero djece, sina *Josipa* (Sepiku), koji je već početkom rata poginuo kod Tuzle kao domobranski natporučnik, i četiri kćeri, *Roziku* koja se udala u Vinkovce, a za njom je otišla i mlađa *Evica*, *Leniku* koja se udala u Gibarac za stolara *Vidakovića*, i *Paulu*, najmlađu, koja je s roditeljima otišla za Austriju.

PRENAMJENA POSJEDA

Dio posjeda, najbolje placeve u Gibarcu, Frica je prodao još dok je bio u Gibarcu, pa se na fotografiji vidi *Šećerova* kuća, sagrađena u ljeto 1934. godine, i *Vračarina* godinu-dvije poslije. Lijepa građevina, odmah pokraj Fricine kuće, danas je ured mjesne samouprave, a odmah do nje su i klupske prostorije lokalnog ligaša, jer tu su bile i prostorije našeg nogometnog kluba. Na Fricinoj zemlji odmah poslije rata napravljeno je nogometno igralište, ali je sagrađen i Zadržni dom, koji je poslije preimenovan u Dom kulture. U Fricinoj je kući odmah nakon rata bila smještena Seljačka radna zadruga, a nakon njihovog rasula i dalje su bile zadružne prostorije – Magazin i Mljekara – dok je u stambenom dijelu godinama stanovala obitelj *Adamović*, čiji je otac *Pavle*, seoski brijač, svojevremeno doselio iz Plavne u Bačkoj. U Domu su bile prostorije KUD Vladimir Nator, velika i mala dvorana, te Hrvatska čitaonica, zatim veliki prostor namijenjen prodavaonici mješovite robe i dio u kojemu je bila kavana lokalnog nogometnog kluba. Bila je tu i prostorija u kojoj je smješteni uređaji za razglas, su Gibarac je među prvim u šidskoj općini seoskog dobošara zamijenio razglasnom postajom, a zvučnici su bili postavljeni na sve četiri strane svijeta po čitavom selu. Osim obavijesti, koje su čitane uvijek predvečer, svakodnevno je emitirana i glazba, domaća, šokačka, tamburaška, ali i zabavna, pa su Gibarčani uživali u hitovima *Paula Enke*, *Peta Buna*, *Chabyja Checkera*, *Raya Charlesa* i drugih, ali i domaćih hitova *Vice Vukova*, *Dragana Stojnića*, *Crvenih koralja* i tko bi sve to pobrojio.

Slavko Žebić

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

OKO 1000 DJECE SUDJELOVALO NA MISI ZAHVALNICI

ZAHVALA ZA PRIMLJENE MILOSTI



U subotu, 25. svibnja, u katedrali-bazilici svete Terezije Avilske u Subotici održana je svečana sveta misa zahvalnica za proteklu školsku godinu. Bio je to razlog da se, kao i prošle godine, na zajedničkom misnom slavlju okupi oko 1.000 djece predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog uzrasta iz Subotice i okolice, koja pohađaju katolički vjeronauk u školi.

Protekla školska godina, koja je pri samom kraju, za neke je bila teška a za neke prava igra. Bez obzira na to, svi su došli zahvaliti našem Ocu za sve primljene milosti tijekom ove školske godine.

U zajedništvu sa svojom braćom svećenicima misu je predvodio katedralni župnik **Stjepan Beretić**. Pod svetom misom svirao je orkestar HGU »Festival bunjevački pisama« kojim je ravnala učiteljica **Ana Čavrgov**, a za pjesmu su bili zaduženi svi, što je rezultiralo velikim složnim zborom, jedinstvenim za ovu prigodu, čija se pjesma veselo orila katedralom.

Bilo je lijepo i mnogi će poželjeti da se tako dugo očekivane ferije što prije okončaju, kako bi se ponovno okupili u katedrali na misi za početak nove školske godine.

PROMOCIJA HRVATSKIH ODJELA U OŠ »IVAN MILUTINOVIĆ«

Javni sat za buduće prvašiće i roditelje



U cilju populariziranja nastave na hrvatskom jeziku Osnovna škola »Ivan Milutinović« u Subotici i ove je godine organizirala javni sat za roditelje i buduće prvašiće. Bilo je to u utorak, 28. svibnja. Zadatak da pokažu što znaju i kako to rade na satu ovoga puta pripao je učenicima IV.c odjela i njihovoj

učiteljici **Danijeli Romić**, međutim, rado su se po potrebi priključili i učenici iz preostala tri razreda na hrvatskom jeziku.

Javni sat je bio veoma interesantan i u njemu su jednako uživali i sami sudionici ali i publika. Kroz pjesmu i igru, dramatizaciju i razgovor učenici su na prijemčiv način pokazali koje su prednosti i odlike nastave na hrvatskom jeziku u ovoj školi. Spomenuli su i sve one druge aktivnosti koje su realizirali a nisu sastavni dio obvezatne nastave, primjerice brojne tematske dane, kojih je u ovoj školskoj godini bilo popriлично. Sigurno se sjećate, o većini smo i mi izvještavali na Hrckovim stranama.

Na koncu programa sadašnji učenici pozvali su buduće prvašiće da im se pridruže u pačjem plesu, što je većina radosno i prihvatila. Ovo nije prvi susret budućih prvašića i učenika hrvatskih odjela u ovoj školskoj godini. Želja im je da se njihovi budući školski drugovi čim prije priviknu na okruženje u koje će doći na jesen te da period adaptacije bude što kraći i lakši. Sudeći po onome što smo vidjeli, u potpunosti su uspjeli.

ČUVARI TRADICIJE

Završen jednogodišnji projekt
Vrtića »Marija Petković«

Vrtić »Marija Petković« jedan je od onih koji u svom odgojnom programu imaju očuvanje kulturne baštine i tradicije Hrvata-Bunjevaca katolika. Aktivnim radom nadahnjujemo duh vremena u kojem svi živimo i želimo sve to prenijeti i na nove naraštaje«, ovim riječima je **Dajana Šimić**, šefica vrtića, započela predstavljanje projekta koji je prigodnom svečanošću i promocijom knjige **Ružice Miković Žigmanov**, »Naša Gradska kuća« okončan u utorak, 28. svibnja.

Projekt je započeo u rujnu prošle godine, najprije obilaskom značajnijih građevina u gradu (Gradska kuća, muzej, katedrala...), nakon čega su živote naših dida i mājki unijeli u vrtić. Tako je nastala i predstava »Ode Ivo na ogled«, adaptirana i skraćena

verzija poznate predstave Matije Poljakovića »Ode Bolto na ogled«, koju su mališani iz vrtića igrali u nekoliko navrata. Čak su nastupili 25. svibnja u Bečeju na Majskim igrama, gdje su osvojili sve pohvale tamošnjeg žirija.

Projekt je nastavljen uz suradnju s roditeljima, koji su pomogli oko opremanja Etno-kutka u samom vrtiću. Djeca su donosila razne antikvitete koje su pronašla na tavanima svojih dida i nana. Tako su se upoznali sa svim starim stvarima i predmetima koje su donijeli. Svakom su dali ime i pri tom doznali više o njihovoj svrsi, odnosno nekadašnjem načinu života svojih predaka. Naučili su se oblačiti u bunjevačku nošnju, upoznali su se s njezinim dijelovima, sada raspoznaju mušku od ženske te koja se nošnja nosila u kojim prilikama.

Svakako projekt je bio obogaćen i glazbom, plesom i stihovima, pri čemu su se djeca upoznala sa životom i djelom **Alekse Kokića**, čiji jubilej 100 godina od rođenja obilježavamo ove godine. Završnu priredbu obogatili su njegovim stihovima »Đače uči«, Naučili su plesati »Kad se Cigo zaželi«, na Orfovim instrumentima svirati tri narodne pjesme te pjevati pjesmu o Subotici. Okušali su se i u likovnom stvaralaštvu, što su pokazali i na izložbi postavljenoj u vrtiću. Nastali su divni radovi na teme »Bunjevka sam« i »Salaš moj«.

Na koncu svečanosti djeca su imala prilike upoznati se i s knjigom-slikovnicom **Ružice Miković Žigmanov** »Naša Gradska kuća«, koju im je predstavila autorica osobno. Ovu slikovnicu će za kraj školske godine svaki predškolac dobiti na dar od nakladnika Hrvatske čitaonice.

Na samom kraju odgojiteljica **Dajana Šimić** je zaključila kako se djeca ne mogu odgajati bez očuvanja tradicije i kulture te naglasila važnost osjećaja pripadnosti, jednako i kršćanskoj i vlastitom narodu. Iz svega ovoga moramo zaključiti da se pohađanjem ovog vrtića stječe dobra osnova za nastavak školovanja na materinskom hrvatskom jeziku.

S »Pinocchiom«
u knjižnici

U subotičkoj se Gradskoj knjižnici uvijek nešto interesantno događa. Ili je neki kviz, ili susret s književnicima, ili radionice, ili interesantne obrade lektire i tome slično. U nju mnogi dolaze da bi malo posjedili, pročitali dječji tisak ili se jednostavno poigrali.

Prošli tjedan su subotičku Gradsku knjižnicu posjetili učenici II. razreda s nastavom na hrvatskom jeziku iz Osnovne škole »Sveti Sava«. Dovedla ih je njihova učiteljica **Nataša Pastva** kako bi u lepom ambijentu, okruženi knjigama, obradili lektiru »Pinocchio« **Carla Collodija**, koju su prije toga pročitali. Uz pomoć informatorice Dječjeg odjela **Bernadice Ivanković**, bio je ovo nadasve lijep sat hrvatskog jezika kojeg će još dugo prepričavati. Uz pjesmu, pjes, križaljke, igrice, slagalice, bojanke i slično učenici su razgovarali o djelu, utvrdili pouku i obećali da će ponovno doći. Sve aktivnosti realizirali su na interaktivnoj Smart ploči, što je sat učinio još interesantnijim.

Iako su tek drugi razred, ovo nije bio njihov prvi dolazak u knjižnicu, a po svoj prilici niti posljednji. Pozdravljamo napore učiteljice **Nataše Pastve** što ih dovodi na Dječji odjel i razvija njihovu ljubav prema knjizi i čitanju.

**PETAK
31.5.2013.**


06:10 Trenutak spoznaje
06:45 TV Kalendar
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
08:40 Dobro jutro, Hrvatska
09:05 Vijesti
09:10 Dobro jutro, Hrvatska
09:55 ZABA EU
10:00 Putovanja željeznicom
10:45 Skica za portret
10:55 Vijesti iz kulture
11:05 U svijetu nekretnina
12:00 Dnevnik 1
12:35 Nasljednica s
Vendavala
13:25 Dr. Oz 3, talk-show
14:05 Skica za portret
14:20 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:35 Drugo mišljenje
15:05 Znanstvena petica
15:35 TV Kalendar
15:55 Amerika: pogled
odozgo
16:45 Hrvatska uživo
17:45 HAK - promet info
17:50 Putem europskih
fondova
18:10 Iza ekrana
18:50 Tragom slovačkih
korijena
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:09 ZABA EU
20:10 EUnigma, kviz
20:45 Doktor Dolittle 2, film
22:20 Dnevnik 3
22:40 Vijesti iz kulture
22:48 Sport
22:51 Vrijeme sutra
22:53 HAK - promet info
23:00 Kratki spojevi,
slovenski film
00:45 Kralj i kraljica
Moonlight Baya, film
02:10 Dr. Oz 3
02:50 Skica za portret
03:05 Jelovnici izgubljenog
vremena:
03:25 Znanstvena petica
03:55 Pola ure kulture
04:25 Horizonti,
vanjskopolitički
magazin
05:10 U svijetu nekretnina
05:30 Putovanja željeznicom
06:15 Nasljednica s
Vendavala, telenovela



07:00 Mala TV
07:30 Crtana serija
07:55 Teletubbies, serija
08:20 Vatrene kugla 2,
serija za djecu

08:45 H2O Uz malo vode! 1
09:10 Školski sat: Timski rad
ili kako napraviti vlak
09:58 Dolina sunca, serija
10:40 Air Bud, košarkaška
zvijezda - američki film
12:15 Glazba, glazba.
12:45 Zalagaonica,
dokumentarna serija
13:25 Kralj i kraljica
Moonlight Baya, film
14:50 Degraasi 3, serija za
mlade
15:12 Školski sat: Timski rad
ili kako napraviti vlak
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Dolina sunca, serija
17:20 Novi klinici s Beverly
Hillsa 4
18:05 Briljanteen
18:45 Crtani film
19:00 Mala TV
19:30 Specijalitet dana s
Nigelom Slaterom
20:00 Američka umjetnost,
dokumentarna serija
20:55 Downton Abbey 3
22:28 Knjiga ili život
22:58 Opera box
23:35 Nijemi svjedok 15
01:15 Retrovizor: Capri 3
02:10 Retrovizor: Mučke 7A,
humoristična serija
03:00 Noćni glazbeni
program - spotovi



08:10 Monsuno,
crtana serija
08:35 Lego Ninjago,
crtana serija
09:00 TV izlog
09:15 Kako vrijeme
prolazi, serija
10:15 TV izlog
10:30 Sila, serija
11:35 Larin izbor, serija
12:25 In magazin R
13:05 Zauvijek susjedi,
serija
13:35 Ninja ratnici,
serija
14:05 Nikita, serija
15:50 Ninja ratnici,
serija
16:20 Zauvijek susjedi,
serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme
prolazi, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Lud, zbunjen,
normalan
21:00 LIDL - Minuta
do Europe
21:05 Final fight -
Varaždin
23:30 Brisač, igrani film
01:35 Standardni
postupak, film

03:45 Ezo TV, tarot show
05:15 Dnevnik Nove TV
06:05 Kraj programa



05.25 RTL Dana
06.10 Ekkluziv Tabloid
06.35 Ben 10: Ultimate Alien
07.00 Moji džepni ljubimci,
crtana serija
07.15 Yu-Gi-Oh!,
animirana serija
07.45 Virus attack,
08.15 Cobra 11
09.30 Tog se nitko nije
sjetio!, game show
10.25 Divlja ruža, telenovela
11.20 Obitelj Rey, telenovela
12.35 Nebo i zemlja,
dramska serija
13.45 Avenida Brasil,
dramska serija
14.50 Cobra 11,
15.55 Cobra 11,
akcijska serija
16.55 RTL 5 do 5,
Informativna emisija
17.10 Galileo, zabavna/
obrazovna emisija
18.05 Ekkluziv Tabloid,
magazin
18.30 RTL Danas
19.05 RTL Vrijeme
19.10 Tog se nitko nije
sjetio!, game show
20.00 U dobru, zlu i kiču,
dokumentarna serija
21.10 Put do zrelosti 2,
igrani film, komedija
23.05 Eurojackpot
23.10 Komikaze,
humorni panel show
23.55 Kazna, igrani film
01.55 RTL Danas

**SUBOTA
1.6.2013.**


05:55 Drugo mišljenje
06:25 Najava programa
06:30 TV Kalendar
06:42 PP
06:45 Knjiga ili život
07:15 Iza ekrana
07:50 Hrvatska kronika BiH
08:10 U sjeni vješala,
američki film
09:30 Krila nad močvarom,
dokumentarni film
10:00 Vijesti
10:05 Vijesti iz kulture
10:15 HAK - promet inf
10:20 Kućni ljubimci
11:05 Normalan život,
emisija o obitelji
12:00 Dnevnik 1
12:35 Veterani mira,
emisija za branitelje

13:20 Duhovni izazovi
13:50 Prizma,
14:35 Globalno sijelo
15:05 Reporter
16:00 Ne krivite psa,
dokumentarna serija
17:00 Vijesti
17:10 HAK - promet info
17:15 Znanstvene vijesti
17:20 Kulturna baština
18:05 Lijepom našom:
Tomislavgrad
19:10 Crtani film
19:30 Dnevnik
20:10 Uz nas niste sami:
Palčić gore
22:15 Dnevnik 3
22:35 Vijesti iz kulture
22:43 Sport
22:46 Vrijeme sutra
22:48 HAK - promet info
23:00 Sve što ostaje, serija
00:40 Filmski maraton, 1.
film
02:25 U sjeni vješala,
američki film
03:45 Ne krivite psa,
dokumentarna serija
04:35 Skica za portret
04:55 Jelovnici izgubljenog
vremena:
05:15 Paralele,
vanjskopolitička emisija
05:45 Sveti Gaudencije
Osorski - zaboravljeni
svetac
06:10 Lijepom našom:
Belišće



04:35 Spektar,
unutrašnjopolitički
magazin
05:20 Putovanja željeznicom
4, dokumentarna serija
06:05 Tom i Jerry
06:30 Crtana serija
06:35 Wot wot's, crtana serija
06:45 Matkova čudovišta
07:00 Merlin 4
07:45 Novi klinici s Beverly
Hillsa 4, serija za mlade
08:30 Babybonus,
emisija pod
pokroviteljstvom
09:00 Mala TV
09:30 Teletubbies
10:00 Lasse majas detektiv
byra - Kameleontens
hämnd, film
11:30 Podravka - Okusi za
sve jezike: Grčka
11:40 Podravka - Okusi za
sve jezike: V. Britanija
11:50 Podravka -
Okusi za sve jezike:
Njemačka
2:15 A Plumm Summer, film
14:00 Glazba, glazba
14:35 Obrtnik i partner
15:10 Rukomet, LP: Kielce -
Barcelona

16:55 Beograd: Vaterpolo,
EL - Final Four
19:25 Rukomet, kvalifikacije
za SP: Francuska - Hrvatska
21:05 Priča iz Bronxa, film
23:05 Majstorski ciklusi
HRT-a
00:05 Odvjetnička elita, serija
00:50 Capri 3, serija
01:35 Mučke 7A
02:25 Noćni glazbeni
04:25 Noćni glazbeni
program
--:-- Tenis Roland Garros



07:15 Okusi Hrvatske
07:40 Hank
08:25 Lego Chima
08:50 Ninja kornjače
09:15 Beyblade Metal
Master
09:45 Winx Club
10:10 Štrumpfovi
10:40 Power Rangers
11:05 Zauvijek susjedi
12:15 Tko je ta
djevojka?, film
14:05 Posljednji Mimzy,
igrani film
15:55 Provereno
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Lud, zbunjen,
normalan
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Crno svitanje,
igrani film
22:00 Punisher:
Ratna zona, film
23:55 Crveni planet, film
01:50 Američka
razbibriga, film
04:10 Ezo TV, tarot show
05:40 Dnevnik Nove TV



06.45 RTL Danas
07.25 Ekkluziv Tabloid
07.45 Yu-Gi-Oh!
08.10 Virus attack
08.30 Uvrnuti čupavci
09.00 Aladdin
09.25 Timon i Pumbaa
10.05 Učilica, kviz za djecu
10.55 Galileo
12.10 Iza druge dimenzije
film
13.40 Hannah Montana/
Miley Cyrus: Koncert -
najbolje od oba svijeta
15.15 Krv nije voda, serija
17.05 Smrtonosnih 6
18.30 RTL Danas
19.07 RTL Vrijeme,
19.10 Galileo
20.00 Razbijač, igrani film
21.40 Carstvo vatre, film
23.35 Imitator, igrani film
01.50 Astro show
02.50 RTL Danas

NEDJELJA
2.6.2013.


07:13 Najava programa
 07:18 TV Kalendar
 07:30 Duhovni izazovi
 08:05 Zlatna kinoteka:
 Strateška zračna obrana,
 američki film
 09:55 HAK - promet info
 10:00 Vijesti
 10:05 Vijesti iz kulture
 10:15 ni DA ni NE:
 Znanost i umjetnost
 11:10 Ubojstvo, napisala je
 12:00 Dnevnik 1
 12:30 Plodovi zemlje
 13:25 Rijeka: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 15:05 Mir i dobro
 15:40 Divlji u srcu 6
 16:30 Vrtlarica
 17:00 Vijesti
 17:10 HAK - promet info
 17:15 Cranford 2, mini-serija
 19:05 Najava programa
 19:10 Crtani film
 19:30 Dnevnik
 20:10 Odmori se, zaslužio si
 20:50 Lokalni izbori 2013. -
 drugi krug
 22:35 Dnevnik 3
 23:10 Putem europskih
 fondova
 23:30 Strani igrani film
 01:25 Stick and Stones,
 kanadski film
 02:55 Ubojstvo
 03:40 Skica za portret
 04:00 Jelovnici izgubljenog
 vremena
 04:20 Divlji u srcu 6, serija
 05:05 Sve u 7!, kviz



06:25 Veterani mira
 07:10 Pipi Duga Čarapa
 07:35 Corto Malteze
 08:00 Koncert ozbiljne glazbe
 09:05 Strani igrani film -
 nostalgija
 10:40 Biblija
 10:50 Portret crkve i mjesta
 11:00 Dubrovnik:
 Misa, prijenos
 12:05 Stick and Stones,
 kanadski film
 13:40 Igrani film
 15:25 Babybonus
 16:00 Olimp
 17:00 Nogomet - Hrvatska -
 Zrinski, reportaža
 17:15 Magazin
 17:55 Kaštel Sućurac:
 Odbojka - Kvalifikacije
 za EP: Hrvatska -
 Slovenija

19:30 Specijalitet dana s
 Nigelom Slaterom
 20:00 Konačno odbrojavanje,
 američki film
 21:45 Rukomet,
 LP - snimka finala
 23:05 INmusic Festival
 Jarun - Gogol Bordelo
 00:20 Odvjetnička elita
 01:10 Capri 3, serija
 01:55 Mučke 7B
 02:45 Noćni glazbeni spotovi
 04:45 Glazbene emisije iz
 arhiva HTV-a



06:30 Okusi Hrvatske
 06:55 Hank
 07:25 TV Izlog
 07:40 Lego Chima
 08:05 Ninja kornjače
 08:30 Beyblade Metal
 Master
 09:00 Winx Club
 09:25 Štrumpfovi
 10:20 Power Rangers
 Samurai
 10:45 Od zida do zida
 11:15 Zauvijek susjedi
 12:25 Sestra Hawthorne
 14:25 Velika pandina
 avantura, film
 16:10 In magazin vikend
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Lud, zbunjen,
 normalan
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Policijska
 akademija 7:
 Moskovski
 zadatak, film
 21:45 Dobrodošli u
 džunglu, igrani film
 23:40 Crno svitanje,
 igrani film
 01:30 Punisher:
 Ratna zona, film
 03:20 Mera nije tu,
 igrani film
 05:30 Sestra Hawthorne
 07:00 Dnevnik Nove TV



06:00 RTL Danas
 06:35 Krv nije voda, serija
 07:25 Aladdin
 07:50 Timon i Pumba
 08:20 Virus attack
 08:35 Uvrnuti čupavci
 09:20 Galileo
 10:30 Smrtonosnih 60
 11:45 TV prodaja
 12:00 Phineas i Ferb: Iza
 druge dimenzije -
 TV premijera,
 igrani film, animirani
 13:40 Broadchurch, serija
 14:40 Broadchurch, serija
 15:40 Krv nije voda, serija
 16:35 U dobru, zlu i kiču

HRT1 1.06. 2013 20:10
Uz nas niste sami -
»Palčić gore«, prijenos
humanitarne akcije


U medijskom projektu »Uz nas niste sami« za 2013. godinu HRT je medijski pokrovitelj, a Klub roditelja nedonoščadi »Palčići« organizator vrijedne humanitarne akcije »Palčić gore«. Pratimo prijenos priredbe iz studija HRT-a na Prisavlju na kojoj će se prikupljati sredstva za skrb nedonoščadi. I dalje pozivamo građane da se uključe u akciju uplatom na žiro-račun akcije »Palčić gore« Societe Generale - Split -ska banka d.d. 2330003-1552050516 IBAN : HR1723300031552050516. Ili pozivom na humanitarni telefon 060 9098.

Pokažimo im da uz nas nisu sami, darujemo život jer život nema cijenu!

17:35 RTL Extra Magazin
 18:30 RTL Danas
 19:07 RTL Vrijeme
 19:10 Galileo
 20:00 Obitelj Robinson,
 igrani film, animirani
 22:00 CSI: Miami, serija
 22:55 CSI: Miami, serija
 23:50 CSI: Miami, serija
 00:45 Komikaze,
 humoristični panel show
 01:30 Astro show,
 emisija uživo
 02:30 RTL Danas,
 informativna emisija
 03:00 Razbijač,
 igrani film, akcijski

PONEDJELJAK
3.6.2013.


06:10 Mir i dobro
 06:45 TV Kalendar
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:40 Dobro jutro, Hrvatska
 09:05 Vijesti
 09:10 Dobro jutro, Hrvatska
 09:55 ZABA EU
 10:00 Vijesti
 10:05 Vijesti iz kulture
 10:15 Putovanja željeznicom
 4, dokumentarna serija
 11:05 U svijetu nekretnina,
 dokumentarna serija
 12:00 Dnevnik 1
 12:35 Nasljednica s
 Vendavala, telenovela
 13:30 Dr. Oz 3, talk-show
 14:15 Skica za portret
 14:30 Vijesti uz hrvatski
 znakovni jezik
 14:39 Vrijeme sutra
 14:45 Treća dob,
 emisija za umirovljenike
 15:15 Glas domovine
 15:45 Amerika: pogled
 odozgo - Rhode Island

16:32 Kuharski duet
 17:00 Vijesti
 17:10 Hrvatska uživo
 18:00 HAK - promet info
 18:05 Puna kuća Raftera
 18:55 Podravka - Okusi za
 sve jezike: Slovenija
 19:10 Tema dana
 19:30 Dnevnik
 20:03 ZABA EU
 20:30 Potrošački kod
 21:05 Nulta točka,
 politički talk-show
 22:15 Dnevnik 3
 22:35 Vijesti iz kulture
 22:43 Sport
 22:46 Vrijeme sutra
 22:48 HAK - promet info
 22:55 Na rubu znanosti
 23:50 Ludnica u Clevelandu
 3, humoristična serija
 00:10 obiteljski igrani film
 01:55 Strana igrana serija
 03:25 Dr. Oz 3, talk-show
 04:05 Skica za portret
 04:15 Jelovnici
 izgubljenog vremena



05:20 U svijetu nekretnina,
 dokumentarna serija
 06:15 Nasljednica s
 Vendavala
 07:30 Crtana serija
 07:55 Teletubbies,
 animirana serija
 08:20 Vatrene kugle 2,
 serija za djecu
 08:45 H2O Uz malo vode!
 10:00 Dolina sunca, serija
 10:45 Ciklus filmskog
 spektakla
 12:35 Reprizni program
 13:05 Strani igrani film -
 obiteljski
 14:45 Degraasi 4
 15:10 Školski sat
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:35 Dolina sunca

17:25 Lijepom našom:
 Tomislavgrad
 18:25 Dokumentarni film
 za mlade
 19:00 Mala TV
 19:30 Specijalitet dana s
 Nigelom Slaterom
 20:00 Turistička klasa
 20:30 Rekonstrukcija
 21:00 Igra, američki film
 23:05 Zakon i red:
 Odjel za žrtve 12, serija
 23:50 Dva i pol muškarca 9,
 humoristična serija
 00:15 Eureka 5, serija
 01:00 Retrovizor:
 Odvjetnička elita
 01:45 Retrovizor: Capri 3,
 serija
 02:30 Retrovizor: Mučke 7B,
 humoristična serija
 04:05 Noćni glazbeni
 program - spotovi



07:15 Monsuno
 07:35 Lego Ninjago,
 08:00 TV izlog
 08:15 Kako vrijeme
 prolazi
 09:15 TV izlog
 09:30 Nikita, serija
 11:15 In magazin vikend
 12:00 Zauvijek susjedi,
 serija
 13:05 Ninja ratnici, serija
 13:35 Nikita,
 15:20 Ninja ratnici,
 15:50 Zauvijek susjedi
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 In magazin
 18:05 Kako vrijeme
 prolazi, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Da sam oblak,
 serija
 21:05 LIDL - Minuta
 do Europe
 21:10 Da sam oblak

22:00 Večernje vijesti
22:20 Larin izbor
23:15 Djevojke na zadatku
00:15 Dobrodošli u džunglu, igrani film
02:05 Nikita
03:35 Djevojke na zadatku, serija
04:10 Ezo TV, tarot show
05:10 Dnevnik Nove TV
06:00 In magazin vikend



05:25 RTL Danas
06:05 RTL Extra Magazin
06:50 Ben 10: Ultimate Alien
07:15 Moji džepni ljubimci
07:35 Yu-Gi-Oh!
08:00 Virus attack
08:30 Obitelj Robinson, igrani film
10:35 Tog se nitko nije sjetio!, game show
11:35 Divlja ruža
12:45 Obitelj Rey
13:40 Nebo i zemlja
14:50 Cobra 11
15:55 Cobra 11
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 RTL Vrijeme
19:10 Tog se nitko nije sjetio!, game show
20:00 Avenida Brasil
21:10 Oči zmaja, film
22:55 RTL Vijesti
23:15 Vratit će se rode, film
00:45 CSI: Miami
01:20 Astro show,
01:40 CSI: Miami
04:25 RTL Danas, informativna emisija

**UTORAK
4.6.2013.**



06:10 Znanstvena petica
06:45 TV Kalendar
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
08:35 Vijesti
09:10 Dobro jutro, Hrvatska
09:55 ZABA EU
10:00 Vijesti
10:15 Daleki europski sjever
11:05 U svijetu nekretnina
12:00 Dnevnik 1
12:35 Nasljednica s Vendavala
13:30 Dr. Oz 3, talk-show
14:15 Skica za portret
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Među nama
15:15 Kulturna baština

15:30 Fotografija u Hrvatskoj
15:45 Amerika: pogled odozgo - Tennessee
16:32 Kuharski duet
17:00 Vijesti
17:10 Hrvatska uživo
18:05 Puna kuća Raftera
18:55 Podravka - Okusi za sve jezike: Danska
19:05 Najava programa
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:03 ZABA EU
20:05 Paravan
21:00 Ljubavna pisma s predumišljajem
22:45 Dnevnik 3
23:05 Vijesti iz kulture
23:16 Vrijeme sutra
23:18 HAK - promet info
23:25 Moja obitelj, američki film
01:25 Tko je ubio djecu Atlante?, američki film
04:35 Dr. Oz 3
05:20 U svijetu nekretnina



05:30 Putovanja željeznicom
06:15 Nasljednica s Vendavala
07:00 Mala TV
07:30 Crtana serija
07:55 Teletubbies serija
08:20 Vatrene kugla 3
08:45 H2O Uz malo vode
09:10 Školski sat
10:00 Dolina sunca, serija
10:45 Strani igrani film - hit
12:30 Obrtnik i partner
13:05 Tko je ubio djecu Atlante?, američki film
15:10 Školski sat
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Dolina sunca, serija
17:20 Damin gambit
18:00 ni DA ni NE:
Broj gimnazijalaca u RH

18:50 Crtani film
19:00 Mala TV
19:30 Nigel Slater's Simple Cooking 1
19:55 Večeras
20:00 Zašto smo se vjenčali, film
22:00 Optuženi 2, serija
22:50 Zakon i red: Odjel za žrtve 12
23:35 Dva i pol muškarca 9
00:00 Eureka 5, serija
00:45 Retrovizor: Lovci na natprirodno
01:30 Retrovizor: Capri 3
02:15 Retrovizor: Mučke 7B
03:20 Noćni glazbeni program - spotovi



06:20 Larin izbor, serija
07:05 Monsuno, crtana serija
07:30 Lego Ninjago, TV izlog
07:55 Kako vrijeme prolazi, serija R
08:10 TV izlog
09:10 Da sam oblak
09:25 In magazin
11:20 Zauvijek susjedi, serija R
13:05 Ninja ratnici, serija
13:35 Nikita, serija
15:20 Ninja ratnici, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Da sam oblak, serija
21:05 LIDL - Minuta do Europe
21:10 Da sam oblak, serija
22:00 Večernje vijesti
22:20 Larin izbor, serija
23:15 Djevojke na zadatku, serija
00:15 Što se dogodilo Natalee Holloway?, igrani film
01:50 Nikita, serija
03:20 Djevojke na zadatku, serija
04:05 Ezo TV, tarot show
05:05 Dnevnik Nove TV
05:50 In magazin R
06:20 Kraj programa



05:35 RTL Danas
06:20 Ekkluziv Tabloid
06:40 Ben 10: Ultimate Alien,
07:05 Moji džepni ljubimci
07:25 Yu-Gi-Oh!
07:50 Virus attack
08:05 TV prodaja
08:20 Cobra 11
09:20 TV prodaja
09:35 Tog se nitko nije sjetio!, game show
10:30 Divlja ruža, telenovela
11:25 Obitelj Rey, telenovela
12:25 TV prodaja
12:40 Nebo i zemlja, dramska serija
13:50 Avenida Brasil
14:50 Cobra 11
15:55 Cobra 11
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 RTL Vrijeme
19:10 Tog se nitko nije sjetio!, game show

20:00 Avenida Brasil
21:10 Uvod u anatomiju
22:00 Uvod u anatomiju
23:00 RTL Vijesti,
23:20 Vratit će se rode, film,
00:20 Oči zmaja, igrani film,
02:10 Astro show
03:10 RTL Danas
03:45 Kraj programa

**SRIJEDA
5.6.2013.**



06:10 Među nama
06:45 TV Kalendar
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
08:35 Vijesti
09:10 Dobro jutro, Hrvatska
09:55 ZABA EU
10:00 Vijesti
10:05 Vijesti iz kulture
10:15 Daleki europski sjever
11:05 U svijetu nekretnina
12:00 Dnevnik 1
12:20 TV Kalendar
12:35 Nasljednica s Vendavala, telenovela
13:30 Dr. Oz
14:15 Skica za portret
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:39 Vrijeme sutra
14:45 Riječ i život
15:15 Alpe Dunav Jadran
15:45 Amerika: pogled odozgo - Vermont
16:32 Kuharski duet
17:00 Vijesti
17:10 Hrvatska uživo
18:00 HAK - promet info
18:05 Puna kuća Raftera
18:55 Podravka - Okusi za sve jezike

19:05 Najava programa
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:03 ZABA EU
20:05 LOTO 7/39
20:10 Solo, dokumentarni film
21:05 Strana dokumentarna serija
22:15 Dnevnik 3
22:55 Drugi format
23:40 Ludnica u Clevelandu 3
00:00 Priča o Solken Laumann, kanadski film
01:35 Strana igrana serija



03:05 Dr. Oz 3, talk-show
03:45 Drugi format
04:25 Reprizni program
04:50 Skica za portret
05:00 Jelovnici izgubljenog vremena
05:20 U svijetu nekretnina

05:30 Daleki europski sjever
06:15 Nasljednica s Vendavala, telenovela
07:00 Mala TV
07:30 Crtana serija
07:55 Teletubbies
08:20 Vatrene kugla 3
08:45 H2O Uz malo vode! 1
09:10 Školski sat
10:00 Dolina sunca, serija
10:45 Ciklus hrvatskog filma: Ljubavna pisma s predumišljajem
13:10 Zlatna volja: Priča o Silken Laumann, kanadski film
14:45 Degrassi 4, serija za mlade
15:10 Školski sat
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Dolina sunca, serija
17:25 Život leti, kapetane - snimka koncerta u čast Dražena Petrovića
19:00 Mala TV
19:30 Nigel Slater's Simple Cooking 1
20:00 Top Gear 16, dokumentarna serija
20:50 Glazba, glazba
21:00 Državni neprijatelj br. 1
22:50 Zakon i red: Odjel za žrtve
23:35 Dva i pol muškarca 9, humoristična serija
00:00 Eureka 5, serija
00:45 Retrovizor: Lovci na natprirodno
01:30 Retrovizor: Capri 3, serija
02:15 Retrovizor: Mučke 7B
03:38 Noćni glazbeni program - spotovi



06:20 Larin izbor
07:05 Monsuno
07:30 Lego Ninjago
07:55 TV izlog
08:10 Kako vrijeme prolazi, serija
09:10 TV izlog
09:25 Da sam oblak
11:20 In magazin R
12:00 Zauvijek susjedi
13:05 Ninja ratnici, serija
13:35 Nikita, serija
15:20 Ninja ratnici, serija
15:50 Zauvijek susjedi, Vijesti Nove TV
17:00 In magazin
17:25 Kako vrijeme prolazi, serija
18:05 Dnevnik Nove TV
19:15 Da sam oblak, serija
20:05 LIDL
21:05 Da sam oblak
21:10 Večernje vijesti
22:00 Larin izbor, serija
00:15 Izvan kontrole,

igrani film
02:25 Nikita, serija
03:55 Djevojke na zadatku
04:40 Ezo TV
05:40 Dnevnik Nove TV



05.35 RTL Danas
06.20 Ekkluziv Tabloid
06.40 Ben 10: Ultimate Alien
07.05 Moji džepni ljubimci
07.25 Yu-Gi-Oh!
07.50 Virus attack
08.20 Cobra 11
09.35 Tog se nitko nije sjetio!, game show
10.30 Divlja ruža
11.25 Obitelj Rey
12.40 Nebo i zemlja
13.50 Avenida Brasil
14.50 Cobra 11,
15.55 Cobra 11
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Galileo
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.05 RTL Vrijeme
19.10 Tog se nitko nije sjetio!
20.00 Avenida Brasil
21.10 Mentalist
23.00 RTL Vijesti
23.20 Hawaii Five-0
01.15 Astro show
02.15 Vratit će se rode
04.25 RTL Danas

**ČETVRTAK
6.6.2013.**



06:10 Riječ i život
06:45 TV Kalendar
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
08:35 Vijesti
09:10 Dobro jutro, Hrvatska
09:55 ZABA EU
10:00 Vijesti
10:05 Vijesti iz kulture
10:15 Daleki europski sjeve
11:05 U svijetu nekretnina
12:00 Dnevnik 1
12:20 TV Kalendar
12:35 Nasljednica s Vendavala
13:30 Dr. Oz 3, talk-show
14:15 Skica za portret
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:39 Vrijeme sutra
14:45 Trenutak spoznaje
15:15 Pozitivno
15:45 Amerika: pogled odozgo - Georgia
16:31 Kuharski duet
17:00 Vijesti
17:10 Hrvatska uživo
18:00 HAK - promet info
18:05 Puna kuća Raftera
18:55 Podravka - Okusi za sve jezike
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:03 ZABA EU
20:05 Moć boja: Plava
20:40 Spektar
21:30 Paralele
22:00 Pola ure kulture
22:40 Dnevnik 3
23:00 Vijesti iz kulture
23:20 Staten Island, film
00:55 Gli ultimi della classe, talijanski film

02:35 Strana igrana serija
04:05 Dr. Oz 3, talk-show
04:50 Skica za portret
05:00 Jelovnici izgubljenog vremena
05:20 U svijetu nekretnina, dokumentarna serija



05:30 Daleki europski sjever
06:15 Nasljednica s Vendavala, telenovela
07:00 Mala TV
07:30 Crtana serija
07:55 Teletubbies, animirana serija
08:20 Vatrena kugla
08:45 H2O Uz malo vode! 1, serija za djecu
09:10 Školski sat
10:00 Dolina sunca, serija
10:45 Strani igrani film
12:35 Reprizni program
13:05 Gli ultimi della classe, film
14:45 Degrassi
15:10 Školski sat
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Dolina sunca
17:20 Domaći dokumentarni film
18:10 Gradi, ruši, gradi - dokumentarni film
18:35 Turistička klasa
19:05 Mala TV:
19:30 Nigel Slater's Simple Cooking 1
20:00 Rim: Atletika - Dijamantna liga
22:05 Simpsoni 21, crtana serija

22:30 Zakon i red:
Odjel za žrtve 12
23:15 Dva i pol muškarca 9
23:40 Eureka 5, serija
00:25 Lovci na natprirodno
01:10 Capri 3, serija
01:55 Retrovizor: Mučke 7B
02:55 Noćni glazbeni program - spotovi
04:55 Glazbene emisije iz arhiva HTV-a



06:20 Larin izbor
07:05 Monsuno
07:30 Lego Ninjago
07:55 TV izlog
08:10 Kako vrijeme prolazi
09:10 TV izlog
09:25 Da sam oblak, serija
11:20 In magazin R
12:00 Zauvijek susjedi
13:05 Ninja ratnici, serija
13:35 Nikita, serija
15:20 Ninja ratnici, serija
15:50 Zauvijek susjedi
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Da sam oblak
21:10 LIDL - Minuta do Europe
21:15 Provjereno
22:20 Večernje Vijesti
22:40 Larin izbor
00:20 Treptaj, igrani film
02:15 Samo igra, film
04:40 Ezo TV, tarot show

05:25 Dnevnik Nove TV
06:15 Kraj programa



05.35 RTL Danas, informativna emisija
06.20 Ekkluziv Tabloid
06.40 Ben 10: Ultimate Alien,
07.05 Moji džepni ljubimci
07.25 Yu-Gi-Oh!
07.50 Virus attack
08.05 TV prodaja
08.20 Cobra 11
09.20 TV prodaja
09.35 Tog se nitko nije sjetio!
10.30 Divlja ruža
11.25 Obitelj Rey, telenovela
12.25 TV prodaja
12.40 Nebo i zemlja
13.50 Avenida Brasil
14.50 Cobra 11,
15.55 Cobra 11
16.55 RTL 5 do 5,
Informativna emisija
17.10 Galileo
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
informativna emisija
19.05 RTL Vrijeme
19.10 Tog se nitko nije sjetio!
20.00 Avenida Brasil
21.10 Broadchurch
22.05 Broadchurch
23.10 RTL Vijesti
23.30 CSI: NY
00.30 CSI: NY
01.30 Hawaii Five-0
02.25 Astro show
03.25 Hawaii Five-0
04.15 RTL Danas,
informativna emisija
04.55 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 14,40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija • Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Populane melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18,15 'Vojvodanski tjedan'
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
• 20,00 Divni novi svijet
• 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
• 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
• 20,55 Odjava programa



104,4 Mhz

NOGOMET

Katastrofa Sonćana u šokačkom derbiju

SONTA – U 23. kolu Međuopćinske nogometne lige Sombor na stadionu u Sonti odigran je šokački derbi između domaćeg Dinama i Dunava iz Bačkog Monoštora. U žustroj, borbenoj i za oko vrlo lijepoj utakmici gosti su plavima očitali lekciju iz jednostavnosti nogometne igre i teško ih porazili rezultatom od 1–6 (0–3). Dok su Dinamovci ‘umirali u ljepoti’ i jalovo napadali, Monoštorci su u brzim i jednostavnim kontrama postizali zgoditke. Od početka utakmice Sonćani su diktirali tempo i stvarali prigode, od kojih ni najizglednije nisu uspijevali realizirati. U samom finišu prvog poluvremena, kad su svi očekivali odlazak na odmor bez zgoditaka, gosti su nokautirali Dinamovce. U 40. minuti Ilić je realizirao jednu munjevitku kontru u tri poteza, a Balaž je u 44. i 45. minuti svladao indisponiranog vratara Smiljanića. Goleada je nastavljena u drugoj dionici. Plavi su i dalje napadali, ali su mrežu tresli gosti: u 55. Vakoš, te u 63. i 90. minuti igrač utakmice Balaž. Kmezić je uspio postići samo počasni zgoditak za domaćine u 77. minuti.

Temeljem članka 25. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Sl. glasnik RS« br.135/04, 36/09) Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj

OBAVJEŠTAVA

Gradska uprava, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj: Izdala je pod brojem IV-05-I-501-247/2013 dana 27.05.2013. rješenje kojim je dana suglasnost za Studiju o procjeni utjecaja na životni okoliš projekta »Radio bazna postaja NS2029_03SU_Subotica_Kosovska«.

SADRŽAJ ODLUKE

Rješenjem broj. IV-05-I-501-247/2013 dana 27.05.2013. godine naloženo je investitoru VIP Mobile, Beograd, da osigura provođenje mjera kroz proces projektiranja, izvođenja radova i tijekom eksploatacije objekta naročito da

- osigura periodična ispitivanja nakon puštanja u rad izvora, jedanput svake druge godine
- periodične kontrole glede provjere kompletnosti i funkcionalnosti opreme bazne postaje i antenskog sustava.

RAZLOZI ZA DONOŠENJE

Predmetni objekt obuhvaćen je odredbama Uredbe o utvrđivanju Liste projekata za koje je obavezna procjena utjecaja i Liste projekata za koje se može zahtijevati procjena utjecaja (»Sl. glasnik RS« br.114/08) i to točkom 12 Infrastrukturni projekti podtočka 13. Telekomunikacijski objekti mobilne telefonije (bazne radio postaje). Vrijednost efektivne izražene snage u dostavljenoj dokumentaciji za bazne postaje veća je od 250 W, za koju se procjenjuje utjecaj na životni okoliš.

Pored gore navedenog i činjenica da će se za postavljanje antenskog sustava mobilne telefonije graditi stup, kao i da predmetna lokacija pripada zoni stanovanja, upućuje na potrebu izrade Studije. <http://www.subotica.rs/sr/4153/oglašavanje>

Poraz Zrinjskog

SUBOTICA – Nogometaši Zrinjskog 1932 doživjeli su visok poraz na gostujućem susretu kod momčadi Solida (5-1). U sljedećem, 24. kolu od 17,30 u subotu, 1. lipnja, na svom terenu u Aleksandrovu dočekuju ekipu Poljoprivrednika.

VESLANJE**Zlato Mačkovića u osmercu**

MINSK – Prvenstvo Europe u veslanju za juniore održano je prošlog vikenda (25. - 26. svibnja) u Minsku (Bjelorusija). Veslački klub Palić je imao svog predstavnika u državnoj izbornoj vrsti - Martina Mačkovića, koji je nastupio kao član osmerca. Posada tog čamca je u finalnoj utrci stigala prva i time nakon 20 godina donijela prvu i to najsajniju medalju u ovoj prestižnoj kategoriji. Veslač Palića Martin Mačković je ovim rezultatom potvrdio svoje mjesto u reprezentaciji. Nakon kraće pauze uslijedit će pripreme za nastup na Svjetskom prvenstvu za junior, koje će se od 7. do 11. kolovoza ove godine održati u Trakaiju u Litvaniji.

ŠAH**Prva individualna pobjeda**

MALI IDOŠ – Šahist HAŠK-a Zrinjskog Ferenc Seleš zabilježio je prvu individualnu pobjedu za svoju momčad, koja je izgubila od Egysega (1,5 – 6,5) na gostovanju u Malom Idošu. U sljedećem, 4. kolu Sjevernobačke šahovske lige HAŠK Zrinjski bit će domaćin Bački iz Pačira, a nekoliko njegovih prvotimaca nastupit će i na Otvorenom prvenstvu Subotice.

RUKOMET**Sonćanke pobjedom završile prvenstvo**

SONTA – Mlade igračice ŽRK-a Sonta u subotu su na svojem parketu dočekale izravne rivalke za 4. mjesto u prvenstvu Treće lige Srbije – Srijem Južna Bačka, ekipu ŽRK-a Hajduk iz Beške. Od početka utakmice domaće igračice su igrale žustro, s čvrstom obranom i munjevitim kontrama, pa su već u 16. minuti imale prednost od 10–2. Do samog kraja utakmice igrale su vrlo angažirano, velikom borbenošću su nadoknadile odsustvo po mnogima najbolje igračice Sanje Vidaković. Ovakva igra Sonćanki rezultirala je ubjedljivom pobjedom od 25–16. Na koncu prvenstva Sonćanke su se plasirale na 4. mjesto, što je veliki uspjeh za ovu, po dobi igračica najmlađu ekipu lige.





Igračica pred kojom je lijepa budućnost pod obručima

Najuspješnija sezona somborske košarkašice

možda bila utakmica života. Bilo je još dobrih utakmica ove sezone, kao što je ona u Bačkoj Topoli kada sam dala 35 poena, uz četiri trice», priča Dragana Kekezović o netom završenoj sezoni.

TATA NAJVEĆA POTPORA

Košarku je počela trenirati kao osmogodišnjakinja, a to što je danas uspješna sportašica ponajviše može zahvaliti svom tati Draganu.

»Gledala sam s tatom često košarku i stalno sam mu dosađivala da mi napravi koš. On je u dvorištu postavio obruč od kotača za bicikl, pokazao mi osnovne korake i rekao da ga zovem kada deset puta zaredom dam koš. Bilo je to već poslije pet minuta. Na prvi trening otišla sam na nagovor prijateljice i tako je počelo«, priča Dragana s kojom smo razgovarali u njenom Somboru u koji dolazi kod god ima priliku. Da je riječ o djevojčici koja će u košarci postići nešto više vidjelo se vrlo brzo, pa je već u petom razredu Dragana dobila prve pozive iz drugih klubova. U sedmom razredu igrala je s dvojnomo licencijom – za somborski klub i za klub Subotica 96. Kada se somborski ženski košarkaški klub ugasio, Kekezović je otišla u Čelarevo, gdje je iako po uzrastu pionirske kategorije igrala u juniorskom timu,

u prvoj petorci. Te je godine pozvana i u reprezentaciju. A igrati u Čelarevu nije bilo ni malo jednostavno za Dragana koja je bila u Somboru. Preko tjedna trenirala je u Somboru s košarkašima, petkom ju je tata vozio na trening u Čelarevo, a vikendom na utakmice.

OD ČELAREVA DO SUBOTICE

»Prvi trener u Subotici bio mi je Ivan Ivković. Igrali smo Viba ligu, što je bila kao neka Vojvođanska liga. U Viba ligi osvojile smo prvo mjesto i ja sam bila proglašena najboljom igračicom lige«, kaže Dragana. U prvi tim Spartaka prešla je na početku trećeg razreda srednje škole. Kada se priseća tog razdoblja Dragana kaže kako to baš i nije bila uspješna sezona, jest bila najmlađa, ali je po utakmici igrala smo po pet minuta. Za svoje mjesto u timu borila se korak po korak, sve do pozicije prve plejmejkerice, na kojoj je bila u prošlom prvenstvu i svojim igrama pridonijela da se Spartak vrati u Prvu ligu.

ZADOVOLJNA UVJETIMA U SPARTAKU

U sljedećoj prvenstvenoj sezoni Draganu i njene kolegice očekuju susreti u najjačoj ligi, u koju se vraćaju i Partizan, Vojvodina

i Radivoje Korać, koji su prethodnih sezona igrali »Jadransku ligu«. Kako sama kaže, očekuju je naporne pripreme i naporno najtecanje. Dragana, koja je i studentica Više trenerske škole u Subotici, zadovoljna je uvjetima koje ima u Subotici. Na pitanje o tome kakvi su joj daljnji planovi, odgovara kako joj je želja završiti studij i nakon toga upisati još dvije godine studija kako bi postala profesorica tjelesnog odgoja, a ne samo trenerica košarke.

»Što se tiče ženske košarke, u Srbiji nema niti velikog potencijala, niti novca, pa bih voljela otići u neki inozemni klub. Bilo je već poziva iz Hrvatske, točnije iz osječke Murse, ali nisam otišla iz financijskih razloga. Poziv iz Bosne i Hercegovine sam odbila, jer sam smatrala da baš u to vrijeme ne bi bilo korektno napustiti Spartak«, kaže Dragana i dodaje kako ipak ne namjerava tako skoro otići iz subotičkog kluba. Ponuda iz snova za nju bi bio poziv za igru u Americi u Women NBA ligi. Do tada čeka je Prva liga, pa je pitamo i što će joj u sljedećem prvenstvu biti najveći izazov.

»Definitivno Partizan, jer od 12 igračica deset su reprezentativke, a i trener Partizana je trener A selekcije«, ispalila je na koncu razgovora talentirana somborska košarkašica Dragana Kekezović.

Za košarkašicu iz Sombora Dragana Kekezović, koja već nekoliko godina košarku igra u Subotici, upravo završeno prvenstvo je najuspješnija sezona u njenoj košarkaškoj karijeri dugoj 13 godina. Ne samo da se KK Spartak, čija je Dragana plejmejkerica, vratio u Prvu ligu, već je ona u toj sezoni odigrala svoje najbolje utakmice. Rezultat toga je i stipendija Grada Subotice, koju je za 2013. godinu dobila ova mlada sportašica. Dragana je prva košarkašica iz Sombora koja igra u Prvoj ligi.

»Neke utakmice dobili smo i sa 100 poena razlike. Sjećam se kako smo Proleter iz Novog Sada na domaćem terenu dobili sa 140 i nešto prema 20 i nešto poena. U kvalifikacijama, koje dolaze posle regularnog dijela, čekale su nas utakmice s ekipama i Ljubovije i Smederevske Palanke. Ljuboviju smo dobile sa 15 koševa razlike. Ja sam u četvrtoj četvrtini dala četiri trice zaredom. To mi je

POGLED S TRIBINA

Hajduk

Prošle srijede, nakon neodlučenog uzvratnog susreta (3-3) protiv Lokomotive u Maksimiru, nogometaši Hajduka su šesti put u povijesti samostalne Hrvatske osvojili naslov pobjednika nacionalnog nogometnog kupa. Svaki naslov u konkurenciji superiorno nadmoćnog Dinama, osmostrukog uzastopnog prvaka, vrijedan je posebne pažnje, ali je ovaj neka-ko još vrijedniji i dugo će ostati upamćen u bogatoj, više od stotinu godina dugoj klupskoj historiji majstora s mora.



Kao što je dobro poznato, splitska nogometna svetinja već par godina grca u dugovima i besparici zbog koje je posljednjih sezona primorana bazirati se poglavito na snage iz svog omladinskog pogona i na po koje jeftinije inozemno pojačanje. U financijski neravnopravnoj borbi s modrim gorostasom iz Maksimira, ostaju samo mrvice u obliku mjesta koje vode u kvalifikacije za Ligu Europe i potencijalna šansa u kup natjecanju. S obzirom kako je Dinamo, posve neočekivano opterećen nastupima u Ligi prvaka, vrlo rano ispao iz nacionalnog kupa, u ovoj sezoni se iznenadno otvorila šansa za dugo čekani trofej. I ponos Dalmacije nije ispustio priliku da Rabuzinovo sunce ponovno obasja vitrine salona bilih na Poljudu.

Mišo Krstičević, koji je momčad vodio kroz cijelo prvenstvo i nadomak završnice kupa, i novopostavljeni trener Igor Tudor, uspjeli su, svaki na svoj način, okončati najvažniju bijelu misiju u posljednjih nekoliko godina. Konačno osvojiti jedan trofej i dokazati kako i naslovi mogu stići do Splita. Veličinu osvojenom pokalu hrvatskog nogometnog kupa daje i okolnost kako je osvojen u dvostrukom finalnom duelu protiv Lokomotive (2-1, 3-3), momčadi koja je osvojila naslov viceprvaka u prvenstvu i koju bili nisu niti jednom pobijedili u državnom šampionatu. Ali jesu kada je to bilo najpotrebnije. U finalu kupa. A velike momčadi to čine kada je to najpotrebnije...

D. P.

NOGOMET

Ispali Inter, Cibalia i Zagreb

Posljednjim, 33. kolom završeno je nogometno prvenstvo Hrvatske u sezoni 2012./13. Dinamo je prvak, kvalifikacije za Ligu Europe su izborili Lokomotiva, Rijeka i Hajduk, dok su elitno društvo napustili Inter, Cibalia i Zagreb. Sljedeće prvenstvo igrat će 10 momčadi, a plasman u 1. HNL izborio je prvak Druge lige Hrvatski dragovoljac.

Rezultati 33. kola: Dinamo – Hajduk 3:1, Istra 1961 – Lokomotiva 1:1, Zadar – Split 2:2, Zagreb – Rijeka 1:4, Inter – Slaven 2:0, Osijek – Cibalia 1:0

Pripreme za Škotsku

Hrvatska nogometna reprezentacija obavit će u Međugorju prvi dio priprema za predstojeći kvalifikacijski susret protiv Škotske, a potom slijedi odlazak u Zagreb, gdje će 7. lipnja na Maksimiru biti domaćin u novom ogledu za plasman na SP u Brazilu 2014. godine. Tri dana kasnije, 10. lipnja, slijedi prijateljski susret s Portugalom u Genevi.

KOŠARKA

Zadar u finalu

Pobjedom protiv Cedevite (86-81) u trećem susretu polufinalne serije, košarkaši Zadra izborili su plasman u finale doigravanja. Naslov prvaka Hrvatske bit će odlučan u seriji susreta između Cibone i Zadra, a pobjednički pokal pripast će momčadi koja prva izbori tri pobjede. Prednost domaćeg terena u eventualnoj majstorici imat će Cibona.

TENIS

Čilić u drugom kolu Roland Garrosa

Sigurnom pobjedom protiv Nijemca Petschnera (6-1, 6-2, 6-3) najbolji hrvatski tenisač Marin Čilić izborio je plasman u drugo kolo Roland Garrosa, drugog Grand Slam turnira u ovoj godini. Nažalost, hrvatske predstavnice Petra Martić, Donna Vekić i Mirjana Lučić Baroni poražene su već na startu Otvorenog teniskog prvenstva Francuske.

NAMA JE DOVOLJNO

DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

- Telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

Raspored sprovođa i umrlice na

Internetu: www.funero.co.rse-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Predajem sate: engleskog jezika, AutoCAD-a, ArchiCAD-a, 3Ds Max Desing-a. Tel.: 064/640-63-99.

Prodajem Nintendo Wii za 100 eura + 2 igrice. Tel.: 064/640-63-99.

Prodajem dva kauča i dvije fotelje, može i pojedinačno, usisavač Vox 1400W, žensku bundu od nerca boj 44. Tel.: 024/557-531 i 061/231-19-14.

U najljepšem dijelu Kertvaroša prodajem dio obiteljske kuće, poseban ulaz, cca 64m². Potrebna adaptacija. Cijena 14.000 eura. Postoji struja, voda, kanalizacija, mogućnost priključka na plin. Tel.: 024-572-875, 063/8838747.

Prodajem umjetničku sliku »Sofa« – ulje na platnu akademskog slikara Tilića. Cijena 1.500 eura. Tel.: 065 429 4097.

Povoljno izdajem veliko dvorište pogodno za parkiranje kamiona, većih vozila pa čak i za auto-plac, kod autobusnog kolodvora u Subotici, čuvano 0-24 h. Tel.: 064/9640745.

Prodajem stambeno poslovni prostor u strogom centru Subotice – Petra Drapšina 2, u površini od cca 48 m². Tel.: 063/75-44-440.

Prodajem Kirbi nov, neraspakovan, sentria mikron magic, hepa filtration with mikroalergen technology. Cijena 950 eura. Tel.: 0652190496.

Prodaju se tvornički univerzalni skoro nov cirkular, nov el. šporet s ravnom pločom HANSA, ZOB, spavaća starinska bunjevačka soba i oprema, nošnje, trpezarijski stol, stolice, tepih i sl. i moderna venčanica. Tel.: 060053570 ili 024-532570.

Prodajem bilijar stol – karambol iz 1875. godine, antikvit, veoma očuvan s 3 x 3 kugle od original slonovače. Rezervna čoja iz Amerike. Od 1983. godine uopće nekoristišten, za 3500 eura. Tel.: 024-572-875 ili 063-8838747.

Izdaje se dvosobni namješten stan na Proizivci. Tel.: 069 - 2887213.

Prodajem priručnike za pripremu državne mature u RH i to: matematika, hrvatski, engleski, te biologija, fizika, kemija. Zvati 063 - 8820654.

Izdajem jednosobni namješten stan, blizu Ekonomskog fakulteta, telefon, CATV, interfon, TA peč, priključak na ADSL. Tel.: 064 - 3285657.

Prodajem veću termoizolovanu kompletno završenu tehnički primljenu katnicu (13 x 11) sa suterenom, CG i svim infrastrukturnim priključcima (voda, kanalizacija, telefon, internet, gas) u centru Sombora. Tel.: 025-449-220; 064-280-84-32.

Prodajem traktor Torpedo tip TD 4506 izdanje 1979 god. Registriran, izvršena generalna popravka i u odličnom je stanju. Tel.: 061-1621820.

Prodajem sajle raznih dužina i debljina u Novom Sadu. Tel.: 063 8291-264.

Subotica - Centar, izdaje se poslovni prostor 96 m² – 4 prostorije pogodan za urede, predstavništva, agencije. Tel.: 024 529-745; 063 518-218.

Izrađujem hrastove čamce, 3 do 6 metara dužine i jasnova vesla. Prijevoz po dogovoru. Petar Okrugić, Morović Tel.: 064-3467056 www.okrugic-camci.co.rs

Prodajem Singer šivaći stroj star preko 100 godina. Malo korišten, sačuvan s original papirima, za 100 eura. Tel.: 572-875; 0638838747; 0690094246;

Primila bih na dvorbu, spremanje ili druge kućne poslove. Tel.: 065/531-99-28.

Iznajmljivanje čokoladne fontane za rođendane, vjenčanja i razne druge prigode. Tel.: 069/524-7860.

Izrađujem ručno šivene tradicionalne ženske bunjevačke, šokačke i mađarske papuče. Tel.: 064/054-3720.

Crikvenica – izdajem apartmane blizu mora. Tel.: +385 51 241-053.

Prodajem Renault CLIO 1,2 crvene boje, 3 vrata, decembar 2011, prešao 4500 km. Tel.: 063/516-300.

Prodaje se ulični dio kuće u Kertvarošu, u ulici Kizur Ištavana, površine 120 m² sa svom infrastrukturom. Objekt je legaliziran. Cijena 38.000,00 eura. Tel.: 063 8838747; 069 0094246.

Prodajem kozje mlijeko i sireve u Subotici. Tel.: 064 2380088.

Prodajem vijetnamske svinje i švicarske patuljaste koze. Tel.: 064 2380088.

Nudim uslužno kuhanje domaćeg sapuna, sirovina osigurana. 50 posto gotovog sapuna nudim osobi koja poznaje tehnologiju. Tel.: 069 2887213.

Prodajem obiteljsku kuću u »Kertvarošu« oko 180 m². Postoji sva infrastruktura, legalizovana, na mom imenu. Cijena 40.000,00 eura. Tel.: 024-572-875; 063-8838747; 069-0094246.

Prodajem stan u Zagrebu – Gajnice, 52,80m² + ostava u podrumu. Stan ima 2 sobe, kuhinju, kupao, wc, predsoblje, terasu. Neposredna blizina vrtića, škole, ambulante, tržnice i ostalih sadržaja. Tel.: 064-3690680.

Hrvatska likovna udruga »CroArt« prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važiti će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo



Pretplatite se!

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara
☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 40 EURA
☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
 Ulica i broj: _____
 Mjesto i zemlja: _____
 Telefon i e-mail: _____

Uz popust od 20%

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**
 * **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22
 VOJVODANSKA BANKA
 AD MS FIL SUBOTICA
 IBAN: RS3535500000020029242 I
 NIU Hrvatska riječ,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
 NIU »Hrvatska riječ«,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II,
 24000 Subotica
 Uplatu izvršiti na broj žiro računa
 355-1023208-69

ČESTITAMO: VJENČANJE VERICE I MARIA

Ljubav okrunjena brakom

Verica Kujundžić i Mario Ivković Ivandekić sklopili su brak protekle subote. Građanska ceremonija vjenčanja održana je u bajkovitoj Gradskoj kući u Subotici, dok je crkveno vjenčanje održano u crkvi svetog Josipa Radnika u Đurđinu. Svadba Verice (‘87.)



i Maria (‘84.) održana je u Starom Žedniku. Preko 280 gostiju uživalo je u klasičnoj tradicionalnoj svadbi, a veselje je trajalo sve do jutra. No, proslava se na drugačije načine nastavila i u nedjelju do večernih sati. Dolazili su im čestitari, tako je i after-party odlično uspio. Dvoje mladih su se skućili i sretno uživaju. Njihovu radost dijele i roditelji, kumovi, rodbina i prijatelji.

Svaki par ima svoju priču o tome što ih je i kako vezalo, a ovo je situacija u kojoj je mladenačka ljubav nakon devet godina »hodanja« upravo okrunjena brakom. Prstenje su na prste

jedno drugom stoga stavili 25. svibnja i okrenuli veliki list u svojem životu. Ljubav je sazrijela, održala se i prerasla u bračnu zajednicu.

»Medeni mjesec je za sada tabu-tema zbog poslovnih obveza. To ovisi o godišnjim odmorima, tako da je moguće da ćemo ga održati tek na zimu«, kaže Verica koja radi kao odgojiteljica.

»Posebno mi je drago što je na svadbi vladala odlična atmosfera. Bilo je puno mladih, omladina se veselila, bili smo cijelo veče na nogama«, dodaje mlada.

Suradnica našeg lista, dobro poznata u društvenim krugovima Đurđina i Subotice, srdačno je i s radošću primila čestitke našeg uredništva upravo u danu između velikog uzbuđenja i sljedećeg radnog dana.

Nikola Perušić

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Potukli se šećerari

Faljen Isus čeljadi moja, evo ja našo malo vrimenta da vam napišem koju rič, ode kod nas na salašima smo se svi niki ušvrćali da ne kažem uzvrtili kugod dica i vrtimo se samo po selu, ta kako ne bi kad se sprema za proštenje, a to se zna da



Piše: Branko Ivković

se triba opraviti kako je red i kako bog zapovida, ta di ćeš ne daj bože potpast pod sramotu da goste ne dočekaš lipo i radosno. Sve u šesnajst se kuvalo i peklo kolača, mela avlija i kosila trava u šoru, sve se bome i trkalo čija će bit lipša bašča ne ona što je led istuko već ona isprid kuća sa koji kakim cvicom i zelenom za ukrašavanje oko kuće, bilo je bome nezgodno žena nije dala ni da vućim biciglu di oću da joj ne bi istro boža ružu jel ljiljan, a ja za to tako marim ko za lanjski snig, kome je dobro dobro, kome nije nek ne gleda. Sićam se kad sam bijo mali kako je i meni bilo drago što ću ić na proštenje, ta nisam cilu noć spavo, malo malo pa pitam koliko je sati niko dočekat majku da svrati ujtru kad pođe na malu misu, ona je uvijek išla na malu misu u sedam sati da dođe natrag ranije kuvat, a ja onda s njom više puta i prija šećeraroša stignem na proštenje, kad posli idu ukućani ja opet i na veliku. Gledim sad ovu našu dičuliju toliko su puni sigrača-ka da se ne znadu s njima ni sigrat, da njim se šta obeća da čedu dobit na proštenju oni jel kažedu »to već imam«, jel samo slegnedu ramenima i smijuckadu se onako čisto da ne uvrade didu i majku, a bome kad sam ja kadgod dobijo »pivca« zviždajku toliko sam duvo da sam svima dosadijo i bilo je bome da sam dobijo i nuz uvo, a ako su u goste

doveli i dicu zakuvati smo taku dreku i sigraniju da su komšije mislile da je kod nas kaki dičiji vašar na salašu od naše dreke, a sad se ovi naši zavuku u sobu i lipo kompjuter prida se pa satima nezna čovik ni jel su živi, a boje se i bube

i čele i pivca i svega u avliji, a o namirivanju ni govora valjda da ji čovik pošalje namirit svinje jal junad dobili bi fras jal kaku drugu bolu od strava, no doduše kako smo krenili ni mi odrasli nećemo imat šta namirivat, i mi već vidim pečemo meso u najlonskoj štanici kuvamo u onaj pomozi mi kajst, lerni sa koji kakim talasima, i hasniramo milijun koji kaki gluposti što je cigurno vrag izmislijo da nas zafirkava, a mi privatili, ta idite nemojte mi divanit da je to iz štanice nejlonke slađe od domaćeg pivca ispečenog u čitavo u krušnoj peći, jal pogače s makom, al ne žalit mak neg koliko je debelo tisto toliko i mak, a zamotano debelo kugod noga, e to vam je ilo što se ne stidi bome nikakog svetca i uvijek ga je lipo iznet prid goste pa makar kaki oni bili, al prvo uvijek dabome ide čorba što se satima kuvala na sadžaku u kastroni, a na njoj onako zlatno žuti skorup se uvatijo.....jooj čeljadi moja ne smim dalje, proštenje je lipo prošlo kugod što vidite, završilo se pismom, tamburašima i ladnim špricerima dabome ko je koliko mogo, a da ne završi pod astalom. Sad vas lipo pozdravljam, idem malo prileć i sređivat utiske i lagano se mislit za dvi nedilje o Tavankutckom proštenju. Zbogom čeljadi. Vaš Branko iz Ivković šora.

Ni na pijacu se ne mož snajt

Bać-Iva što je stariji, sve manje razumi kud ide vaj svit. Eto, na televizije mož svašta vidit, a bome, kako je curama kupijo novu vražju škatulju, kompjuter, još više toga vidi i čuje. Dugo se odgrebavo, cure malo-malo, pa – gle dado... jel – gle mamo, al on ni blizu škatulje. Al kad se njegova počela priko te škatulje divanit š rodovima na drugomu kraju svita, pa se još mož i vidit, sto se sve manje odgrebavat.



Piše: Ivan Andrašić

Pa još kad je starija jedamput nako medeno, ko što samo ona znade, rekla: »Ta ajte, dado, pa vada je red da se i vi krenete za svitom i vrimenom!«, ni više imo šta kazat. Pa neće, vada, bit gorji od kuma Tune? A kum, bome, ima već skoro dvi godine kako je nabavijo vražju škatulju, znade se dobro zablandat u nju, pa sve razumi, ne mora mu više bać-Iva koišta tolmačit. Nikoliko put bać-Iva naišo kad je kum bijo sam doma. Sidnu lipo u ladovinu, vaj oma otvori dva piva, ništa ni ne pita, pa pušča nikaki film. Bać-Ive sve sramota gledat, svi goli koda su istom došli na svit i svašta sramocki radu. »Kume, kako samo i voljiš tako štogoda gledat, kako se ne bojiš da neće nait kuma jel dica?« – pita bać-Iva i pravi se da gleda na drugu stranu. A vamo, oko se istom otme zovima u škatulje. »Idi, kume, da vidiš samo kako se, kad dica nisu doma i moja udesi nuza me. I bome, bude tu potli i svakakoga vraga.« – veli kum-Tuna i namigi. Bać-Iva je samo teško izdanijo. „Ne znam, kume, ni mi je baš do toga, imadem ja puno veći briga. Eto, juče sam bijo u varoši, pa ko i uvik, reko idem malo na pijac, znade se najt puno toga što manje košta neg kod nas. Al bome, da vidiš, juče sve skuplje! Kupijo sam malo mladi kompira, reko da obrađujem cure, kad no, dvi kile, četiristoosamdest dinara« – veli bać-Iva i da nisu bili u staje, baš bi od srca otpjunijo. »A, kume, ti si slučajno naletijo, al neka malo ve iz varoši, nek plaću, kad ne znu ni sijat, ni sadit. Ostavili selo, ošli u varoš radit makar i najgorje poslove, a vamo u selu ostali jim stari i bolesni očevi i matere i zakorovite bašće. E, pa sad kad se oče zvat varošani, nek lipo plaću po pijacu kad volju gospocki život« – zapržati se kum-Tuna. »Ta znadem, kume, al za te dvi kile mladi kompira na pijacu, u mesare oma nuz pijac mogo sam kupit kilu samlitoga mesa, jel dvi kile svinjcki rebara, jel tri kile cuboka. A bome, našemu komše što je nasadijo kompira naveliko, nisu toliko platili. Zone novce što na pijacu dobiju za kilu, kod njega kupili tri kile. Tako idu i trišnje i jagode, grašak, mladi luk, zelenje i šta ti ja znam šta sve ne« – veli priko boce bać-Iva. Kum se digo i ošo rad sebe, a kad je došo natrag, nuz put je dono još dva piva i oma ji otvorijo. »Eto, kume, vidiš šta ti divanim zovu crnu škatulju. Tude sam i pročitio i vidijo kako se to kod nas radi. Od našega komše jedan cenzar kupijo mlade kompire za osamdest dinara i drugomu oma prodo za stodvajst. Vaj, opet, trećemu za stošezdest, a treći nomu što prodaje na pijacu za dvisto. Pa sad, vada i vaj sirotan mora ništa zaslužiti, on tebe prodo za dvistočetrest. Tako su lipo svi uzeli dobru nadnicu, istina, naš komša najmanju, mada je uložijo i radijo najviše. A ti si platijo od svoje volje, niko ti ni tuko po ušima da kompire uzimlješ na pijacu. Da si oma ošo kod komše, zote novce bi dobijo šest kila, a možda bi još moro i š njim popit pivo« – veli kum-Tuna i opet nadesi škatulju na sramocki film.

31. svibnja 2013.

MISLI POZNATIH

M. L.

King: Na kraju života nećemo se sjetiti riječi naši neprijatelja, već šutnje naših prijatelja.

G. Mancini:

Vladari zaboravljaju obećanja, ali narodi nikada.

E. Key:

Zalog koji štiti vjernost nije dužnost, već sloboda.

FOTO KUTAK



Prirodna ljepota!

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

KVIZ

Silvije Strahimir Kranjčević

Koje je godine i gdje rođen hrvatski pjesnik Silvije Strahimir Kranjčević?

U kojem je gradu elitni zavod Germanico – Hungaricum?

Koju je naobrazbu stekao u Zagrebu?

Gdje je poslije radio kao učitelj i pjesnički sazrijevao?

Kako se zvala njegova prva pjesma i gdje je objavljena?

Pod kojim naslovom je objavio svoju prvu zbirku pjesama?

Koliko je ukupno zbirki pjesama objavio tijekom života?

Kako se zvao časopis koji je 8 godina uređivao u Sarajevu?

Kada je i gdje umro Silvije Strahimir Kranjčević?

Umrlo je 29. listopada 1908. godine u Sarajevu.
Časopis Nada.
Četiri zbirke: Bugarkinje, Izabrane pjesme, Trzaji i Pjesme.
Bugarkinje, 1884. godine.
Zavjet, a objavljena je 1883. godine u Hrvatskoj vil.
U Mostaru, Livnu, Biješini, Sarajevu.
Tečaj za učitelja slovničko – povijesne grupe.
U Rimu.
Rođen je u Senju 17. veljače 1865. godine.

VICEVI

Pita učiteljica malog Ivicu:

- Kada se beru jabuke?
- Kad susjed nije doma – odgovori mališan.

Na vozačkom ispitu kandidat je imao 29 netočnih odgovora od 32 ponuđena. Njegov odgovor je na svako pitanje bio B.

- Pa, zašto se stavljali B na svako pitanje? - upita ispitivač.
- Ja polažem za B kategoriju! - odgovori kandidat.

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"



www.supijace.co.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA



OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo i urednica Hrcka)
Zlata Vasiljević (dopisništvo Sombor)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Branimir Kuntić
Josip Horvat

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизacija
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)



**365 ODLOŽENO
DANA PLAĆANJE!**

**VIKEND AKCIJA
U KTC-U**

31.5. - 03.6.2013.

ratama, na cijeli asortiman

Jabuka Ajdared 1 kg

~~49.90 din~~

45.90 din



Kava grand gold 100g

~~93.90 din~~

90.90 din



Trajno mlijeko Meggle 1l 2.8% mm

~~89.90 din~~

77.90 din



Sok Sola limunada 1.5 l

~~119.90 din~~

89.90 din



**-25%
POPUSTA**

Pileća hrenovka 1 kg VP

~~275.90 din~~

219.90 din



**-20%
POPUSTA**

Pivo Union radler limun 0.5 l

~~95.90 din~~

69.90 din



**-27%
POPUSTA**

Savijača sa mesom 250 g

~~85.90 din~~

59.90 din



**-30%
POPUSTA**

Rubel power fresh 9 kg

~~1.365.90 din~~

899.90 din



**SUPER
PONUDA**

SVAKI DAN DO 16.6.

-15 %

**NA BIJELU TEHNIKU,
MALE KUĆANSKE
APARATE I TELEVIZORE**



BUDI SVOJ, IZABERI NASTAVU NA HRVATSKOME JEZIKU!

Nastavu na hrvatskome jeziku Vaše dijete možete upisati u sljedećim školama u Subotici:

OŠ „Ivan Milutinović”,
OŠ „Matko Vuković” i
OŠ „Sveti Sava”.

kao i u školama u okolnim mjestima:

OŠ „Ivan Milutinović” u Maloj Bosni,
OŠ „Matija Gubec” u Tavankutu i
OŠ „Vladimir Nazor” u Đurđinu.

U više vojvodanskih mjesta može se slušati predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, kako u osnovnim tako i u srednjim školama (Plavna, Vajska, Sonta, Monoštor, Srijemska Mitrovica, Žednik, Subotica).

Pomoć HNV-a

Tijekom školovanja Hrvatsko nacionalno vijeće bit će na usluzi s različitim programima pomoći:

- dobivanje besplatnih udžbenika
- osiguravanje školskoga pribora
- pomoć u prijevozu do škola
- sufinanciranje ljetovanja na Jadranskome moru i dr.

Za sve informacije možete nam se obratiti, a ondje će vas ljubazno dočekati:

Hrvatsko nacionalno vijeće

Preradovićeva 13

24000 Subotica

Tel.: +381 (0)24 554-623, +381 (0)24 553-795

Faks: +381 (0)24 554-623 E-mail: ured@hmv.org.rs

